

T.C.
SELÇUK ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
ARKEOLOJİ ANA BİLİM DALI
KLASİK ARKEOLOJİ BİLİM DALI

GÜNEY LYKAONIA VE ISAURİA BÖLGESİ ASLANLI
OSTOTEK KAPAKLARI

NURULLAH EMRE DAYLAN

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Danışman
Prof. Dr. Asuman BALDIRAN

Konya-2021

İÇİNDEKİLER

ÖZET.....	2
SUMMARY	3
ÖNSÖZ.....	4
1 GİRİŞ	5
1.1 Amaç ve Kapsam.....	5
1.2 Yöntem.....	5
2 LYKAONİA BÖLGESİ	6
2.1 Lykaonia Bölgesi Tarihi.....	6
2.1.1 Prehistorik Dönem.....	6
2.1.2 Helenistik ve Roma Dönemi Lykaonia	8
2.2 Lykaonia İsmi'nin Kökeni.....	12
2.3 Lykaonia'nın Antik Yolları ve Kentleri	13
2.4 Lykaonia Bölgesi Coğrafyası	16
3 ISAURIA BÖLGESİ.....	17
3.1 Isauria Bölgesinin Coğrafi konumu.....	17
3.2 Isauria Bölgesinin tarihi	17
3.3 İsauria Bölgesi Kentleri.....	18
4 ANTİK YUNAN VE ROMA'DA ÖLÜ GÖMME ADETLERİ.....	21
4.1 Antik Yunanda Ölü Gömme Adetleri.....	22
4.2 Antik Roma'da Ölü Gömme Adetleri	25
5 OSTOTEKLER	28
6 GÜNEY LYKAONİAVE ISAURIA BÖLGESİ OSTOTEK KAPAKLARI	30
6.1 Aslanlı Ostotek Kapakları	31
7 OSTOTEK KAPAKLARI ÜZERİNDE YER ALAN SİMGE, SEMBOL VE KABARTMALARIN ANLAMLARI.....	38
8 YAZITLI OSTOTEK KAPAKLARI	45
9 ASLANLARIN YELE TİPLERİ	46
DEĞERLENDİRME VE SONUÇ	47
KISALTMALAR	52
KAYNAKÇA	53
KATALOGLAR.....	64
HARİTALAR.....	99
RESİMLER	104
TABLolar.....	118

ÖZET

Güney Lykaonia ve İsauria Bölgesi Aslanlı Ostotek Kapakları isimli bu tezde, bahsedilen bölgelerde yapılan yüzey araştırmaları sonucu bulunan ostotek kapakları incelenmiştir. Bilinen küçük boyutlu ostoteklerin aksine lahit büyüklüğündeki bu ostoteklere ait kapaklar bölgenin karakteristik özelliklerini içermektedir. Kapakların üzerinde işlenen bu aslanlar genelde kükrer pozisyonadırlar.

Tez konum içerisinde bu ostotek kapaklarının stil özellikleri, kullanım amaçları, tipleri ve bunlar gibi konulara değinilmiştir. Yapılan yüzey araştırmalarında en çok görülen tip olan aslanlı ostotek kapakları kendi içerisinde farklı tiplere ayrılmaktadır. Gövde ve kapak olarak iki parçadan oluşan bu ostoteklerin monoblok örnekleri de bulunmaktadır. İnsitu olarak bir örnek tespit edilememiştir. Ayrıca birbirine ait gövde ve kapakta tespit edilememiştir. Fakat Hamzalar kasabasında belediye binası önünde yer alan ostotek gövdesi ve kapağının birbirine ait olduğu söylenmektedir.

Tespit edilen kapaklarda yer alan aslanlar kapağın tamamını kaplar şekildedir. Aslan betimlemesinin yanında bazı örneklerde erkek ve kadın figürlerinin yanı sıra, aslanların pençesi altında hayvan başları da işlenmiştir. Çok az sayıda yazıtlı örnek tespit edilmiştir.

Gerek yazıtların karakteristik özellikleri ve verdikleri bilgiler gerek kapakların işlenişleri dikkate alındığında, kapakların M.S. 2-3 yüzyıl aralığına tarihlemek yanlış olmayacaktır.

Anahtar Sözcükler: Ostotek, Aslan, Lykaonia, İsauria.

SUMMARY

In this thesis, titled Lion Ostotheque Caps of Southern Lykaonia and Isauria Region, ostotechnic caps found as a result of surveys in the mentioned regions were examined. Contrary to the known small sized ostotheks, the lids of these sarcophagus sized ostothexes contain the characteristic features of the region. These lions embroidered on the caps are usually in a roaring position.

In the thesis, the style features of these ostotek covers, their purpose of use, types and similar issues are mentioned. The most common type in the surveys carried out, the lion ostotek covers are divided into different types within themselves. There are also monoblock examples of these ostotechs, which consist of two parts as a body and a cover. No specimen was detected in situ. In addition, they could not be detected on the body and cover belonging to each other. However, it is said that the body and cover of the ostotek in front of the municipality building in the town of Hamzalar belong to each other.

The lions on the detected covers cover the entire cover. In addition to the lion depiction, in some examples, in addition to male and female figures, animal heads are also engraved under the claws of lions. Very few inscribed examples have been identified. Considering both the characteristic features of the inscriptions and the information they give, and the processing of the covers, it is possible to see that the covers are M.S. It would not be wrong to date it to 2-3 centuries.

Keywords: Ostotek, Aslan, Lykaonia, Isauria.

ÖNSÖZ

Güney Lykaonia ve İsaoria ile ilgili Prof. Dr. Asuman BALDIRAN tarafından gerçekleştirilen yüzey araştırmaları sırasında tespit edilen ostotek kapakları tezimin konusunu oluşturmaktadır. Yapılan araştırmalar sırasında 3 farklı tipte ostotek kapağı tespit edilmiştir. Bunlar içerisinde aslanlı ostotek kapağı olarak adlandırdığımız grup tezimin ana başlığını oluşturmaktadır.

Tez çalışmamın her aşamasında benden desteklerini esirgemeyen ve bu konuyu çalışmama izin veren danışmanım Sayın Prof. Dr. Asuman BALDIRAN'a teşekkürü bir borç bilirim.

Tez çalışmamın en önemli aşamalarından biri olan yüzey araştırmaları çalışmalarına katılan ve değerli fikirleri ile bana destek veren Doç. Dr. Aytekin BÜYÜKÖZER ve Dr. Öğr. Üyesi Erdener PEHLİVAN ile Selçuk Üniversitesi Arkeoloji bölümünün değerli hocalarına ve çalışma arkadaşlarıma yardımları için teşekkür ederim.

Maddi ve manevi desteği ile her zaman yanımda olan değerli ailem ve bana her türlü konuda yardıma olan Arkeolog Mustafa ÇİMEN ve Sanat Tarihi Hakan KARAKUŐ ile bana her konuda destek veren tezi bitirmemde büyük payı olan Arkeolog Seray HOŐGÖR'e teşekkür ederim.

Nurullah Emre DAYLAN

1 GİRİŞ

Günümüzde Konya ili sınırları içerisinde yer alan Güney Lykaonia ve İsaoria bölgesinde yapılan yüzey araştırmaları sırasında tespit edilen ‘‘Aslanlı Ostotek Kapakları’’ tezimin konusunu oluşturmaktadır. Tez konum içerisinde aslanların duruş pozisyonları, kapaklar üzerinde yer alan süslemeler kabartmalar, ostoteklerin yapılış amacı vb. konular ölüm olgusu ile bağdaştırılarak anlatılmaya çalışılmıştır.

Bölgede tespit edilen ostotek kapaklarının 65 tanesi ele alınmıştır. Konu bakımından her ne kadar aynı özelliklere sahip olsalar da aslanların işlenişi bize farklı ustaların elinden çıktığını göstermektedir. Malzeme olarak bölgede bulunan yerel taşların kullanıldığı görölmektedir.

Tez konum içerisinde Aslanların yanı sıra işlenmiş olan diğer kabartmaların yapılış amaçlarına da değinilmiştir.

Bilindiği gibi ostotekler kent dışlarında bulunan nekropoller de yani extramural Şekilde bulunmaktadır. Ostoteklerin yapısı gereği normal bir gömüye olanak sağlamadığı için kremasyon gömü yapılmış olması gerekmektedir. Monoblok Şeklinde işlenmiş olan örneklerin ise ölen kişinin anısına dikilmiş olma ihtimali ağırlık basmaktadır.

1.1 Amaç ve Kapsam

2009 ve 2015 yılları arasında T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı ile Selçuk Üniversitesi adına Prof. Dr. Asuman BALDIRAN tarafından gerçekteştirilen yüzey araştırmaları sırasında bölgenin tarihini aydınlatacak lahitler, kaya oyu mezarları, oda mezarlar ostotekler, steller ve mimari bloklar tespit edilmiştir.

Güney Lykaonia ve İsaoria bölgesini kapsayan bu araştırmalar sırasında tespit edilen ostotek kapaklarının bir kısmı ele alınmıştır. 3 farklı tipte ostotek kapağı belirlenmiştir. Bunlar üçgen alınlıklı, klineli ve aslanlı ostotek kapakları Şeklinde adlandırılmıştır. Aslanlı ostotek kapakları tezimin konusunu kapsamaktadır.

Bu tezi konu edinmemdeki amacım Konya sınırları içerisinde yaşamış olan medeniyetlerin ölüm olgusunu ele alarak tarihine ışık tutmaktır.

1.2 Yöntem

Bu tez oluşturulurken 5 aşama dikkate alınarak oluşturulmuştur. 1. Aşamada konunun ana başlığı tespit edilerek hangi materyallerin toplanması gerektiği belirlenmiştir. Bu aşamada tezimin konusu ‘‘Güney Lykaonia ve İsaoria Bölgesi Aslanlı Ostotek Kapakları’’ olarak belirlenmiştir. 2. Aşamada yüzey araştırmasına çıkılarak eserlerin tespiti yapılmış ve belgeleme işlemleri tamamlanmıştır. 3. Aşamada konu başlığına uygun ostotek kapakları seçilmiştir. 4. Aşamada seçilen materyallerle ilgili kütüphane çalışması yapılmıştır. 5. ve son aşamada ise elde edilen bütün materyaller bir araya getirilmiştir.

2 LYKAONIA BÖLGESİ

Bir bölgenin jeopolitik konumu tarihsel olayların incelenebilmesi için önemlidir. Çünkü insanların ihtiyaç duyduğu unsurlar binlerce yıldan beri değişmemiştir¹. Ülkemiz topraklarının Asya, Avrupa ve Afrika kıtalarının birbirine en fazla yaklaştığı yerde bulunması eskiden beri medeniyetler beşiği² olarak bilinmesini sağlamıştır. Bu Jeopolitik konumu ile en eski uygarlık merkezlerinden biri olan Anadolu, tarih boyunca farklı din ve kültürleri bünyesinde barındırmış ve bir “kültür köprüsü” işlevine sahip olmuştur³. Bu çeşitlilik birçok kültürün birbiri ile etkileşimini sağlamış ve bunun sonucunda yeni halklar ve yeni kültürler ortaya çıkmıştır. Bunlar arasında, Anadolu insanının Luwi kökenli atalarından, İç Anadolu'nun güney kısımlarında yaşayan Lykaonialılar sahne almışlardır⁴.

2.1 Lykaonia Bölgesi Tarihi

2.1.1 Prehistorik Dönem

İnsanlık tarihinin en uzun çağı olan ve M.Ö 600.000 ile 10.000 yıllarını kapsayan Paleolitik Dönem de insanlar buzul çağının etkileri ile ılıman bölgelerdeki mağaralarda yaşamaya çalışmış ve doğal çevrenin uygun olmaması nedeniyle avcılık ve toplayıcılıkla geçinmişlerdir⁵. Bu dönem insanları avladıkları hayvanlar ve yenilebilir bitkilerle hayatlarını devam ettirmeye çalışmışlardır. Başlangıçta kaba taşlardan alet yapan paleolitik çağ insanı, zamanla daha kullanışlı ve küçük aletler yapmaya başlamıştır.

S. Solecki W. Farrand, K. Kökten ve D. French'in, Beyşehir ve Suğla Gölleri çevresinde yaptıkları araştırmalarda birçok prehistorik yerleşim yeri bulunmuştur (Har. 1). Bunlardan biri olan Suğla Gölü'nün batısındaki Kürtün İni Mağarasında paleolitik döneme ait buluntular bulunmuştur⁶. Beldibi, Suberde⁷ Çatalhöyük⁸ Canhasan, Mersin (Yumuktepe) Geç Paleolitik Dönem ait kültürlerin bulunduğu diğer yerleşim yerleridir⁹. Havaaların ısınmaya başlamasıyla buzul dönemi etkisini kaybetmeye başlamış ve dünya ılıman bir iklimin etkisine girmeye başlamıştır. Bu iklimin etkisiyle, mağara, kaya sığınakları ve ağaç kovuğu gibi yerlerde barınan, avcılıkla ve toplayıcılıkla yaşayan paleolitik insanları artık açık alanlara çıkıp kulübelerini kurup köyler oluşturmaya başlamıştır¹⁰.

Günümüzden 12.000 yıl önce yaşanmış ve yeni iklim koşulların ortaya çıktığı Mezolitik Dönemde yeni çevre ortamları ve kültür mozaiği belirginleşmeye başlamıştır. Bu dönemin en önemli yeniliği çakmaktaşı ve obsidyenden yapılmış olan mikrolit denilen

¹ Koçak-Şahin 2002, 367.

² Akurgal 2003, xiii.

³ Aydın 2004, 1-28.

⁴ Umar 1982, 89.

⁵ Bahar-Bizbirlik 1997, 259.

⁶ Bahar 1991, 50.

⁷ Bordaz 1973, 282-283.

⁸ Halıcı 1984, 1.

⁹ Bahar 1991, 51.

¹⁰ Bahar 2006, 1.

aletlerin ortaya çıkışıdır¹¹. Antalya'daki Öküzini ve Karain, Gaziantep'te bulunun Şarklı Mağarası bu döneme tarihlenen önemli yerleşim yerleridir. Pınarbaşı yerleşmesi de Konya bölgesinin önemli Mezolitik yerleşmesidir¹².

M.Ö 8.000 ile 5.500 yıllarını kapsayan ve Neolitik Dönem olarak adlandırılan bu çağ insanlığın üreticiliğe geçiş yaptığı dönemdir. Bu dönemde avcılık ve toplayıcılık artık yerini besin üreticiliğine, hayvan evcilleştirilmesine, yerleşik hayata geçişe bırakmıştır¹³. Anadolu'da da artık konut mimarisi görülmeye başlamış ve ilk köy ve kent toplulukları ortaya çıkmaya başlamıştır¹⁴. Neolitik dönemden itibaren yerleşmeye sahne olmuş Konya¹⁵ ve çevresinde tarihin çeşitli dönemleri ile ilgili önemli yerleşim alanları bulunmaktadır¹⁶ (Har. 2-3). Aşıklı Höyük (Aksaray), Can Hasan (Karaman), III. Suberde-Suğla Gölü (Göröklük Tepe)¹⁷, Çatalhöyük (Çumra)¹⁸ Yörük Mezarı (Akşehir) ve Er Baba (Beyşehir)¹⁹ bu döneme ait önemli İç Anadolu Neolitik yerleşim yerlerindedir²⁰.

Anadolu'da M.Ö 5.500 ile 3000 yılları arasına tarihlenen Kalkolitik Döneme geçildiğin de ise taş aletlerin yanında artık metal (Bakır) eşyalar kullanılmaya başlanmış bu yüzden bu döneme bakır-taş çağı da denilmiştir²¹. Bu çağda coğrafi şartlardan kaynaklı farklı kültürler ortaya çıkmaya başlamıştır. Bu yüzden Anadolu Bölgesi Kuzeybatı Anadolu, Göller Yöresi, Konya Ovası, Çukurova, Doğu Anadolu ve Güneydoğu Anadolu olmak üzere 6 kalkolitik kültür bölgesine ayrılır²². Bu dönemde nüfus artmaya başlamış ve en iyi yerleşim yerleri ve kültürleri Göller Yöresi ve Konya Ovası olmuştur²³. Batı Çatalhöyük, Canhasan²⁴ Hacılar I, Kuruçay, Seydişehir Höyük²⁵, Seydişehir-Kanal, Kızılviran Höyük, Seyithan Höyük, Çumra Höyük, Mut-Kilisetep ve çevresi bu yerleşimlere örnektir²⁶ (Har. 4).

Yaklaşık olarak M.Ö 3000-1800 aralıklarına tarihlenen Tunç Çağında artık maden eşyaların yapımı ve kullanım alanı giderek artmıştır. Bakır, arsen veya kalayla karıştırılarak daha sağlam malzemeler üretilmeye başlanmıştır. Bu dönem insanları daha farklı üretim arayışlarına girmeye başlamış buda onları organize olmasını sağlamıştır. Kalkolitik Dönemde başlayan kurumsallaşma bu dönemde daha da artmıştır.

¹¹ Sevin 2003, 15.

¹² Özdoğan 2002, 62.

¹³ Esin 1979, 227; Bahar 1991, 51-52.

¹⁴ Bahar 1991, 52.

¹⁵ Tood 1980, 13-19.

¹⁶ Bahar 1994, 320.

¹⁷ Bordaz 1973, 282-288; Bahar 1991, 53-55.

¹⁸ Tood 1976, 10; Tood 1980, 13-19; Bahar 1991, 55-59.

¹⁹ Bordaz 1973, 283; Alp 1984, 45.

²⁰ Bahar 1991, 52.

²¹ Bahar 1991, 59.

²² Sevin 1997, 54.

²³ Sevin 1997, 55-58.

²⁴ Mellart 1978, 25.

²⁵ Bahar 1999b, 2 (Seydişehir II).

²⁶ Dinçol 1982, 14; Bahar 1991, 59-60.

Akçalar Höyük, Rekdemir Höyük, Karabulak Höyük, Gökhöyük, Orta Karaviran Höyük, Lystra (Hatunsaray), Dalisandus (Belören)ise önemli Tunç çağı yerleşim yerleridir²⁷.

M.Ö 2000 yıllarına gelindiğinde artık Anadolu'ya yazı gelmiş ve tarihi çağlar başlamıştır. Asur tüccarlarına ait yazılı kil tabletlerin Kültepe, Alishar ve Boğazköy'de bulunması ile bu döneme "Asur Koloni Çağı" denilmiştir²⁸.

M.Ö 1400-1200 yıllarına ait birçok Hitit eserinin bulunması Hititlerin Konya bölgesine hâkim olduğunu göstermektedir. Karahöyük, Sızma, Alaaddin Tepesi, Evdirese, Kızıldağ (Karacadağ), İvriz (Ereğli), Eflatunpınar, Yalburt ve Fasıllar Konya'da bulunan önemli Hitit merkezleridir (Harita 5).

Trakya taraflarından geldikleri öne sürülen Phrygialıların Anadolu'ya M.Ö 1200 yıllarında hâkim olduğu bilinmektedir. Konya'da özellikle Alaaddin Tepesi'ndeki kazılar sırasında pek çok Phrygia eseri bulunmuştur²⁹.

Demir Çağına gelindiğinde Phryglerin etkisini kaybetmeye başlaması ile M.Ö 7. yy baslarından sonra Lydia egemenliğine girmiştir. M.Ö 6 yy 'da Pers istilası ile bölge pers hâkimiyetine girmiş ve Büyük İskender'in Anadolu'ya gelişine kadar Pers hâkimiyetinde kalmıştır³⁰.

2.1.2 Helenistik ve Roma Dönemi Lykaonia

M.Ö 6. yy 'da başlayan Pers istilası ile Anadolu'nun diğer bölgelerinde olduğu gibi Lykaonia bölgesinde de Persler hâkimdi. M.Ö 334 yılında Büyük İskender'in Anadolu'ya gelişi ile bu hâkimiyet sona ermiştir.

İskender'in ölümüne kadar devam eden bu hâkimiyet İskender'in ölümüyle Antigonos'un (*Phrygia* Satrabı) yönetimi altına girmiştir.

M.Ö 301 yılında Lysimakhos³¹ ve Seleukos, birlikte hareket ederek Antigonos³² ve Demetrios'a karşı Ipsos savaşını kazanmışlar ve kazanılan toprakları bölüşmüşlerdir. Bölüşülen topraklardan Lykaonia bölgesinin hâkimiyeti Seleukos'a geçmiştir.

Seleukos'un, Lykaonia'nın da dâhil olduğu hemen hemen bütün Küçük Asya'nın ve doğunun hâkimi oluşu Lysimakhos'un ölümü (M.Ö 281 Kyropedion Savaşı) ile gerçekleşmiştir³³.

Lykaonia bölgesi, Pisidia, İsauria ve Galatya arasında M.Ö 3. yüzyıl sonlarında paylaşılır. M.Ö 215 yılına ve sonrasına gelindiğinde ise Küçük Asya'da Lykaonia ile birlikte Lydia, Phrygia, Dağlık Kilikia ve Pisidia bölgelerinde III. Antiokhos Dönemi başlar³⁴.

²⁷ Bahar 1991, 62.

²⁸ Bahar 1991, 63.

²⁹ Bahar 1994, 315.

³⁰ Önder 1950, 14.

³¹ Önder 1950, 1-5.

³² Özsait 1985, 2-8.

³³ Özsait 1982a, 348.

M.Ö 188’de ki mücadeleler sonucu Roma Senatosu Anadolu’ya 10 yetkili senatörü göndermiş ve III Antiokhos ile Apameia Barışı³⁵olarak bilinen anlaşmayı yapmışlardır. Bu antlaşma ile III Antiokhos Anadolu’yu terk etmiştir. Roma ise Anadolu’dan toprak parçası istemediğinden buraları müttefikleri Bergama ve Rodos’a bırakmıştır. Böylece Lykaonia bölgesinin hâkimiyeti Bergama yönetimine geçmiştir³⁶.

M.Ö 160’da ise Galatya’ya bağlanır. M.Ö 133 yılına kadar Bergama yönetiminde kalan bölge III. Attalos’un vasiyetiyle Roma’ya bırakılmıştır. Ancak çıkan isyanlar nedeniyle Romanın buradaki hâkimiyeti biraz gecikmiştir.

Romanın Anadolu’yu eyalet durumuna getirişi ve Akdeniz’e hâkimiyeti M.Ö 129 yılında tamamlanır³⁷.

Marcus Antonius’un Kilikya eyaletini kurmasıyla M.Ö 1. yy ‘da Lykaonia’nın Kilikia sınırları içinde kaldığı görülmektedir.

M.Ö88 yılında Romanın I. Mithradates³⁸ ile yaptığı mücadele sonucunda Roma bu bölgede hâkimiyeti geçici olarak kaybetmiştir.

M.Ö.85 yılında Sulla’nın ve Mithradates’le yaptığı barışla Roma kaybettiği toprakların hâkimiyetini yeniden kazanır³⁹.

M.Ö 74-64⁴⁰ yılları arasında çıkan III. Mithradates Savaşına, Akdeniz’de sükûneti sağlayan Gn. Pompeius Magnus son vererek Anadolu’da bulunan eyaletlerde yeniden düzenlemeler yapar. Buna göre Lykaonia yeniden Kilikya Eyaleti içinde kalır.

Amyntas’ın, İsauria bölgesine yaptığı sefer sırasında Homanadlar tarafından yapılan bir pusu sonucunda Suğla Gölü çevresinde öldürülmesi sonucunda (M.Ö 25)⁴¹ Galatya, bir vilayet olarak Lykaonia ile birleşir⁴². Ve yine aynı yıl içinde Augustus Pamphylia’nın ve Kilikia’nın dışında kalan kısımları birleştirerek kendisine bağlı Provincia Galatya’yı⁴³ kurar⁴⁴.

Başkent olarak Ankara’yı seçen Galatlar, Ankara ile Konya arasına yayılarak yerleşmiş ve giderek genişleyerek en büyük eyaletlerden biri olmuştur⁴⁵.

S. Quirinius adındaki Romalı bir komutanın, Pisidia ve Isaura bölgelerini mesken tutmuş Homanadlar’dan⁴⁶ arındırmasıyla Antiokheia dışında yeni koloniler kurulur. Bu

³⁴ Jones 1937, 129; Özsait 1985, 52.

³⁵ Polybius, V, XXI, 45, 1; Özsait 1982 a, 354; Umar 1999, 15.

³⁶ Bahar 1994, 315.

³⁷ Gür 2007, 87.

³⁸ Özsait 1982a, 361.

³⁹ Strabon, XIII, 1, 27.

⁴⁰ Broughton 1975, 525-526; Özsait 1982a, 364.

⁴¹ Strabon, XII, 6, 570, 3, 66; Bahar 1994, 315.

⁴² Strabon XII, 4, 567, 10, 61; Texier 2002, 446.

⁴³ Magie 1950, 454.

⁴⁴ Bahar 1991, 93; Bahar 1994, 315; Sevin 2001, 215.

⁴⁵ Sevin 2001, 216.

⁴⁶ Strabon, XII, 6, 3; Özsait 1985, 94-95.

kolonilerden biride Lykaonia'da kurulmuştur. Romalı komutanın bu kolonileri kurma amacı askeri amaçlı gibi görünse de asıl amacı buraları Romalılaştırmaktır.

Lykaonia M. S37 yılında bağımsız bir bölge olur. M.S 50 yılında ise artık Hristiyanlaşmaya başlamıştır.

Havari Aziz Paulus'un⁴⁷ Hristiyanlığın ilk yıllarında bu bölgeye yaptığı ziyaretle⁴⁸ bölge önemli bir dini merkez olmaya başlamıştır⁴⁹.

Galatia Eyaleti⁵⁰, Vespasianus (M.S 74) zamanında Kappadokia ile birleştirilince, Galatiattek bir imparatorluk haline gelmiş ve Lykaonia da bu sınırlar içinde kalmıştır⁵¹.

İmparator olan Hadrianus Döneminde, İconium Roma kolonisi olmuş ve koloninin ismi "*Colonia Aelia Hadriana Augusta İconensium*" olmuştur (M.S.130-138)⁵².

Antoninus Pius (M.S 138-161)⁵³ döneminde yeniden düzenlenen Galatia Eyaleti Kilikia, Isauria ve Lykaonia olarak üç yönetim bölgesine ayrılmıştır. Böylece Lykaonia kendi kendini yönetme hakkı elde etmiştir.

Lykaonia M.S 180 yılında Suğla gölü (Trogihs) ve çevresinin kendisine bağlanması ile sınırlarını genişletmiştir⁵⁴.

M.S 370 yılında İmparator Valens döneminde, Kappadokia'nın bölünme süreci ile birlikte Lykaonia özerk bir eyalet olmuştur⁵⁵.

Isaura'nın kuzeyi, Pisidia'nın batısı ve Galata'nın güney ucu ile sınırlandırılan Lykaonia'nın M.S 381 de ki sınırları şu şekildedir: Umanada, İkonion⁵⁶ Hyde, Sauatra, Lystra, Mistheia, Korna, Perta, Kana⁵⁷, Derbe, Posala, Amblada, ve Isaura (Isaurapolis)⁵⁸.

Theodosius I'den⁵⁹ sonra Lykaonia, Pamphylia ve Isaura Eyaletlerinde değişiklikler yapılarak bu üç eyaletin sınırları Trogitis Gölü'nün (Suğla) güneyinde birleşmiştir⁶⁰.

Lykaonia'nın Pamphylia, ve Pisidia olan sınırları ise Karalis⁶¹ Gölü'nün güneybatı köşesinde birleşmiştir. Theodosius'un ülkeyi iki oğlu arasında paylaşması ile Lykaonia bölgesi artık Bizans (Doğu Roma) sınırları içinde kalmıştır⁶².

⁴⁷ Brown 2000, 38.

⁴⁸ Bayladı 1998, 93.

⁴⁹ Araboğlu 1975, 3; Sarre 2002, 44.

⁵⁰ Jones 1937, 134; Arslan 2000, 56-60.

⁵¹ Bosch 1967, 66; Özsait 198 b, 388-389; Bahar 1991, 94.

⁵² Alp 1984, 45.

⁵³ Özsait 1982b, 391; Alp 1984, 45; Akşit 1985, 211.

⁵⁴ Bahar 1991, 95.

⁵⁵ Hunger 1984, 55.

⁵⁶ Calder-Cormack 1962, 53-54.

⁵⁷ Ballance 1962, xii; Calder - Cormack 1962, 38-40.

⁵⁸ Jones 1937, 136.

⁵⁹ Özsait 1982b, 405; Yıldız 1982, 490.

⁶⁰ Özsait 1985, 102.

⁶¹ Ramsay 1967, 152.

⁶² Araboğlu 1975, 3.

M.S 1069 yılında Konya'ya ilk kez gelen Türkler⁶³ şehri ele geçirmiştir, fakat tamamen Türklerin hâkimiyetine geçmesi 1071 yılından sonra gerçekleşmiştir⁶⁴.

Anadolu Selçuklu Sultanı Kutalmışoğlu Süleyman Şah zamanında Marmara'ya kadar bütün Anadolu fethedilmiş ve bu topraklar üzerinde Anadolu Selçuklu Devleti⁶⁵ kurulmuştur.

Anadolu Selçuklu Devleti'ne başkent olan Konya bölgesi sonrasında Karamanoğullarının hâkimiyetine girmiştir. Fatih Sultan Mehmet zamanında Karamanoğullarından alınarak Osmanlı topraklarına dâhil olan Konya, günümüzde Türkiye Cumhuriyeti sınırları içerisinde İç Anadolu Bölgesinde yer alan ve ülkenin en geniş sınırlarına sahip ilidir⁶⁶.

⁶³ Önder 1950, 17.

⁶⁴ Turan 2004, 75.

⁶⁵ Ramsay 1960, 297; Yıldız, 1982, 535.

⁶⁶ Önder 1950, 31-36; Demircioğlu 1975, 1-3; Baykara 1985, 25; Bahar 1994, 316.

2.2 Lykaonia İsminin Kökeni

Karaman ve Konya'yı kapsayan bölge olarak bilinen Lykaonia adının kökeninin Hititlerdeki "Lukka" kelimesinden türediği öne sürülmektedir⁶⁷. Asıl şeklinin "Lukkawana" olduğu, "Lukkalılar" ya da "Lukka Ülkesi" anlamına geldiği ile ilgili öneriler bulunmaktadır⁶⁸.

Anadolu'yu değişik coğrafi bölgelere ayırmış olan Hititlerin belgelerine göre⁶⁹ Lykaonia, Pamphylia Pisidia ve İsaoria bölgeleri Arzawa adıyla anılmaktaydı. Lystra ise bu bölgeler arasında sınır konumundaydı.

Yeni Babil belgelerinde geçen "Ludu" kelimesi de Konya bölgesini kastetmektedir⁷⁰.

Latince bir yazıtta geçen Lucaonia⁷¹ sözcüğü Lykaonia adının kökenine ait fikirler verir⁷². Lykaonia adını M.S 1. yüzyıla tarihlenen ve Pisidia Antiocheia'sında bulunan bir yazıtta Provincia Galatia'nın içinde geçen yerler arasında görmekteyiz⁷³.

Herodot tarihi incelendiğinde Lykaonia adının hiç geçmediği görülür. Xenophon'un "Anabasis-Onbinlerin Dönüşü" adlı eserinde Konya'nın adı, Phrygia bölgesinin doğusundaki son şehri "İkonion" diye geçer⁷⁴. Yazarın "Anabasis" adlı eserinde (13-19) bölge adı şu şekilde geçer:

"Genç Kyros sırasıyla Thymbrion, sonra iki günlük bir yolla Tyrianion kentine ulaştı. Orda üç gün kaldı. Sonra Kyros, üç günlük yürüyüşle, yirmi fersah yol alıp Phrygia'nın son kenti olan İkonion'a vardı. Orda üç gün kaldı. Sonra Lykaonia içinde beş gün de otuz fersah ilerledi".

Gingilis Geology William Smith'in, aktardığına göre Eustathius; Lykaonia adını Arkadia Kralı Lycaon'a bağlar ve yerli halkın Pelasgos⁷⁵olabileceklerini ileri sürer⁷⁶.

Başka bir görüşe göre ise Phryg dilindeki Kawania sözcüğünün Konion kelimesinin kökeni olduğu ile ilgili görüşür⁷⁷.

Romalılar Iconium⁷⁸, Bizanslılar ise Toksonion, İkonion veya Tokoneion demektedir. Bunun dışında çeşitli kaynaklarda Iconium, Conium, Cunin, Conia, (Sterret=Konia⁷⁹) Cogne, Cogna olarak geçtiği de görülmektedir⁸⁰.

⁶⁷ Bahar 1999, 5; Umar 1993, 526;

⁶⁸ Umar 1982, 125; Bryce 1992, 121.

⁶⁹ Bahar 1991, 18; Bahar 1996, 4; Bahar 2005, 155.

⁷⁰ Bahar 2001, 19; Bahar 2004, 10.

⁷¹ Ruge 1927, 2, 2253 (Lykaonia maddesi).

⁷² Umar 1993, 526.

⁷³ Sterret 1888a, 125, 128; Bahar 1994, 315.

⁷⁴ Hamilton 1842b, 200.

⁷⁵ Pelasgos, Helenler'in Ege kıyılarında kendilerinden önceya da onlarla beraber yaşayan Helence konuşmayan bir halka ya da tanımadıkları her halka verdikleri addır.

⁷⁶ Smith, Vol. II, Part I, 222.

⁷⁷ Araboğlu 1975, 2; Dülgerler 1984, 9.

⁷⁸ Zoroğlu 1984, 139; Garstang 1910, 38; Garstang 1929, 63.

⁷⁹ Sterret 1888a, 199-221; Garstang 1910, 18-21.

Klasik Çağ kaynakları incelendiğinde İkonion sözcüğünün kökünün “İKON” sözcüğünden geldiğini göstermektedir. İKON sözcüğü “kutsal tasvir” anlamına gelmektedir.

Arap⁸¹ kaynakları incelendiğinde Koniye (Koniye)⁸² ya da Conta olarak geçer⁸³. “Claudiconium⁸⁴” adını ise İmparator Claudius vermiştir (M.S. 41)⁸⁵.

2.3 Lykaonia’nın Antik Yolları ve Kentleri

Önemli bir jeopolitik konuma sahip olan Anadolu, Antik dönemlerden beri önemli geçiş noktalarına ev sahipliği yapmıştır⁸⁶. Jeopolitik konumu önemli ticaret yollarının buradan geçmesine neden olmuştur. Bölge, başta Türk-Bizans mücadeleleri olmak üzere Anadolu’da varlığını sürdürmüş birçok medeniyetin bu yolların hâkimiyetini ele geçirmek için verdiği mücadeleye tanıklık etmiştir. Ayrıca önemli ticaret yollarının Anadolu’dan geçmesi birçok tüccarın buraya yerleşmesine neden olmuştur.

Hititlerden beri önemli yollara ev sahipliği yaptığı bilinen Lykaonia’nın, Anadolu’nun merkezinde bir noktada bulunması doğudan, batıdan, kuzeyden ve güneyden gelen yolların merkezinde bulunmasını sağlamıştır. Birçok medeniyete ev sahipliği yapmış bölgede gereksinime göre birçok ticaret ve ordu yolu güzergâhları yer almaktadır⁸⁷.

Bu yollardan biri Kuzeybatıda, Dorylaion’dan başlayıp Amorion ve Laodikeia’dan geçerek İkonion’a ulaşır, oradan da Herakleia’ya gider (Har. 6).

Lykaonia bölgesi Dağlık Kilikia’ya üç farklı yoldan bağlanabilmekteydi.

Bunlardan birincisi Kalykadnos⁸⁸ (Göksu) Vadisi’nden, Claodiapolis (Mut)⁸⁹ Laranda üzerine oradan da Lykaonia’ya, uzanmaktaydı.

İkinci yol ise Seleukia, Olba, Laranda üzerinden İkonium’a bağlanmaktaydı. Bu yol Pers ordularının önemli geçiş yollarından biriydi⁹⁰ (Harita 7).

Üçüncü yol ise Anemurion’dan başlayıp Germanikupolis’e kadar gelir yol burada iki kola ayrılır. Batıya giden kol, Leontopolis, Lystra üzerinden İkonion’a⁹¹ ulaşır, doğuya giden ikinci kol ise Laranda⁹² (Karaman) üzerinden İkonion’a varırdı⁹³.

⁸⁰ Araboğlu 1975, 2; Dülgerler 1984, 9.

⁸¹ Koşay 1951, 3.

⁸² Hamilton 184 a, 205.

⁸³ Araboğlu 1975, 2; Zoroğlu 1984, 139.

⁸⁴ Dülgerler 1984, 10; Zoroğlu 1984, 139; Alp 1984, 45. (M.S. 47 olarak geçer).

⁸⁵ Araboğlu 1975, 3; Özsait 1982 b, 386.

⁸⁶ Koçak-Şahin 2002, 346.

⁸⁷ Özsait 1982b, 409.

⁸⁸ Beaufort 1818, 222.

⁸⁹ Sterret 1888b, 8-12.

⁹⁰ Bahar 1991, 44.

⁹¹ Özsait 1985, 92-93; Zgusta 1964, 92.

⁹² Sterret 1888 b, 19.

⁹³ Belke-Restle, 1984, 109; Bahar 1991, 46.

Lykaonia ile güneyindeki İsaoria ile giriş-çıkış yolunu Çarşamba ve Göksu havzaları sağlamaktaydı. Aynı şekilde Toros Dağları da bu görevi üstlenmekteydi⁹⁴.

Strabon'a göre Ephesos'tan başlayan antik bir yol, Lykaonia'nın yakınında bulunan Philomelion'a (Akşehir) ulaşıp, oradan Laodikeia'yı (Lâdik) geçerek bölgeye ulaşmaktaydı⁹⁵.

Konya-İstanbul yolu Selçuklu Döneminde aşağı yukarı antik yolun güzergâhı ile aynıydı. Bu güzergâh üzerinde, Konya, Derbent, Kadınhanı, Lâdik, İlgin, Bulasan Çayı, Argıthanı, Akşehir, İshaklı, Çay, Egret ve Döğer Köyü bulunmaktaydı⁹⁶.

Önemli yollar üzerinde bulunan Lykaonia bölgesinin yerleşime elverişli olması birçok kentin burada kurulmasına neden olmuştur. Bu kentlerin nerelerde olduğunu kalıntılardan ve antik yazarlardan öğrenmekteyiz. Doğal ve insan etkenli tahriplerden günümüze kadar çok az kalıntılar gelse de korunmuş olan kentlerde bulunmaktadır. Günümüze ulaşan ve adını bildiğimiz bazı kentler şunlardır:

Xsenophon'un Anabasis adlı eserinde bahsettiği İkonium, Xsenophon'a göre Phrygia'nın doğudaki son şehridir. Strabon'a⁹⁷ göre ise İkonium Lykaonia Bölgesi'nin verimli topraklarında kurulmuş olan bir kenttir.

Roma Dönemi koloni sikkeleri ile ilgili yapılan araştırmalar kentin Augustus zamanında kurulan koloni kentlerinden biri olduğunu desteklemektedir⁹⁸.

Günümüzde Konya'nın 40 km. kuzeybatısında bulunan ve Ladik (Halıcı) kasabası olarak bilinen yerin antik dönemdeki adı Laodikeia Katakekaumenedir (Laodikeia Combusta). Bölge Roma ve Bizans Döneminde geçiş noktası olduğu için çok sayıda Latince ve Grekçe yazıt bulunmaktadır.

Konya'nın 49 km güneybatısında bulunan Kilistra'nın ise M.Ö bulunan bir yazıtla adını öğrenmekteyiz. Günümüzde Hatunsaray'a bağlı Gökyurt köyündedir. Yine yazıtlar vasıtasıyla Hatunsaray'ın antik adının Lystra olduğunu bilinmektedir⁹⁹. Lystra'nın bulunan sikkelerden Roma Döneminde kurulan koloni kenti olduğu görülür¹⁰⁰.

Beyşehir'e bağlı Yunuslar köyünde bulunan antik kentin bazı araştırmacılar Papa/Tiberiopolis¹⁰¹, bazı araştırmacılar ise Vasada¹⁰² olduğunu söylemektedir. Araştırmacılara göre Kent Tiberius zamanında kurulmuştur¹⁰³.

Lykaonia sınırları içinde gösterilen Dalisandos, Fasıllar Köyü bitişiğinde kurulmuştur¹⁰⁴

⁹⁴ Bahar 1991, 4, 6, 25.

⁹⁵ Baytak 2008, 25.

⁹⁶ Bahar-Bizbirlik 1997, 255-256.

⁹⁷ Strabon 2009, XII/VI-65; Cramer 1971a, 63.

⁹⁸ Sancaktar 2012, 376.

⁹⁹ Ramsay 1960, 367.

¹⁰⁰ Ramsay 1960, 370.

¹⁰¹ Umar 2008, 212.

¹⁰² Ramsay 1960, 368.

¹⁰³ Kaya 2011, 200.

Adı bilinen başka bir kentte Seydişehir yakınlarında bulunan Sedassadır. Gorgorome Antik Kenti de Beyşehir yakınlarında bulunmaktadır.

Karamanda bulunan Laranda Antik Kenti Septhanus'a¹⁰⁵ göre Lykaonia sınırları içerisinde, Diodorus'a¹⁰⁶ ve Gillies'e¹⁰⁷ göre, Pisidia Bölgesinin sınırları içerisinde yer almaktadır.

Karamanda yer alan İlistra'yı¹⁰⁸, Bizanslı tarihçi Nicephorus¹⁰⁹ Kilikia bölgesi içerisinde göstermiştir. İlistra gibi Laranda, Savatra, Barata, Derbe, Hyde gibi kentlerde kendi adlarına şehir sikkeleri bastırmışlardır¹¹⁰. Bu sayede kentlerle ilgili bilgiler edinilebilmektedir.

Lykaonia bölgesinde yer alan Derbe'yi Stephanus¹¹¹ İsaoria bölgesi içinde gösterir. Derbe'nin Lykaonia dilinde "Juniper" anlamına geldiğini söyleyen Stephanus kentten "Delbia" olarak bahseder¹¹². Bölgede bulunan kent sikkeleri sayesinde Laranda, Savatra, Barata, Hyde, İlistra kentlerin isimlerini öğrenmekteyiz¹¹³.

Ereğli'de Karapınar ve Karadağ arasındaki ovada yer alan Barata Antik kentini Bizans kaynaklarında öğrenmekteyiz¹¹⁴. Hakkında çok fazla bilgimiz olmayan Thebasa Antik Kenti hakkında ki bilgileri de Plinius'tan öğrenmekteyiz¹¹⁵.

Seydişehir'in Kızılca, Yenice ve Kavak köylerinin orta noktasında tepelik bir alanda yer alan antik yerleşim Amblada'nın (Asartepe) tam yeri 1935 yılında Keil tarafından belirlenmeye çalışılmıştır¹¹⁶.

Adristama/Arissama olarak bilinen antik kent Lykaonia'nın kuzeybatısında yer almaktadır. Ptolemy'de adı geçen kent Karapınar civarındadır¹¹⁷.

Bu kentler dışında -antik yazarlar zaman zaman farklı bölgelerde göstermiş olsa da- adını ve yerini bildiğimiz bazı Lykaonia kentleri şunlardır:

Adopissos	Amandra	Andabalis
Artanada	Bagadonia	Bardakome(Bardaetta=Dedeler),
Comitanasso	Dragai	Drizes
Drya (Kozanlı)	Ekdaumaua (Egdana)	Eudokias (Kaşanlı Kale)

¹⁰⁴ Ramsay 1960, 370.

¹⁰⁵ Cramer 1971a, 71.

¹⁰⁶ Diodorus 1947, XVIII/22.

¹⁰⁷ Gillies 1820, 581.

¹⁰⁸ Ramsay 1960, 371.

¹⁰⁹ Cramer 1971a, 71.

¹¹⁰ Kurt 2010, 127.

¹¹¹ Levick 1967, 68.

¹¹² Levick 1967, 68.

¹¹³ Kurt 2010, 127.

¹¹⁴ Baytak 2008, 28.

¹¹⁵ Umar 2008, 267.

¹¹⁶ Yıldız 2004, 4.

¹¹⁷ Baytak 2008, 27.

Gorgorome	Hyde	Kanna
Kongustos	Koropassos	Kybistra
Laphra	Larumada	Leontopolis
Mindana	Misthia (Kızılören)	Pappa
Passala (Possala=Bosola)	Pegalla (Yenice Oba)	Perta (Koçbaş)
Plomma (At Kafası)	Podandos	Protokome (Zaz-eddin=Zazadin)
Psebila (Psibela=Süverek)	Salarama	Savatra
Sidamara	Sinethandos (Siniandos)	Syphitos (Senge)
Taspa	Thebasa (Aktsheshah)	Tyana
Ubinnaca (Sultan Han)	Verinopolis (Süverek=Psebil)	Zemruta (Zulmandani)
Zizima (Sisma=Sızma)		¹¹⁸ (Harita 8-9)

2.4 Lykaonia Bölgesi Coğrafyası

Orta Anadolu'da bulunan Lykaonia (Har. 10-12) ilk ve Ortaçağ'da doğuda Kappadokia batıda Phrygia ve İsauria, güneyde Kilikia ve kuzeyde Galatia ile komşudur. Bölgenin kuzey sınırını Tuz gölü oluşturur¹¹⁹. Tuz gölünün güney kıyısı Lykaonia-Kappadokia sınırı oluşturduktan sonra Akhan ve Aksaray arasından güneye doğru devam eder¹²⁰.

Lykaonia Bölgesi olarak adlandırılan bölge, günümüzde büyük oranda Konya ovası ve Karaman topraklarıyla sınırlıdır. Bölgenin güney ve güneybatı bölümleri Toros Dağları ve kollarıyla kuzey bölümleri ise ovalarla çevrilidir¹²¹.

Konya havzası içerisinde bazı karstik şekiller, volkan patlama çukurlarına yerleşen göller ve bataklıklar bulunmaktadır.

Araştırmalar bölgedeki tarih öncesi çağlara ait yerleşme yerlerinden Hacılar, Suberde, Aşıklı Höyük, Erbaba, Çatalhöyük ve Can Hasan III'ün en alt tabakalarındaki ilk yerleşmelerinin su seviyesinin azalmasından ya da tamamen çekilmesinden sonra olduğunu göstermektedir¹²².

Konya ve çevresi bitki örtüsü ova stepi, alçak dağ stepi ve step ormanları, yüksek dağ stepleri ve step ormanları ile step ormanları üstündeki alp inik stepler olmak üzere 4 grupta incelenebilir¹²³.

¹¹⁸ Bahsi geçen antik kent isimleri kimi kaynaklara göre Lykaonia Bölgesi içinde yer alırken kimi kaynaklara göre ise Psidia, Cappadokia veya Kilikia sınırları içinde gösterilmiştir. Kent isimlerine hem antik yazarların hem modern yazarların verdikleri bilgilerden yola çıkılarak ulaşılmıştır.

¹¹⁹ Temple 2013, 16.

¹²⁰ Temple 2013, 16.

¹²¹ Karauğuz – Kunt – Doğanay 2004, 4.

¹²² Cohen 1970, 119-137; Erol 1972, 46.

¹²³ Bahar 1998, 198.

Bölge de genel olarak kış ile yaz arasında sıcaklık farkı fazla olan, yazı kurak geçen, kışı yağışlı ve soğuk geçen karasal iklim tipi görülmektedir¹²⁴.

3 ISAURIA BÖLGESİ

3.1 Isauria Bölgesinin Coğrafi konumu

İlk olarak Diodorusun eserinde karşımıza çıkan Antik Isauria yerleşmesi Isauria bölge adına kaynaklık etmektedir¹²⁵. Diodoros'un eserinde İskender'in Anadolu seferini anlatırken Isaurialılarla ilgili bilgiler edinmekteyiz. Fakat bu bilgiler bizi bir bölge adından ziyade bir kent adına götürmektedir¹²⁶.

Isauria adı bölge adı olarak ilk kez M.Ö 1. yüzyılın sonlarında Strabon'un eserinde Isaurialılara ait ülke anlamında karşımıza çıkmaktadır¹²⁷. Strabon, Isaurike olarak söz ettiği bu yerin Eski Isauria ve Yeni Isauria adını taşıyan iyi korunmuş iki ayrı yerleşim olduğunu, bu kentlerin de Lykaonia'ya dâhil olduğunu anlatır. "Isauria" olarak isimlendiren Plinius, bölgenin Dağlık Kilikya'da yer aldığını, Isaura, Clibanus ve Lalasis gibi kentlerinde dâhil olduğu bölgenin Homanadlar Ülkesi'nden Anemurium'a kadar uzandığını anlatmaktadır¹²⁸.

M.S 2. yüzyıla gelindiğinde Ptolemaios Isauria Bölgesi'nin kuzey sınırında Lystra'ya (Hatunsaray) kadar uzandığından bahseder¹²⁹. A. Marcellinius, Diokletianus döneminde (M.S. 284-305) Roma İmparatorluğunun 12 bölgeye ayrıldığını ve bu dönemde Isauria Bölgesi'nin sınırlarının Akdeniz'e kadar ulaştığını bildirir¹³⁰.

19. Yüzyıl araştırmacılarından Hamilton, Isauria Bölgesinin sınırlarını bugünkü Bozkır ve Suğla Gölü çevresinde, Konya Ovası'nın güneyindeki Toros Dağları'nın eteklerinden başlatmaktadır¹³¹.

Cramer ise bölgenin sınırlarını Konya'nın güneyindeki dağlık bölge ile Dağlık Kilikya arasındaki yer olarak tanımlamaktadır¹³².

Kiepert'in anlatımına göre ise Isauria, Batıda Beyşehir Gölü'nün doğusu, kuzeyde Suğla Gölü'nün kuzey kesimleri, doğuda ise Göksu'nun yukarı havzasına kadar olan bölgedir.

Bean ve Calder Isauria Bölgesi'ni Göksu'nun yukarı havzasına ve Bozkır çevresi yerleştirmektedir¹³³.

3.2 Isauria Bölgesinin tarihi

Bölgenin tarihine baktığımızda Paleolitik verilerin oldukça sınırlı olduğu görülmektedir. R. S. Solecki, W. Farrand, K. Kökten ve D. French'in 1963 yılında yaptığı

¹²⁴ Baytak 2008, 13.

¹²⁵ Diodoros, Bibliotheka Historika, XVIII, 22.

¹²⁶ Doğanay 2008, 7.

¹²⁷ Strabon Geographika, XIV, 669.

¹²⁸ Plinius, Naturalist Historia, V. 94.

¹²⁹ Plinius, Naturalist, Historia, V. 94.

¹³⁰ Ptolemaios Geographia, V. 4. 3.

¹³¹ Hamilton 1842, 326 vd.

¹³² Cramer 1971b, 73.

¹³³ Calder-Bean 1958, 7.

araştırmalar sonucunda, Beyşehir ve Suğla Gölleri çevresinde birçok prehistorik alan tespit etmişlerdir¹³⁴.

Kalkolitik Döneme gelindiğinde yerleşim sayısında bir artış olmaya başladığı görülmektedir. Suğla Gölü çevresindeki Seyithan Höyük, Kızılviran Höyüğü, Seydişehir Höyüğü gibi yerleşimler kalkolitik yerleşimlere örnek gösterilebilir¹³⁵. J. Mellaart tarafından Suğla Gölü civarında araştırmalar yapılmış¹³⁶ ve yapılan değerlendirmeye göre bölgedeki kültürel izlerin, Konya ovası kültürünün yapısıyla benzerlik gösterdiği anlaşılmıştır¹³⁷.

Asurlu tüccarlar Orta Tunç Çağı Döneminde Orta Anadolu'nun güney ve güneydoğusunda Asur Ticaret Kolonileri kurarak, Anadolu ile yakın temasta bulunmuşlardır¹³⁸.

Siyasal birliğin bulunmadığı bu dönemde birçok yerli beyliklerin ve küçük krallıkların olduğu bilinmektedir¹³⁹. Orta Anadolu'da hâkimiyet süren Kussara Krallığında, Konya, Aksaray ve Kayseri'yi içine alan tek merkezli bir krallıklardan biriydi¹⁴⁰.

M.Ö 546 yılında Lydia hâkimiyetine son veren Persler, Büyük İskender (Alexandros)'in seferine kadar Anadolu'ya hâkim olmuşlardır¹⁴¹.

Herodotos'a göre M.Ö 425 – 409 yıllarında Isauria toprakları, "Cilicia" olarak adlandırılmıştır¹⁴².

Diodoros'tan öğrendiğimize göre Helenistik Dönemin başlarında sağlam ve korunaklı surlarla çevrili olan İsauria kentinin, zengin bir şehir olduğunu söyleyebiliriz¹⁴³.

Lykanonia bölgesi gibi İsauria bölgesi de Helenistik Dönemden sonra birçok medeniyete ev sahipliği yapmış ve birçok medeniyetin hâkimiyetine girmiştir. Günümüzde ise Türkiye Cumhuriyetinin sınırları içinde kalmıştır.

3.3 İsauria Bölgesi Kentleri

İsauria Bölgesinin sınırlarını, İsauria antik kentini merkez kabul ederek doğuda Derbe'nin doğusunda yer alan Kappadokia'ya ya, güneyde Toroslara, batıda Suğla Gölü havzasına, kuzeyde Konya ovası'nın başlangıcı kabul edilen Lystra'ya (Hatun saray) kadar uzanan coğrafya olarak tanımlayabiliriz.

Isauria kentlerinin sınırları yer yer değişse de başlıca Isauria kentleri şunlardır:

Isauria: Isauria Bölgesinin başkenti olan Isaura antik kenti ile ilgili ilk yazılı bilgiler Diodoros'un "Bibliotheka Historika" adlı eserinde yer almaktadır¹⁴⁴. Burada yer alan bilgiler

¹³⁴ Solecki 1964, 129-140; Bahar 1991, 50.

¹³⁵ Bahar 1991, 59-60.

¹³⁶ Mellaart 1959, 31-33.

¹³⁷ Bahar 1991, 59.

¹³⁸ Karauğuz 2005, 21.

¹³⁹ Karauğuz 2005, 21.

¹⁴⁰ Karauğuz 2005, 24

¹⁴¹ Erzen 1940, 76; Yılmaz, 2005: 5.

¹⁴² Doğanay 2009, 35.

¹⁴³ Yılmaz 1995, 3.

Makedonyalı Büyük İskender'in Doğu seferi ile bağlantılı olarak karşımıza çıkar. Bölge adı olarak ilk defa Strabon'da Isaurike olarak geçmektedir¹⁴⁵. Ayrıca Strabon'a göre Isauria Lykaonia Bölgesinde yer almaktadır¹⁴⁶. Bir diğer antik yazar olan Plinius, İsauria Bölgesini, Dağlık Kilikia'nın alt bölgesi olarak niteler ve İsauria, Clibanus, Lalasis kentleri ile birlikte Homonadlar Ülkesi'nden (Suğla Gölü havzası) Anemurium'a (Anamur) kadar olan alanı kapsadığını aktarır¹⁴⁷.

Isaura Nova (Bozkır Zengibar Kale): Bozkır ilçesine bağlı Işıklar, Yazdamı, Ulupınar köyleri arasında yer alan kent, günümüzde de önemli bir kavşak noktası olan Sarıoğlan - Dalisandos'un batısında yer almaktadır¹⁴⁸. Bazı çalışmalara bakarak Bozkır ilçe merkezinin İsauria Vetus, Zengibar Kale kalıntılarının bulunduğu alanın Isaura Nova olabileceğini söyleyebiliriz¹⁴⁹.

Lauzados (Başyayla): Isauria Dexapolisinde yer alan Lauzados, Germanikopolis'ten 25 km uzaklıktadır¹⁵⁰. Başyayla ilçesinin batısındaki Hisarönü mevkiinde antik kente ait kalıntılar yoğunlaşmıştır¹⁵¹.

Philadelphia (Gökçeseki İmsiören): Mut ile Ermenek arasında yer alan Gökçeseki köyünün kuzeyinde bulunan kayalık alana lokalize edilen Philadelphia kenti bazı araştırmacılara göre Lalasis kentlerinden sayılmaktadır¹⁵².

Germanikopolis (Ermenek): Karaman ilinin Ermenek ilçesine yerleştirilen Germanikopolis antik yerleşimi etrafındaki antik yollar sebebiyle önemli bir konuma sahiptir¹⁵³. Bazı araştırmacılara göre Germanikopolis, Dağlık Kilikia'nın bir alt bölgesi olan Lalasis'te yer almaktadır¹⁵⁴.

Fariske/Pharax (Göktepe): Sarıveliler ilçesi sınırları içinde yer alan antik yerleşim yerinde tapınak cepheli kaya mezarlar yer almaktadır¹⁵⁵. Erken İmparatorluk Dönemine ait bir sınır taşında "PHARAX" ifadesinin geçmesi yerleşimin adının konmasına olanak sağlamaktadır¹⁵⁶.

Gargara/Neapolis (Güneyyurt): Isauria Dexapolisi içinde yer alan¹⁵⁷ Neapolis antik kentinin Güney yurt kasabasında bulunduğu konusunda araştırmacılar fikir birliğindedir¹⁵⁸.

¹⁴⁴ Diodoros, XVIII, 22.

¹⁴⁵ Strabon, XII. 6, 569.

¹⁴⁶ Strabon, XII. 6, 568.

¹⁴⁷ Plinius, V. 94.

¹⁴⁸ Pehlivan 2018, 16.

¹⁴⁹ Hall 1972, 568.

¹⁵⁰ Ramsay 1960 a, 411; Ruge, Lauzados, RE, XII, 1, 1924, 1042; Hild-Hellenkemper 1990, 332.

¹⁵¹ Karauğuz 2002, 89.

¹⁵² Ramsay 1960, 414.

¹⁵³ Ramsay 1960, 406; Ruge, "Germanikopolis", RE, VII, 1, 1910, 1258; Head 1911, 721; Honigmann 1925, 75-87; Schultze 1926, 260; Üçer-Koman 1945, 7; Hill 1964, lix; Tomaschek 1975, 60; Bean-Mitford 1970, 199; Darrouzès 1981, 30; Hild-Hellenkemper 1990, 258.

¹⁵⁴ Head 1911, 721.

¹⁵⁵ Sterret 1888 a, 81; Doğanay vd., 2005, 23-24.

¹⁵⁶ Doğanay vd. 2005, 23-24; Bean-Mitford 1970, 214;

¹⁵⁷ Hierokles, 710: 8; Constantine Porphyrogenes, de them 77; Honigmann 1970, 41; Hild-Hellenkemper 1990,

Domitiopolis (Katranlı Köyü): Isauria Dexapolisi içinde yer alan ve Germanikopolis'in 20 km kuzey batısında bulunan kent Katranlı köyünde yer almaktadır¹⁵⁹.

Adrassos (Mut/Balabolu): Halk arasında Balabolu veya değirmenlik olarak adlandırılan yerleşim alanında Lahit ve kaya mezarları bulunan¹⁶⁰ kent, Mut ilçesine bağlı Yalnızcabağ köyü sınırlarında yer almaktadır.

365; Ruge, "Neapolis", RE, XVI, 2, 1935, 14, 2126.

¹⁵⁸ Sterret 1888, 80; Tomaschek 1975, 60; Bean-Mitford 1970, 209; Hild-Hellenkemper 1990, 365.

¹⁵⁹ Ramsay 1960, 406; Konst. Porph. De Them. 77; Ruge, "Domitiopolis", RE, V, 1, 1903, 1313; Hild-Hellenkemper 1990, 242.

¹⁶⁰ Alföldi-Rosenbaum 1980, 13.

4 ANTİK YUNAN VE ROMA'DA ÖLÜ GÖMME ADETLERİ

İnsanoğlu yeryüzünde yaşamaya başladığı andan itibaren ölüm olgusu yaşamına girmiştir. İşte bunun sebebi insanoğlunu diğer varlıklardan ayıran en büyük özelliklerden biri olan, inanç kavramıdır. Bu sebepten dolayı da insan için en önemli olaylardan biri ölümdür. Yaşadığı bu somut dünyada ölüm olgusunu bir son olarak kabul etmemiş ve yaşamın başka bir dünyada devam ettiğini düşünmüştür. Bu da insanoğlunda ahiret inancının oluşmasına, mezarlara hediye bırakılmasına ve farklı gömme adetlerinin oluşmasına neden olmuştur¹⁶¹.

İnsanoğlunun öteki dünya ile ilgili bu beklentisini ilk yaşadığı yerler olan mağaralarda görmekteyiz. Neandertal adama ait iskeletlerin bulunduğu Shanidar mağarasında, ölen kişinin çiçeklerden yapılmış bir platform üzerine yatırıldığı görülmüştür¹⁶². Olasılıkla bu durum öteki dünyaya bir uğurlama ritüelidir. Beslenme, barınma, üreme ve savaş gibi birçok durumun yanında rahat yaşama ve hayatta kalma isteği insanoğlunun içgüdüsünde vardır. Bununla beraber ölümden sonrasının bilinmemesi ölümü gizemli ve kabul edilemez bir duruma sokmuştur¹⁶³.

İlkel insanlar hemen hemen her kültürde ölümlerinin başka bir yerde bu dünyadakine benzer bir yaşam sürdüreceğine inanmaktadır. Toplumlara göre farklılıklar olsa bile, bu yaşamın düşünsel açıdan dile getiriliş biçimi hemen hemen hiç değişmemektedir¹⁶⁴.

İnsanoğlu ölümün sebebini anlamaya çalışırken, bunun insanın doğasının bir gerekliliği ve tanrıların isteği olduğuna inanmıştır¹⁶⁵. Bu inanişe göre tanrıların insanlara bir süreliğine verdiği nefesi geri almasının sonucu ölümdü. İnsan öldükten sonra bu dünyada ondan geriye kalan tek şey kemiklerdi. Bunun haricinde, öteki dünyaya kalan ise ölen kişinin ruhuydu. Mezopotamyalılar bunu “etimmu” olarak adlandırmaktaydı. Etimmu kişinin gölgesiydi, uçup giderdi fakat ebediydi¹⁶⁶.

Birçok kültürde olduğu gibi Yunan ve Roma kültürünün hâkim olduğu yerlerde de ölümden sonraki hayat inancı vardı. Yunan ve Roma halkı da diğer milletlerde olduğu gibi toprağa gömme ve yakma şeklinde ölümlerini öteki dünyaya uğurlamışlardır.

Antik Yunan ve Roma'nın cenaze adetleri ile ilgili bilgileri arkeolojik ve antropolojik verilerle birlikte ilgili dönemlere ait bulunan edebi metinlerin desteklediği kadarıyla inceleyebilmekteyiz¹⁶⁷. Arkaik ve Klasik Dönemlerde Yunan dünyasında cenaze adetlerine önem verilir ve dini adetlere uygun şekilde yapılırdı¹⁶⁸. Ölüye duyulan saygı büyük olmakla

¹⁶¹ Önalın 1982,11.

¹⁶² Ürkmez 2012, 5.

¹⁶³ Ürkmez 2012, 5.

¹⁶⁴ Ürkmez 2012, 6.

¹⁶⁵ Ürkmez 2012, 11.

¹⁶⁶ Bottero 1987, 299 vd.

¹⁶⁷ Arihan 2007, 11.

¹⁶⁸ Arihan 2007, 11.

birlikte ölünün kirletici miasma'sından¹⁶⁹ kendini arındırmak da bir zorunluluktur. Yas tutma sürecinde ölünün yakınlarının yapması gereken belli kurallar ve süre vardır. Ancak bu süre bittiğinde kişiler normal sosyal hayatlarına dönebilirdi¹⁷⁰.

Lykaonia ve İsaoria Bölgesi gömü adetleri incelendiğinde hem inhumasyon hem de kremasyon gömü adetlerini görmek mümkündür. Yapılan kazılarda çıkan buluntular bunu kanıtlar niteliktedir.

Çatalhöyük'te yapılan kazı çalışmalarında Çatalhöyük halkının ölümleri hocker pozisyonunda gömüldüğü gözlenir. Karahöyük çevresinde yapılan kazılarda ise basit toprak mezarlar ile küp mezarlar dışında urnelerde görülmektedir. Bu küplerin içinde bulunan ölümlerin Çatalhöyük'te olduğu gibi hocker tarzda gömüldüğü görülmüştür. Çevredeki diğer höyüklerde de benzer gömü tipleri görülmektedir¹⁷¹.

Genel olarak bu iki bölgede ki ölü gömme adetlerine bakıldığında Batı Anadolu bulunan adetlerle benzer özellikler görülmektedir. Bölgede mezar odaları, lahitler, ostotekler, mezar stelleri, urneler, basit toprak gömüler, kayaya oygu mezarlar, çatı kiremiti ile yapılmış mezarlar gibi birçok mezar tipi görülmektedir. Malzeme olarak mermer malzemeden daha çok yerel kireçtaşı malzeme kullanılmıştır. Bunun yanı sıra bronz ve pişmiş toprak malzemeden yapılmış lahitlerde bulunmaktadır. Yazıtlardan mezarlara sunular yapıldığı ve hediyeler bırakıldığı da görülmektedir.

4.1 Antik Yunanda Ölü Gömme Adetleri

Yunan inancına göre insan beden (soma) ve ruh (pschye)'tan oluşmaktaydı¹⁷². Antik Yunan'da kutsal sayılan ölüm, insan hayatının sona ermesi olarak değerlendirilmiş ve ölen kişinin bedenine de gerekli saygı gösterilmiştir.

Ölüm ve ölümlerle alakalı konular günlük hayat için büyük önem taşımaktaydı. Filozofların meslekleri gereği ilgilendiği ölüm olgusu, hayat ve ölümlerle yakından ilişkili olan hekimlerin de konuya dâhil olmasına neden olmuştur. Bir kişinin ötenazi isteği dahi etik bir sorun olarak algılanmış ve bir hekimin bu konuda yardımcı olması "Hipokrat Yeminiyle" yasaklanmıştır¹⁷³.

Miken Çağı olarak adlandırılan ve Yunan dünyası için oldukça erken bir dönemi anlatan bu dönem, araştırmacılara göre Yunan ölü gömme adetleri için genel bir giriş bilgisi niteliğindedir¹⁷⁴. Bu dönemde bulunan basit inhumasyon mezarları, kremasyon gömüler,

¹⁶⁹ Miasma; terim anlamı mikrop, kirli, tehlikeli. Cümle içinde kastedilen ruha yapışan kirlerdir. Bu da ancak ruhun temizlenmesiyle giderilir.

¹⁷⁰ Arihan 2007, 17.

¹⁷¹ Akyurt 1998, 76-77.

¹⁷² Şahin 1996, 144.

¹⁷³ Hooff 2004, 977.

¹⁷⁴ Arihan 2007, 9.

basitçe açılmış çukurlara gömmeler ve mezar işaretlerinin kullanımı ileri Yunan evrelerinde de görülmektedir¹⁷⁵.

M.Ö 8. ve 4. yy arasında Yunanlıların ölülerini hem gömdüğü hem de yaktığı görülmektedir. Her iki yöntemde de aşamalar düzgün bir şekilde uygulanmaktaydı¹⁷⁶.

Klasik Dönem Yunan ölü gömme adetleri yaşayanları da memnun edecek biçimde düzenlenmiştir. Bu adetlerle birlikte ilişkili eserlerde insanların hüznüleri, adakları ve hatta umutlarının ifade edilmesinde imkân sağlanmıştır¹⁷⁷.

Antik Yunanlılar ölülerinin gömülmesine büyük önem vermekteydi. Adetlere uygun biçimde gömülme ölen kişinin ve yakınlarının sosyal statüsü açısından önemli bir ritüeldi¹⁷⁸.

Defin işlemlerine büyük önem veren Yunanlılar savaşta ölen kişileri de kendi ülkelerine getirmiş ve defnetmiştir. Yunanlılar için ölüyü gömen kişilerin de önemi büyüktür. Gömen kişiler ölen kişinin yakın akrabası olmak zorundaydı¹⁷⁹. Ölünün yakını olmayanların cenazeye ilgilenmesine izin verilmemekteydi. Ancak ölen kişinin yakını yoksa veya cenaze masrafını ödeyemeyecek durumda ise bu görevi arkadaşları üstlenebilirdi¹⁸⁰. Bulunan pek çok yazıtta cenaze masraflarının çok yüksek olduğu aktarılmıştır. Bu yüzden Cenaze sahipleri mezarların iç ve dış süslemeleri ile mezar hediyelerini kısararak cenazenin gömü masraflarını ve sonrasındaki adetleri yerine getirmeye çalışmışlardır¹⁸¹. Bu da bize daha gösterişli mezarların makam mevki sahibi veya maddi durumu daha iyi kişilere ait olduğunu göstermektedir. Mezar odalarının yanında süsleme azlığı ostotek lahit ve mezar stellerinde de görülmektedir. Lahit ve ostoteklerin bazı örneklerinde tek yüz işlenmişken bazı örnekler ise tamamen düz bırakılarak işçilik masrafından kısılmıştır.

Yunanlıların bu ölü gömme merasimi kedeia adıyla bilinmekteydi ve birkaç aşamadan oluşmaktaydı. İlk aşamada ölü, yakınları tarafından yıkanır, temiz elbiseler giydirilir güzel kokular sürülür ziyaret edilmesi ve son kez görülebilmesi için sergilenirdi (Prothesis) (Res. 1-2-3). Bu aşamada ölü için yas tutulurdu. Cenaze üçüncü günün sabahında yakılacağı veya gömüleceği yere taşınırdı (Ekphora) (Res. 4). Ölünün gömülmesinin ardından anısına kurbanlar kesilerek sunu yapılır ve cenaze yemeği yenirdi (perideipnon) (Res. 5). Ve son olarak da veda konuşması yapılırdı (epitapheios)¹⁸² (Res. 6). Bundan sonra yine devam eden adetler vardı ve yıl dönemlerinde de anma törenleri düzenlenirdi. Bunlar standart geleneklerdi fakat ölünün konumu, onuru (time) hayattayken yaptıkları kazandığı ünü (kleos) törende bazı

¹⁷⁵ Kurtz –Boardman 1971, 21.

¹⁷⁶ Çetinkaya 2012, 370.

¹⁷⁷ Kurtz – Boardman 1971, 18.

¹⁷⁸ Kurtz - Boardman 1971, 143.

¹⁷⁹ Arihan 2007, 12.

¹⁸⁰ Arihan 2007,12.

¹⁸¹ Kurtz -Boardman, 1971, 143.

¹⁸² Garland 1985, 21; Felton 2007, 87-88.

değişikliklere ek törenlere etki etmiştir. Örneğin ölen kişi bir savaşçıysa anısına araba yarışı düzenlenebilirdi¹⁸³.

Pek çok toplumda olduğu gibi Yunan toplumunda da ölünün nereye konulacağı ve ölünün nereye gittiği önemlidir¹⁸⁴. Yunan inancına göre ölen kişi ya mezarında kalmaya mahkûmdu ya da Tanrı Hades'in ölümler diyarına giderdi. Dine ve ülkeye karşı suç işlemiş olanlar ise ölümler diyarının en uzak köşesi olan Tartarus'a yollanırdı. Kahramanlar ise elysion ya da nesoi makarona olarak adlandırılan "kahramanların taşındığı yer"- "kutsallar adasına giderdi¹⁸⁵. Gömülmeyen kişilerin ise ölümler diyarına gidemediği için bu dünyada bir boşlukta kaldığına ve dünyaya lanet getirdiğine inanılırdı¹⁸⁶.

Yunanlılar gibi bazı toplumlar inançları gereği ölen kişilerin ölümler diyarına gittiğini düşünürken bazı toplumlarda ölümler toplumun içinde varlıklarını sürdürmeye devam ettiğine inanmıştır. Doğal olarak ölünün ölümler diyarından geri dönme olasılığı Yunanlıların ölümden ve ölüden korkmasına neden olmuştur. Özellikle ölünün bedeninin zaman içinde çürümesi bu korkunun artmasına neden olmuştur. Ölü ve ölüme karşı duyulan bu korkuyu kontrol altına almak için bazı önlemler alınmıştır. Bu önlemlerden biri nekropollerin şehir merkezlerinden uzak yerlere yapılmasıdır. Bir diğer yöntem ise mezar anıtlarının çıkış kapılarının evlerin olduğu yöne doğru bakmamasıdır. Mezar odalarının kapılarının ağır taş bloklarla kapatılması, lahitlerin kapaklarının da sıkı sıkıya kenetlenmesi de bu korku için alınan önlemlerden sayılabilir. Tabi ki kapıların bu kadar ağır olması ve kapakların sıkı sıkıya kapatılmasının bir diğer sebebi de mezar soyguncularına karşı alınmış bir tedbirdir.

Antik Yunan mezarları incelendiğinde mezar yönleri ile ilgili belli bir yön olmadığı görülmektedir. Ölümlerini literatürde dorsal olarak adlandırılan sırt üst yatma pozisyonunda gömmüşlerdir. Gömüler genelde tek gömü şeklindedir. Çifte gömüler nadir görülmekte olup genelde anne ve çocuk şeklinde çifte gömüler bulunmaktadır. Birçok çifte gömü ise ikincil kullanımdan kaynaklanmaktadır¹⁸⁷.

Yapılan araştırmalarda farklı tipte mezar tipleri olduğu görülmektedir. Bunları oda mezarlar, kayaya oygu tapınak şeklinde ki mezarlar, sanduka mezarlar (lahit, ostotek), basit toprak mezarlar, küp ve kiremit mezarlar şeklinde sınıflandırabiliriz.

Yunan toplumlarında her ne kadar farklı tipte mezar ve gömü şekilleri bulunsa da ölünün yanına hediyeler bırakmış sunuları ihmal edilmemiştir. Mezara bırakılan hediyeler her ne kadar ölünün öteki dünyadaki ihtiyaçlarını karşılaması için bırakılmış olsa da ölünün

¹⁸³ Morris 1986, 46.

¹⁸⁴ Arıhan 2007, 16.

¹⁸⁵ Çetinkaya 2012, 370.

¹⁸⁶ Adkins-Adkins 2005, 457-48.

¹⁸⁷ Kurtz – Boardman 1971, 54.

yaşayanlara musallat olmasını engellemek amacı da gütmektedir¹⁸⁸. Mezar sunularına genellikle giyecek, giyecek ile ilgili kıyafetler, yiyecekler, içecekler ve bunların konulduğu kaplar konulmaktadır. Bunun yanında ölen kişinin hayattaki özelliklerini yansıtacak, mesleği veya konumu ile ilgili hediyelerde bırakılmaktaydı. Örneğin; bir savaşçının mezarında kılıç, kalkan, miğfer gibi savaş aletleri bırakılarak kişinin savaşçı olduğu vurgulanırdı veya bir kadın mezarına ayna, iğne ve broş gibi hediyeler bırakılabilirdi¹⁸⁹.

Mezarlarda bulunan hediyeler zamanla değişimlerde göstermektedir. Örneğin; geometrik dönemde bırakılan kabaca yapılmış eşyalar Helenistik Dönemde yerini daha karakteristik ve daha özenli işlenmiş eşyalara bırakmıştır. Daha erken dönemlere konulmayan ve gözyaşı kabı olarak bilinen unguentariumlar, Helenistik Dönemle birlikte yaygın olarak kullanılan mezar hediyelerinden biri olmuştur¹⁹⁰.

Antik Yunanlılarda ölü kültünü özetleyecek olursak kremasyon ve inhumasyon olmak üzere iki farklı şekilde ölülerini gömmüşlerdir. Ölümden sonra yaşama inanan Yunanlılar gelir durumlarına göre olabileceği gibi mevkisine göre de farklı şekilde ölüleri gömmüşlerdir. Kimi zaman direk toprağa gömüp yerinin belli olması için steller dikmiş kim zamanda seramik kapların içine kremasyon şeklinde gömmüşlerdir. Geliri daha iyi olan ve üst mevkilerde olanlar ise mezar odaları veya lahitlere gömülmüşlerdir. Tabi ki bunların yanında daha görkemli olan kayaya oyulmuş tapınak tipi mezarlarda günümüze ulaşmıştır.

Mezarlarda bulunan hediyeler yine aynı şekilde ölünün gelir durumu, mevkisi ve cinsiyeti ile alakalıdır. Bu hediyelerin yanı sıra ölü kişinin ağzında sikkelerde bulunmuştur. Bu sikkelerin öteki dünyaya geçiş bileti olarak kullanıldığı yaygın kullanılan görüştür.

4.2 Antik Roma'da Ölü Gömme Adetleri

Kültürler, coğrafya değişse de benzerlikler göstermekte ve birbirinin devamlılığını sağlamaktadır. Bu bağlamda incelendiğinde Roma ölü gömme adetlerinin ve inançlarının Yunan adetleri ile benzerlik gösterdiği ve devamı niteliğinde olduğu görülecektir.

Romalılarda ölünün gömülmesine önem vermiştir. Yunanlılar gibi ölümden sonraki hayata inanmış mezarları mezar odalarını ona göre şekillendirmiş sunular yapmış ve mezarlara hediyeler bırakmışlardır.

Yunanlılar gibi ölümden ve ölüden korkmuşlar ölüm ve yaşam arasındaki sınırların oldukça geçirgen olduğuna inanmışlardır. Bu sebeple ölülerini yerleşim yerlerinin dışına gömmüş ve Yunanlılar gibi ölülerin yaşayanlara musallat olmasını engellemek için önlemler almışlardır. Çünkü Roma inancında ölümler herhangi bir sebeple örneğin intikam almak için yaşayanlar dünyasına geçebilirdi¹⁹¹.

¹⁸⁸ Arihan 2007, 22.

¹⁸⁹ Arihan 2007, 23.

¹⁹⁰ Arihan 2007, 39.

¹⁹¹ Kyle 1998, 34.

Kremasyon ve inhumasyon şeklinde ölümlerini gömen Romalılar, tıpkı Yunanlılarda olduğu gibi ölümlerinin yer altında bulunan ölümler diyarına gittiğine inanırdı. Kahramanlarda yine aynı şekilde normal insanlardan daha farklı ve kutsal bir yer olan Elysium'a giderlerdi¹⁹². Bu sebeple çok ağır suçlar hariç örneğin; vatana ihanet gibi herkes gömülme hakkına sahipti¹⁹³. Bu tarz bir suç işlemiş birini kayıkçı Kharon bile kayığa almaz ruh boşlukta dolanmaya mahkûm edilirdi¹⁹⁴ (Res. 7).

Romalıların ölümle ilgili inançları ve gelenekleri ile ilgili bilgileri; antik yazarlar, mezar taşlarındaki yazılar, duvar resimleri, gömme biçimleri ve mezarlara bırakılan hediyelerden öğrenmekteyiz. Antik yazarlardan öğrendiğimiz bilgilere göre Epikürük ve Stoik düşünceyi savunan filozoflara göre ruh bir malzemeydi ve ölümle birlikte yok olmaktaydı. Bu da bize Romalıların bir kısmının aslında ölümden sonraki hayata inanmadıklarını göstermektedir. Bulunan bazı mezar taşları üzerindeki “sumusmortales, immortalesnonsumus”(biz ölümlüyüz, ölümsüz değiliz) yazıları bu anlayışı kanıtlar niteliktedir¹⁹⁵. Kaynaklar incelendiğinde ölümden sonraki hayat inancının M.Ö 1. yy'dan sonra Roma kültürüne yerleştiğini göstermektedir¹⁹⁶.

Yukarıda bahsettiğimiz gibi Romalılar inhumasyon ve kremasyon olmak üzere iki farklı şekilde gömü yapmışlardır. Bu gömü tiplerine ait birçok Roma mezarlığı, anıtsal mousoleumlar, cenotaphia (bahçeli mezarlar) ya da resmi devlet mezarları, Columbarialar'daki (urneler için nişleri olan mezarlar) gösterişli gömüler ve kentin alt tabakaları için toplu gömülerin yapıldığı katakomplar günümüze ulaşmıştır¹⁹⁷.

Zamanla değişen Roma kültürü ve coğrafyası gömü adetlerine de etki etmiştir. Tabii ki gömü sırasında uygulanan yöntemlerin büyük bir coğrafyayı kaplayan Roma İmparatorluğunun her yöresinde aynı şekilde doğru olarak uygulandığını düşünmek doğru değildir. Lahit süsleme sanatının ilerlemesi ve bu lahitlerin seri üretimin kolayca yapılabilmesi inhumasyon gömü tipinin daha yaygın bir şekilde kullanılmasına neden olmuştur¹⁹⁸.

Roma coğrafyasının genişlemesiyle Mısır'a ulaşan Roma imparatorluğunun bu kültürle etkileşime girmesiyle bu iki ölü gömme geleneğinin yanında birde mumyalama tekniği kullanılmıştır. Bu yöntem daha çok Geç Cumhuriyet Döneminde kullanılmıştır. Çok maliyetli oluşu bu yöntemin yaygın kullanılmamasına neden olmuştur¹⁹⁹.

¹⁹² Çetinkaya 2012, 372.

¹⁹³ Arihan 2007, 48.

¹⁹⁴ Arihan 2007, 48.

¹⁹⁵ Mac Donald 1977, 36.

¹⁹⁶ Civelek 2007, 71.

¹⁹⁷ Arihan 2007, 48.

¹⁹⁸ Arihan 2007, 51.

¹⁹⁹ Tonybee 1971, 39.

Farklı tarzda gömü adetleri olan Romalıların gömü alanları da farklılık göstermektedir. Kırsal kesimlerde bulunan Roma halkı zengin veya fakir Romalıların ölümlerini birbirinden uzağa gömmüştür²⁰⁰. Roma kentlerinde yaşayanlar ise ölümlerini kent çevresinde kendilerine yer bulmuş kamuya ait bir nekropolis içine gömülmekteydi.²⁰¹.

Romalılar bu nekropol alanlarına özen göstermiş ve ulaşımı kolaylaştırmak için Via Sacra anlamına da ki kutsal yolları yapmışlardır. Ayrıca bu alanların planlanmasına da önem verilmiştir.

Kısaca bakacak olursak Romalıların ikinci bir hayat olduğuna inanmış ve ölümlerinin gömülüşüne değer vermiştir. Ölü gömme adetleri görkemini de tabii ki kişilerin maddi durumları, meslekleri, konumları ve bunlar gibi özellikleri belirlemiştir. Sade ve yoksul vatandaşların mezarları sade olurken önemli mevkilerde bulunanlarında mezarları bir o kadar görkemli olmuştur. Romalıların bu ölü gömme geleneklerini taşların üzerine gerek yazı gerek figürlerle kazınması da bize o dönem hakkında çok önemli bilgiler vermektedir.

²⁰⁰ Arihan 2007, 51.

²⁰¹Tonybee 1971, 95.

5 OSTOTEKLER

Kemik mahfazası-kutusu anlamına gelen ve osteon (kemik) ile theke (sandık, mezar, kutu) kelimelerinin birleşmesinden ortaya çıkan ostotekler, lahiten daha küçük boyutlu mezar sandukalarıdır²⁰². Bunlar kimi zaman kül urna'sı kimi zaman da kemiklerin bulunduğu mezar anıtlarıdır. Anadolu'nun birçok bölgesinde bu ostoteklerden görmek mümkündür. Fakat Anadolu da daha çok Doğu Pamphylia, Batı

Kilikia ile çalışma konumu oluşturan İsaoria ve Güney Lykaonia Bölgesinde yaygın olarak bulunmaktadır²⁰³. Bu bölgelerde daha fazla bulunmasının nedenini gömü adetlerindeki yerel geleneklerle ve bölgelerin ekonomik gücüyle açıklayabiliriz. Çünkü ostoteklerin yapımı lahitlerden daha ucuz ve daha ekonomiktir. Küçük boyutlu olması hem maddi acıdan hem zaman açısından daha çok tercih edilmesine neden olmuştur.

Bu küçük boyutlu ostoteklerin kül kabı olarak kullanılmasının yanında çocuk lahdi olarak kullanılmış olan örnekleri de vardır. Bulunan ostoteklerin kül kabı mı yoksa çocuk mezarı mı olduğunu anlamak zordur. Hangi amaçla kullanıldığının anlayabilmek için yazıt bulunması gerekmektedir. Bunun yanında içinde bulunan buluntulara veya üzerinde işlenmiş konulara bakılarak anlamak mümkün olabilir.

Lahitlerde olduğu gibi ostoteklerin de pişmiş toprak, mermer, bronz ve yerel kireçtaşından yapılmış örnekleri bulunmaktadır.

Ostotekleri taşınabilir ve taşınamaz olarak ikiye ayırabiliriz. Bu ostotekler anıt mezar şeklinde olan yapılarda, mezar odalarında, sekiler ya da kendilerine mahsus küçük kaideler üzerinde bulunduğu gibi açık havada nekropol caddesinin her iki yanında, toprağa direk gömülü biçimde veya bir lahitin içinde de bulunabilmektedir.

Ostotekler genelde dikdörtgen formda yapılmaktaydı. Bunun yanında dairesel formlu örneklerde görmek mümkündür. Ostoteklerin tipleri yapıldığı malzemeler ve işlenen konular bölgeden bölgeye kentten kente değişiklikler gösterebilmektedir. Bunda bölgenin konumu, coğrafyası bölgede yaşayan halkın kültürü, inançları, dünya görüşleri, ekonomik durumları, ölen kişinin konumu, mesleği, cinsiyeti ve yaşı etki etmektedir.

Ostoteklerde de lahitlerdeki gibi yazıtlar olabilmekte ve çeşitli konuları anlatan kabartmalar ve bezemelerle süslenmekteydi. Bazı örnekler de ostoteklerin gövde kısımlarının dört tarafı da süslenmiştir. Bazı örneklerin ise üç yüzü işlenmiştir. Genellikle kısa yüzler ve bir uzun yüz süslüken bir uzun yüzde süsleme bulunmamaktadır. Tek yüzün süslü olduğu örneklerde bulunmaktadır. Bunun nedeni ekonomik olabileceği gibi bu yüzün görünmediği için işlemeye gerek duyulmaması da olabilir.

²⁰² Çelgin 1990, 463.

²⁰³ Çimen 2011, 61.

Bezeme olarak genellikle medusa başı, ziyafet sahnesi, ayakta duran figürler, girlandlar, binici figürleri, kapı motifi, silah kabartmaları, üzüm salkımı, meyve motifleri tercih edilmiştir²⁰⁴.

Kapak kısımları farklı formda olabilen ostoteklerin üzerinde genellikle beşik çatılı kapaklar bulunmaktadır. Kısa kenarlarında alınlıklar bulunan kapakların köşelerinde ve tepelerinde akroterler yer almaktadır. Alınlıkların ortasında ise genellikle medusa başı, kanatlarını iki yana açmış kartal figürü, rüzgârgülü-çarkıfelek ve yonca kabartmaları bulunmaktadır. Alınlığın boş bırakıldığı akroterlerin bulunmadığı örneklerde mevcuttur. Çalışma alanımız olan Güney Lykaonia ve İsaıra Bölgesinde ise çatı üzerine uzanmış aslanlı kapaklar yaygın şekilde bulunmaktadır.

²⁰⁴ Baldıran 2009a, 2.

6 GÜNEY LYKAONİAVE ISAURIA BÖLGESİ OSTOTEK KAPAKLARI

Antik dönemde güneyde İsauria ve Kilikia, batıda Psidia, kuzeyde Phryga ve doğuda Kapadokia ile sınırları çizilen Lykaonia Bölgesi ve kuzeyde Lykaonia, güneyde Kilikia, batıda Psidia ile sınırları çizilen İsauria bölgesi konumuzun başlığını oluşturmaktadır. Anadolu'nun orta kısmında yer olan bu bölge tarihin belli aralıklarında kimi zaman bölge olarak kimi zamanda bir bölgeye bağlı eyaletler olarak gösterilmiştir. Günümüzde bu bölge Konya ilimizi kapsamaktadır. Araştırmalarımızın geneli bu bölgenin daha çok güney kısmında yoğunlaşmıştır. Araştırmalar Beyşehir, Seydişehir, Yalılıhöyük, Ahırlı, Bozkır, Hadim, Taşkent, Çumra ve Akören ilçeleri ve buralara bağlı köyler, mezarlar ve mevkiler de yoğunlaşmıştır.

Bölgede yapılan araştırmalarda stel, sunak, altar, ostotek, lahit, anıt mezar, oda mezar ile sütun, başlık, duvar blokları gibi birçok mimari parça tespit edilmiştir. Tezimin konusunu ise bu araştırmalar sonucunda bulunan "Aslanlı Ostotek Kapakları" oluşturmaktadır.

Güney Lykaonia ve Isauria Bölgesinde tespit ettiğimiz ostotek kapaklarında farklı işçilikler olduğu gözlemlenmiştir. Bu farklılıkların sebebi yapan ustaların farklı olmasından kaynaklı olabilmektedir. Fakat kaynaklarda veya eserler üzerinde yapan kişiler ile ilgili herhangi bir kaynak ve yazıt bulunmamaktadır. Bunun yanı sıra farklılık göstermesinin sebebini bölgesel etkileşime ve maddiyata bağlayabiliriz.

Ostotekleri taşınabilir (Res. 8) ve taşınamaz (Res. 9) ostotekler olarak ikiye ayırabiliriz. Bizim çalışmalar sırasında tespit ettiğimiz "Aslanlı Ostotek Kapakları" taşınabilir örneklerdir (Res. 10-11-12).

Bölge içinde yaptığımız çalışmalarda taşınabilir ostoteklere ait 3 farklı tipte ostotek kapağı tespit edilmiştir. Kapakların farklı tipte olmasının yanı sıra gövdelerinde kullanım amacı olarak 3 farklı şekilde yapıldığı görülmektedir. Bulunan gövdelerin bazıları iç kısmı oyuk değildir. Bunlar mono blok veya üzeri düz bir şekilde olup kül veya kemik koymaya müsait değildir (Res. 13-14). Bunların sadece anıtsal amaçlı kullanıldığı düşünülmektedir. Bu tip örneklerde ölünün kül ve kemikleri bir urne içerisinde hemen önüne de gömülmüş olabilir. Konya Arkeoloji Müzesi tarafından Astra antik kentinde yapılan çalışmalar sırasında bu tür bir örnek insitu olarak bulunmuştur²⁰⁵. Diğer bir örnek ise çok derin olmayan bir hazneye sahip olan tiplerdir. Bunlar kemik ve kül koymak için müsaittir (Res. 15-16). Diğer örnek ise oldukça derin bir iç hazneye sahiptir (Res. 17). Bu örneklerin de kül ve kemik mahfazı olarak kullanımı uygundur. Bunun yanı sıra bu kadar derin olmasının sebebi ölümlerin hediyelerle birlikte gömülüyor olmasıdır. Ayrıca çocuk mezarı olarak da kullanılmış olabileceğini akla getirmektedir. Ancak bu fikirleri kanıtlayacak örnekler yoktur. Tezimizin ana konusu ostotek kapakları olduğu için bu konunun detayına inilmeyecektir.

²⁰⁵ Yılmaz 2005, 26.

Bölgede yaptığımız araştırmalar sırasında bulunan ostotek kapaklarını 3 farklı tipte sınıflandırdığımızı daha önce belirtmiştik.

Tip 1 diye sınıflandırdığımız tip klineli ostotek kapakları olarak adlandırılmıştır. Bu tip ostotek kapaklarında kline üzerine uzanmış bir erkek figürü bulunmaktadır. Bazı örneklerde ise iki erkek figürü yer alır. Sol koluna yaslanmış durumda bulunan figürlerin ellerinde sepet, çelenk veya üzüm salkımı gibi objeler bulunur. Klinenin uç kısmında ise giyimli ayakta bir kadın figürü kabartması vardır. Bazı örneklerde ise klinenin önünde bir sehpa ve yanında bir çocuk figürü yer alır. Ostotek kapakların yan kısımlarında ise üçgen alınlık bulunmaktadır. Bazı örnekler de ise bir silme etrafı çevreler.

Diğer bir tip ise 2. Tip diye sınıflandırdığımız üçgen (beşik) çatılı örneklerdir. Bu tip ostotek kapakları diğer tiplere göre daha küçük boyutludur. Bu tiplerin ön ve arka yüzlerinde üçgen alınlık yer alır. Alınlıkların köşe ve tepesinde ise akroterler yer alır. Kapakların üst kısımları ise düzdür. Alınlıkların ortasında ise kartal, rozet, çok kollu yıldız vb. kabartmalar yer alır.

Tezimin konusu oluşturan aslanlı ostotek kapakları ise 3. tip ostotek kapaklarını oluşturmaktadır. Bölgede tespit ettiğimiz ve en çok görülen tip olan aslanlı ostotek kapaklarından 65 tanesi bu tez konusu içerisinde ele alınacaktır. Bu tipte bulunan kapaklar iki kısa kenarı üçgen alınlıklı bir çatı şeklinde olup üzerinde aslan figürü olan kapak tipleridir. Aslanlar yarı oturur pozisyonda veya uzanır pozisyonda çatının üzerinde durmaktadır. Alınlık kısımlarında tepe ve köşe akroterleri yer alır. Alınlıkların orta kısmında ise rozet, medusa, çok kollu yıldız, kartal kabartmaları yer alır. Bazı örnekler de aslanın pençesinin altında insan veya bir hayvan figürü görülmektedir.

6.1 Aslanlı Ostotek Kapakları

İnsanoğlu var olduğu andan beri yenemediği güçleri kutsal kılmış ve buna anlamlar yüklemiştir. Aslanlar da bunlardan biridir. Aslanın güçlü ve kuvvetli bir varlık olması bunda oldukça etkili olmuştur. Tespit ettiğimiz kapaklar üzerinde aslanların olması sebebi ile de bu kapaklara aslanlı ostotek kapakları adı verilmiştir. Bu tipleri Seydişehir, Beyşehir, Bozkır, Hadim, Ahırlı ilçelerinde, Tosun Taşı, Költe ve Sarıot mevkilerinde ve Beşpinar, Hamzalar, Dibektaş, Dülgerler, Akkise, Yenice, Akçalar, Bayafşar, Gölyüzü, Kızılcaköy, Fasıllar gibi köylerde ve çevrelerinde yaygın olarak görmekteyiz.

Bölgedeki ostotek kapaklarının nerede yapıldığı ile ilgili araştırmalar yetersiz olsa da Tosuntaş ve dibektaş gibi mevkilerde yoğun bir şekilde malzeme bulunması bölgede atölye ve ustaların varlığını bir nebze de olsa bize göstermektedir²⁰⁶. İsaura bölgesinde yer alan

²⁰⁶ Yılmaz 2005, 37.

Astra antik kentinin kuzeyinde yer alan taş ocaklarında işlenmemiş stel ve ostoteklerin bulunması da atölyelerin varlığına işaret etmektedir²⁰⁷.

Aslanlı ostotek kapakları olarak adlandırdığımız bu grup bölgede en yaygın bulunan örnektir. Bu tipin genel özelliği üçgen alınlıklı bir çatı ve üzerini kaplamış halde bulunan aslandır. Aslanlar yarı oturur pozisyonda, yan yatmış pozisyonda veya çatıyı kaplayacak şekilde bacaklarını iki yana açmış pozisyonda bulunmaktadır. Aslanların başları sağa veya sola doğru bakmaktadır. Ağız kısımları kükrer şekilde açıktır. Yele kısımları işlenmiş olan aslanların bazılarının yelesi daha yüzeyseldir. Bazı örneklerde aslanın önünde bir kadın figürü yer alırken bazı örneklerde boğa, keçi başı veya bir erkek figürü yer almaktadır.

Diğer tiplerdeki ostotek kapakları gibi aslanlı ostotek kapaklarının da üçgen alınlık kısmında kalkan, yonca, kartal, medusa ve rozet gibi kabartmalar yer alır. Bazı örneklerde yazıtta yer almaktadır. Yazıtlı örnekler çok azdır ve büyük kısmı tahrip olmuştur.

Tespit ettiğimiz örneklerde daha önce bahsettiğimiz gibi aslanlar sağa veya sola doğru bakmaktadır. Birçok eserin başı kırık olduğu veya sadece arka kısımları korunduğu için hangi yöne doğru baktıkları belirlenememiştir. Tespit edilenlerin çoğunluğu sağa doğru bakmaktadır. Durdukları pozisyonlara göre ise aslanları oturur, yarı oturur, yayılmış ve ayakta durur şekilde görürüz. Bunlar arasında ise en yaygını oturur şekilde olanlardır. Ayakta olan tek örnek ise katalog 61 te yer alan örnektir.

Katalog 61de yer alan aslanlı ostotek kapağı çalışmalar sırasında tespit ettiğimiz ayakta duran tek örnektir (Res. 18). Sağa doğru bakan aslanın yüz kısmı kırıktır. Tel tel kabartma şeklinde yapılan yeleser kendi içinde gruplandırılmış ve birbiri üzerine bindirilmiştir. Kapağın ön alınlık ve arka kısmının büyük kısmı kırıktır. Aslanın sırt kısmında ki çizgiler kaburga kemikleri olmalıdır. Ayakta olan aslanın bacakları oldukça güçlü bir şekilde tasvir edilmiştir. Aslanın sağ ayağının altında çıplak bir erkek figürü yer alır. Figüründe karın kasları çizgilerle belirtilerek güçlü olduğuna vurgu yapılmış fakat aslanın yine de ayaklarının altında betimlenmiştir. Göğüs kısmında yukarısı kırık olan figürün sağ bacağı sol bacağının üzerine atılmıştır. Figürün hemen altında iki satır yazıt yer almaktadır.

Katalog 5, 7, 8, 11 ve 65 te yer alan ostotek kapakları sola doğru bakan örneklerimizdir. Katalog 5 deki örnek yenice köyde bir evin duvarında devşirme olarak kullanılmıştır. Kapağın sadece ön kısa kenarı ve alt kısmı görülmektedir. Görülen kısımda aslanın sola doğru baktığı anlaşılmaktadır. Yüz kısmı kırıktır ve oldukça aşınmıştır. Akroterleri işlenmiş olan alınlık kısmının ortasında ise yıldız kabartması yer alır. Sola bakan diğer örneklerden olan katalog 11 deki eserin ise sadece baş ve ön gövdenin çok az kısmı korunmuştur. Yeleseri oldukça aşınmıştır.

²⁰⁷ Yılmaz 2005, 37.

Katalog 7 de yer alan örnekte sola doğru bakan aslanın ağız kısmı kırıktır (Resim 19). Göz kapakları ve çevresi gerilmiş bir yay veya üçgen gibi yapılmış aslanın gözleri dairesel ve iri şekilde yapılmıştır. Alın kısmında ayrılarak sırta doğru giden yelenin telleri uzun ve dalgalar şeklinde yapılmıştır. Aslan ön ve arka bacakları iki yana açarak kapağın üzerini kaplamıştır. Arka kısmı kırık olmasına rağmen kuyruğunun arka sol bacağının üzerine atıldığı anlaşılmaktadır. Alınlığın tepe ve köşelerinin kırık olması sebebiyle akroter işlenip işlenmediği anlaşılamamaktadır. Alınlığın ortasında insana ait bir baş kabartması yer almaktadır. Baş kabartmasının alt kısmında uzun ve dalga şeklinde yapılmış olan yılan kabartmasının medusa ile ilişkilendirilmesi sebebiyle bu baş kabartmasının medusa olduğu düşünülmektedir.

Başlı sola doğru bakan diğer iki örnek ise tespit ettiğimiz ünük örneklerdendir. Çalışmalar sırasında bulduğumuz bu örnekler gövde ile yek pare–mono blok olan nadir örneklerdir. Eserlerin gövde kısmı dikdörtgen formlu olup kapakla tek parçadır. Bu da bize bu ostoteğin bir gömü amaçlı olarak değil de anıt olarak yapıldığını düşündürmektedir. Katalog 8 de yer alan ve Beyşehir’de bulunan eserin uzun yan yüzleri ve arka yüzünde herhangi bir kabartma veya süsleme yoktur (Res. 20). Ön kısa yüzünde ise daire formlu bir kalkan ve arkasında kılıç kabartması yer alır. Bu kabartmalar genelde savaşçı bir kişiliğe vurgu yapmak için yapılırdı. Bu yüzden olasılıkla savaşçı olan ostoteğin sahibi bir savaş sırasında öldüğü için mezarı getirilememiş ve anısına bu ostotek yapılmış olmalıdır. Ostotekten kapağa geçiş, basamak şeklinde silmelerle yapılmıştır. Ön kısa yüz de alınlık yoktur. Arka kısa yüzde ise üçgen alınlık yer alır fakat akroterleri işlenmemiş alınlığın orta kısmı ise boş bırakılmıştır. Aslan kapağın tamamını kaplayacak şekilde yayılmıştır. Kuyruğu sol arka bacağın altına doğru giden aslanın bacakları oldukça kuvvetli tasvir edilmiştir. Gözleri iri yapılmıştır. Sağ ön ayağının altında bir insan başı yer alan aslan kazandığı zafer sebebiyle yayılmış ve dingindir. Ölen kişinin kazandığı savaşlara vurgu yapmak amacıyla yapılmış olmalıdır. Pençenin altında ki başın yüzü aşınmış durumda olsa da sert bir görünümü olduğu görülmektedir.

Katalog 65 de yer alan örneğimiz ise Çumra Sırçalı Höyükte bulunmuştur fakat Hadimin İnlince köyünden buraya getirilmiştir (Res. 21). Eserin uzun yan gövde kısmında orta merkezde giyimli ayakta ve başı örtülü iki kadın figürü yer alır. Figürlerin her iki yanında atlı süvari onların yanında podyumda ayakta birer erkek figürü yer alır. Soldaki süvarinin atı şaha kalkmış süvari ise mızrağını domuza saplamak üzeridir. Sağdaki süvari ise sağ elinde tuttuğu mızrağı havaya kaldırmıştır. Sol ve sağ yanda olan erkek figürleri ise kement atar şekilde betimlenmiştir. Gövdenin alt kısmında 3 satır Grekçe yazıt yer almaktadır²⁰⁸. Gövdeden kapağa geçişte ise giyoş-organ motifli bir silme yer alır. Kapağın tamamını kaplayan aslan oturur pozisyonundadır. Sola doğru bakmakta olan aslanın yeleleri ve pençeleri

²⁰⁸ Çimen 2011, 63.

iyi işlenmiştir. Sol ön ayağının altında ise bir insan başı yer almaktadır. Tespit ettiğimiz örnekler arasında mermerden yapılmış tek örnek olan bu örnek figürlerin stil özellikleri bakımından M.S 3. yy ikinci yarısına tarihlendirilmektedir²⁰⁹.

Daha önce belirttiğimiz gibi aslanlar üçgen alınlıklar üzerinde farklı şekilde oturmaktadırlar. Bunlardan 8, 16 ve 57 numaralı katalogta yer alan ostotek kapakları diğerler örneklerden farklı olarak kapağın üzerine yayılmış durumdadırlar. Bahsi geçen 8 numaralı katalogdaki kapak gövde ile birlikte işlenmiştir. Başu sola doğru bakmakta olan aslanın ayakları geriye doğru gerilmiş ve kapağı kaplamış durumdadır. Üzeri tamamen aşınmış durumdadır²¹⁰.

16 numaralı katalogdaki kapak yerel kireç taşında yapılmış gri renktedir (Res. 22). Ortadan ikiye ayrılmış kapak, çimento ile restore edilmeye çalışılmıştır. Aslanın başu sağa doğru bakmaktadır. Baş kısmı oldukça aşınmış ve kırık durumda olduğu için yüz hatları belirgin değildir. Aslan ön ve arka ayakları iki yana açıp öne doğru uzatarak çatının tamamını kaplamıştır. Aslanın kuyruğu sağ arka bacağın altından geçmektedir. Kapağın üçgen alınlıklarında ki akroterler kırıktır. Ön alınlığın ortasında daire içinde 6 kollu yıldız yer alır. Arka alınlıkta ise 4 yapraklı yonca yer alır.

57 numaralı katalogta yer alan ostotek²¹¹ kapağında ki aslan sol tarafına uzanarak üçgen alınlıklı çatıyı kaplamaktadır (Res. 23). Başu sağa doğru dönük olan aslanın ağzı açık kükrer pozisyonundadır. Ön bacakları sağa doğru dönük arka bacakları ise dizden kırılarak öne doğru uzatılmıştır. Sol arka bacakta aynı şekilde olup karın altından sağa doğru geçirilmiştir. Aslanın kuyruğu da bacaklarının arasından geçirilerek sağ ayağının üzerine atılmıştır. Kapağın üzeri oldukça aşınmıştır. Aslanın uzandığı kapağın üçgen alınlık kısmında köşe ve tepe akroterleri işlenmiştir. Ön yüzde bulunan alınlığın ortasında üç yapraklı yonca²¹² yer almaktadır. Bu aslanlı ostotek kapakları üzerinde gördüğümüz tek örnektir. Arka yüzde ise daire içinde 6 kollu yıldız yer alır. Sağ uzun yüzde diğer örneklerde çok görmediğimiz bir süsleme yer alır. Ön ve arka köşe akroterleri arasına sarmal dal ve yaprak motifleri yer işlenmiştir.

34 numaralı katalogda yer alan ve Arasögüt'te bulunmuş olan ostotek kapağı diğer örneklerden farklı olarak daha kabaca yapılmıştır (Res. 24). Dörtgen bir şekilde olan bloktan işlenmiş olan kapakta aslanın baş kısmı kırıktır. Yeleleri ince çizgiler ve içeriye doğru dönen spirallerden oluşmaktadır. Aslan oturur şekilde olup ön ayaklarını öne doğru uzatmıştır. Aslanın ön ayakları güçlü gösterilmek istendiği için şişkin yapılarak anatomiye uygunluktan uzaklaştırılmıştır. Belirgin olan pençeleri de aynı şekilde anatomiye uygun değildir. Aslanın

²⁰⁹ Baldıran 2011a, 16.

²¹⁰ Bazı araştırmacılar sol uzun yanında 2 satır yazıt yer aldığından bahsedilir: Baldıran 2010, 70, Res. 1.

²¹¹ Bazı araştırmacılar lahit kapağı olarak tanımlamıştır: Bahar 1991, 87, Res. 17.

²¹² Bazı araştırmacılar üçlü rozet-yıldız olarak tanımlamıştır: Yılmaz 2005, 229.

kalça kısmı da kütleli bir şekilde kareye yakın bir formdadır. Arka kısımda bacakların detaylarının işlenmediği görülür. Kuyruğu sağ tarafa doğru atılmıştır. Ön ve arka kısımda içi boş bırakılmış üçgen alınlıklar görülmektedir.

19, 23, 24²¹³, 31 ve 58 numaralı katalogda yer alan ostotek kapakları diğer oturur pozisyonundaki aslanlardan farklıdır. Bu kapaklardaki aslanlar daha hazır bir duruşta ve başları daha dik durumdadır. Zaferden sonra bir oturuşa-uzanmaya yönelik mi yoksa kalkmaya hazırlanırken ki bir duruş mu bilinmemektedir. Fakat ağızlarının açık olması kükrediklerinin bir göstergesidir. Bunun sebebi zaferini ilan edişi olabilir. Ancak bunların bir mezar üzerinde olması ve aslanların mezar koruyuculuğu görevini üstlenmesi aslanların kükreyerek mezara yaklaşmaları uzaklaştırması için böyle bir durumda olduğunu da düşündürmektedir.

19 ve 58 numaralı katalogda ki aslanlar ön ve arka kısımları üçgen alınlıklı olan düz bir çatı üzerinde durmaktadırlar. Aslanlar ayakları dizden kırık bir şekilde oturmaktadır. 19 numaralı katalogdaki aslanın baş kısmı kırıktır. Yeleleri ince dalgalı çizgiler şeklindedir. Alınlık kısımları sadece üçgen şeklinde belirtilmiş ve içleri boştur (Res. 25). 58 Numaralı katalogdaki aslanda aynı şekilde ön ve arka kısımlarda üçgen alınlık yer alan düz bir çatı üzerinde oturur pozisyonundadır (Res. 26). Başını sağa doğru bakan aslanın yeleleri ince ve dalgalı çizgilerle belirtilmiştir. Ağızı açık şekilde olan aslanın gözleri badem şeklindedir ve göz kapakları belirgindir. Kuyruğu bacaklarının arasından geçirilerek sağ arka ayağının üzerine atılmıştır. Aslanın bulunduğu platformun sağ altında silme yer alır. Silmenin altında bir boşluk bırakılmıştır. Boşluktan sonra gelen yerin altında iki satır yazıt yer almaktadır. Kapağın kısa kenarlarında bulunan üçgen alınlıklar oldukça aşınmış durumdadır. Akroterleri işlenmiş alınlıkların ortasında ne olduğu aşınmadan dolayı tam anlaşılmamaktadır.

23 numaralı katalogda yer alan ostotek kapağında ki aslan ayaklarını iki yana açmış ve üçgen alınlıklı bir çatının üzerine tamamen kaplayacak durumda oturmaktadır (Res. 27). Aslanın başını sağa dönüktür ve ağızı açıktır. Ancak yüzü oldukça aşınmıştır. Yeleleri çizgisel ve dairesel helezonlar şeklinde yapılarak üst üste bindirilmiş bir görünüme sahiptir. Aslanın ön ayakları dikdörtgen şekilde yapılmışken arka ayakları daha gerçekçidir. Pençelerin ucunda tırnaklar uzun ve sivri yapılmıştır. Gövde kısmı düz şekilde yapılmış ayrıntı işlenmemiştir. Aslanın sağ tarafında aslanın cinsel organının işlendiği görülmektedir. Ön kısmında üçgen alınlığın tepe akroterinin yerinde aslanın bacakları arasında ayakta giyimli bir kadın figürü yer alır. Figür khiton üzerine himation giymiş ve başını örtülü işlenmiştir. Elbisesi ayaklarını örtecek kadar uzun ve dikey çizgilidir. Aslanın üzerinde bulunduğu çatının ön alınlığının ortasında kalkan motifi yer alır. Arka alınlık ise kırıktır.

²¹³ Kapak üzerinde 4 satır yazıt olduğu söylenmektedir: Baldıran 2005a, resim9, 30; Baldıran 2005b, 83, Res. 28-31; Bean-Mitford, 1970,138.

24²¹⁴ numaralı katalogda yer alan kapaktaki aslan yarı oturur pozisyonundadır (Resim 28). Aslanın başı sağa doğru ayakları oldukça güçlü ve dolgundur. Yeleleri ince uzun çizgiler şeklinde dalgalı yapılmış ve oldukça heybetlidir. Kuyruğu bacaklarının arasından sağ ayağının üzerine atılmıştır. Sağ uzun kenarında yer alan tabula ansata dört satırlık yazıt yer alır. Tabula ansatanın tam karşısına gelecek diğer uzun yan yüzde ise daire formu bir delik bulunur. Arka alınlığı kırık olan kapağın ön alınlığının ortasında kalkan motifi yer alır. Bu ostotek kapağının diğerlerinden farklı yanı alınlığın altında silmede bitkisel bezeme olan defneyaprağı dizisi yer alır. Onun altında ki silmede ise meander motifi yer alır. Bu süslemeler tespit edilen diğer kapakların hiç birinde görülmemiştir.

29 Numaralı katalogda yer alan ostotek kapağı oldukça aşınmış ve kırık durumdadır (Resim 29). Diğer örnekler de olduğu gibi aslan yarı oturur pozisyonundadır. Diğer örneklerden farklı yanı alınlığın alt kısmında görülen inci-paye (Boncuk) dizisinin bulunmasıdır.

Daha önce bahsettiğimiz gibi bölgede yaygın olan tip başı sağa dönük ve oturur şekilde olan aslanlı ostotek kapaklarıdır. Şimdiye kadar anlattığımız kapakların dışındakiler oturuş ve süslemeleri bakımından birbirlerinin benzerleri olan kapaklardır. Başları sağa dönük olan aslanlar üçgen alınlıklı bir çatı üzerine bacaklarını iki yana açarak kapağı kaplar pozisyonundadırlar. Kapakların bir kısmı köy çeşmelerinde, su pınarlarında, evlerin, okulların camilerin duvarlarında şpolyen (devşirme) malzeme olarak kullanılmıştır.

63 numaralı katalogda yer alan ostotek kapağı şpolyen malzeme olarak kullanılan örneklerden biridir (Resim 30). Bulunan ostotek kapağı bir köy evine ait duvarda kullanılmıştır. Aslanın sağ uzun yüzü dışarıda kalmıştır. Sol uzun ve kısa kenarlar duvarın içerisinde kalmıştır. Başı sağa doğru dönük olan aslanın ağzı açıktır fakat yüzü oldukça aşınmış ve kırılmıştır. Yeleleri içeri doğru kıvrılan çizgilerden oluşmaktadır. Aslan bacaklarını iki yana açarak kapağı kaplamıştır. Sağ ön ayağının altında sağ bacağını sol bacağının üzerine atmış erkek figürü yer alır. Figür aşınmış durumdadır. Sağ kısa kenarda köşe akroterinin işlendiği görülmektedir.

47²¹⁵ Numaralı katalogda yer alan ostotek kapağı ise Bozkır'a bağlı Harmanpınar köyünde bulunan bir havuz içinde süs olarak kullanılmıştır (Res. 31). Diğer örneklerde olduğu gibi bacaklarını iki yana açarak üçgen alınlıklı çatıyı kaplar durumda olan aslanın başı kırıktır. Yeleleri çizgisel ve yarım daire oluşturan gruplardan oluşmaktadır. Aslanın vücut hatları ayrıntılı işlenmemiştir. Aslanın kalça kısmının dörtgen bir form şeklinde olduğu görülmektedir. Üçgen alınlıklarda yer alan akroterler diğer örneklerden farklıdır. Köşe akroterlerinin bir tarafından yukarı doğru bir tarafından da yana doğru giden volütler yer almaktadır. Arka alınlığın ortasında dört yapraklı yonca kabartması yer alırken ön alınlıkta

²¹⁴ Bazı araştırmacılar aslan heykeli olarak tanımlamaktadır: Bahar 1991, 59, Res. 5.

²¹⁵ Yılmaz 2005, 124, Res. 57a, 57b, 57c; Baldıran 2013, 387-388, Res. 4.

daha önce görülmeyen bir örnek olan rüzgârgülü kabartması yer alır. Kabartma çizgisel şekilde üç grup halinde yapılmış yarım dairelerin üst üste getirilerek bir daire oluşturulmasından meydana gelmektedir.

48²¹⁶ Numaralı katalogda yer alan ostotek kapağı 47 numaralı katalogda yer alan kapağın hemen yanında bulunmaktadır (Res. 32). Aynı şekilde havuz içinde süs olarak kullanılmıştır. Başının büyük bir kısmı kırık olmasına rağmen korunan kısımdan sağa doğru baktığı anlaşılmaktadır. Boynu kaplayan yeleleri bukle grupları halinde içeri doğru kıvrılmaktadır. Aslan bacaklarını iki yana açarak kapağın üzerine oturmuş ve kapağı kaplamıştır. Aslanın vücudunun detayları işlenmemiştir. Pençeleri insan eline daha çok benzeyen aslanın kuyruğu sağ arka kalçasının üzerinden aşağı doğru sarkıtılmıştır. Erkeklik organının da işlendiği görülmektedir. Ön ve arka alınlıklarının sağ köşe akroterleri işlemiş ancak sol köşe akroterlerinin ise yarım bırakıldığı görülmektedir. Tepe akroterleri aşınmış olan alınlıkların ortasında kabartmalar bulunmaktadır. Ön alınlığın ortasında aşınmış durumda kanatlarını iki yana açmış şekilde bir kartal kabartması bulunmaktadır. Arka alınlıkta ise daire içinde altı kollu bir yıldız kabartması yer alır. OK47²¹⁷ ve OK48²¹⁸ numaralı ostotek kapakları yelelerin işleniş şekli ve çevrede bulunan diğer buluntuların stil özellikleri nedeniyle M.S 3. yy'a tarihlenmektedir²¹⁹.

43 numaralı katalogda yer alan Derebucak kasabasına bağlı Çamlık kasabasında bulunan ostotek kapağı da çeşme üzerinde kullanılmıştır (Res. 33). Kapak üzerinde bulunan aslanın başı sağa dönüktür fakat oldukça aşınmış ve kırılmıştır. Aslanın yeleleri gruplar şeklinde iç içe girmiş haldedir. Aslan bacaklarını iki yana açmış ve kapağı kaplamıştır. Sol elinin altında boğa başı bulunmaktadır. Boğanın yüzü aşınmış ve boynuzları kırıktır. Aslanın üzerinde bulunduğu kapağın ön alınlığının sol köşe akroteri korunabilmiştir. Alınlığın ortasında ise kartal kabartması yer alır. Kartal kanatlarını ve bacaklarını iki yana doğru açmıştır. Akroterleri aşınmış arka alınlığın ise ortasında triskeles kabartması yer almaktadır.

Antik Dönemde heykeltıraşlık eserlerinin hatta mimari eserler olan tapınakların bile boyandığı buluntularda kalan boya izlerinden bilinmektedir. Bölgede yaptığımız araştırmalarda buluntular üzerinde boya izine rastlanmamıştır. Fakat bu bize eserlerin boyanmadığını kesin bir şekilde kanıtlamaz. Çünkü boyalar özellikle doğal sebeplerden dolayı (hava şartlarından kaynaklanan yağmur vb.) akıp gitmiş olabilir. Ancak 9 numaralı katalogda yer alan ostotek kapağı bunların boyanmış olabileceğini düşündürmektedir. Sağa doğru bakan aslanın ağzı açıktır ve içinde kırmızı boya kalıntıları görülmektedir. Bu kalıntıların tam dilin üzerinde olması ve kırmızı renkte olması bizi bu düşünceyi desteklemektedir. Ancak kesin bir

²¹⁶ Yılmaz 2005, 123, Res. 56a, 56b, 56c; Baldıran 2013, 387-388, Res. 3.

²¹⁷ Yılmaz 2005, 124, Res. 57a, 57b, 57c; Baldıran 2013, 387-388, Res. 4.

²¹⁸ Yılmaz 2005, 123, Res. 56a, 56b, 56c; Baldıran 2013, 387-388, Res. 3.

²¹⁹ Baldıran 2013, 387.

yargıya varmak mümkün değildir. Bahsi geçen ostotek kapağında aslan bacaklarını iki yana açmış ve oturur şekilde kapağı kaplamıştır (Res. 34-35). Boynunu kaplayan yeleleri dalga şeklinde olan aslan birçok yerden alçı ile restore edilmiştir. Sol ön pençesinin altında boğa veya benzeri bir hayvanın başı bulunur ancak oldukça tahrip olmuştur. Vücut hatlarının detayları işlenmemiş olan aslanın kuyruğu bacaklarının arasına geçirilmiştir. Kapağın alt kısmında silmeler yer alır. Arka kısımda silmenin olduğu kısımda taşınmada kolaylık olması için yapılmış çıkıntı bulunmaktadır. Tepe ve köşe akroterleri aşınmış durumdaki ön alınlığın ortasına Medusa²²⁰ başı kabartması işlenmiştir. Yüzü ve çenesi dolgun olan Medusanın ortadan ikiye doğru ayrılmış saçları çenesine kadar gelir ve dışarı doğru kıvrılır. Arka alınlığın ise tepe akroteri korunmuştur. Orta kısımda yer alan dört yapraklı yonca kabartması aşınmıştır.

7 OSTOTEK KAPAKLARI ÜZERİNDE YER ALAN SİMGE, SEMBOL VE KABARTMALARIN ANLAMLARI

Antik Dönemde insanlar duyularla ifade edemedikleri şeyleri somut nesnelere yani işaretlerle anlatılmaya çalışmış buda görsel simgelerin ortaya çıkmasını sağlamıştır. Zaman içinde bu simgeler farklı kültürlerde farklı anlamlar kazanmaya başlamıştır. Bu simgeler bazen bir hayvan bazen de bir bitkiden esinlenerek karşımıza çıkmıştır. Yapılan bu simgeler üzerinde yer aldıkları nesnelere estetik bir özellik kazandırmış ve ikonografik anlamları ile ait oldukları toplumların duygu, düşünce, yaşayış ve kültürlerini yansıtmaları açısından da önemli birer belge olmuştur.

Antik Dönemde ölü gömme geleneklerine önem veren insanoğlu bu durumla bağlantılı olarak mezar odaları, lahitler, ostotekler gibi mezar ile alakalı yerler de farklı şekillerde kabartmalar, resimler yapmış mezarlara hediyeler bırakmıştır. Yapılan kabartmalar süslemeler bırakılan hediyeler hepsi birer amaç için yapılmış imgelerdir. Antik Dönem insanı bunu yapmak için kendince sebepler bulmuştur. Bunları yaparken kimi zaman tanrıları onurlandırmak kimi zaman da övgüsünü almak için yapmıştır. Bırakılan hediyelerin öteki dünyada kullanacağını düşünmüş, resimler yaparak yaşayışını anlatmaya çalışmıştır. Bu amaçların yanında ölüyü korumakla beraber mezarın da korunması gerektiğini düşünmüştür. İnsanoğlu bunları yaparken de kimi zaman ölüyü kötü ruhlardan korumaya çalışmış kimi zaman nazara karşı koruyacağını düşünmüş ve yine aynı şekilde mezarlarını mezar soyguncularına karşı korumayı da hedeflemiştir.

Tezimin bu kısmın da Lykaonia Bölgesinde ostotek kapakları üzerinde yer alan sembollerin ve işlenen konuların anlamlarını anlatılmaya çalışılacaktır.

²²⁰ Kabartma tombul yanaklı bir surata sahip olması nedeniyle Erosu anımsatmaktadır. Ancak diğer örneklerde medusa maşası işlenmesi nedeniyle kabartmanın medusa başı olduğu kabul edilmiştir.

Bölgede tespit edilen kapaklar üzerinde en çok işlenen kabartma yonca ve kalkan kabartmasıdır. Her iki kabartmayı da ostotek kapaklarının alınlık kısımlarının ortasında görmekteyiz. Kabartmalar kimi zaman ön alınlıkta kimi zaman arka alınlıkta kimi zaman da her iki alınlıkta da görülmektedir.

Yonca bitkisinin birçok kültürde ve inanışta şans getirdiğine inanılır. İnanışa göre her yaprağının bir anlamı vardır. Trifolium cinsi bir bitki olan yoncanın normalde üç yaprağı vardır. Bu yapraklar ümidi, inancı ve aşkı simgeler. Ancak genetik olarak yapraklarının sayısı değişmektedir. 3 yapraklıdan fazlasını bulmak daha zordur. Bu sebeple dört yapraklı bulmanın şans getirdiğine inanılır ve dördüncü yaprak şanslı simgeler. Hristiyan inancına göre Havva'nın Cennette elinde dört yapraklı yonca ile dolaştığına inanılırken üç yapraklı yoncanın ise baba, oğul ve kutsal ruhu temsil ettiği söylenir²²¹. İslamiyet'te ise Kuran-ı Kerimin 80. Suresi olan Abese suresinin 28. Ayetinde birçok ürünün hayvanların beslenmesi için verildiğinden bahsederken “Ve ineben²²² ve kadben²²³” cümlesi geçer. Burdaki “Kadben” birçok âlim ve diyanet işleri başkanlığı²²⁴ tarafından “Yonca” olarak çevrilmiştir.

Lykaonia Bölgesinde yaptığımız çalışmalar sırasında 7 adet ostotek kapağı üzerinde yonca kabartması görülmüştür (Res. 36). Yonca kabartmasının yer aldığı kapaklar 4, 9, 13, 15, 16, 47 ve 57 katalogdaki yer alan aslanlı ostotek kapakları tipindedir. Yonca kabartmasını 4 ve 57 numaralı katalogda ön alınlıkta 9, 13, 15, 16 ve 47 numaralı katalogda arka alınlıkta görmeyiz. Bunlardan 57 Numaralı katalogdaki ostotek kapağı hariç diğer örnekler dört yapraklı yonca kabartması şeklindedir. 57 Numaralı katalogdaki örnek ise çalışmalar sırasında bulduğumuz 3 yapraklı tek örnektir.

Bölgede en çok tespit ettiğimiz bir diğer kabartma olan kalkan kabarmasını ise 7 ostotek kapağının üzerinde görmekteyiz. Kalkan bilindiği gibi savaş sırasında korunmak için kullanılan bir savaş aletidir. Kalkanlar ateşli silahların kullanımından önce delici, vurucu ve kesici silahlara karşı vücudu korumak için, farklı malzeme ve formlarda yapılmaktaydı. Kalkanlar savaş aletleriyle alakalı olduğu için mezarlarda bulunan kabartmalar veya resimlerde ölen kişinin savaşçı kişiliği ile bağdaştırılmaktadır. Birçok mezar stelinde ve seramik kaplar üzerinde işlenen konularda arka planda asılı şekilde duran kalkan kabartması görülmektedir (Resim 37). Bulunan bu tarz mezarların sahibinin bir savaşçı veya askeri işlerle uğraştığını düşündürmektedir.

Bölgede yaptığımız çalışmalar sırasında bulduğumuz kalkan kabartmaları herhangi bir sahne içerisinde yer almayıp üçgen alınlıkların ortasına yapılmıştır. Bu sebeple ölen kişinin

²²¹ Işık 2019, 358.

²²² Arapça da üzüm anlamına gelmektedir.

²²³ Arapça kökenli kadben kelimesini Elmalılı Hamdi Yazır ve Yaşar Nuri Öztürk yonca olarak, Mustafa İslamoğlu ve Şaban Piriş ise sebze olarak Türkçeye çevirmiştir.

²²⁴ <http://kuran.diyaret.gov.tr/mushaf/kuran-tefsir-1/abese-suresi-80/ayet-1/diyaret-isleri-baskanligi-meali-1>

özelliğini vurgulamak için değil başka amaçla yapıldığını akla getirmektedir. Kalkanın koruyucu bir özelliği olduğu düşünülürse kötü ruhlarla veya mezar hırsızlarına karşı bir kalkan görevi yapması için işlenmiş olabilirler.

Çalışmalarımız sırasında 8, 23, 24, 25, 26, 29ve 31 numaralı katalogda yer alan ostotek kapaklarında kalkan kabartması tespit edilmiştir. 8, 23, 24, 25, 26 ve 29 numaraları katalogda yer alan kapakların ön alınlıkların ortasında, 31 numaralı katalogda yer alan kapağın ise hem ön hem arka alınlığın ortasında kalkan kabartması yer almaktadır.8 numaralı katalogda yer alan kapak ise monoblok şeklinde olup kabartma ön kısma yüzün üzerine işlenmiştir. Kalkan ön yüzü kaplamış ve altında kılıç bulunmaktadır. Bölgede bu şekilde bulduğumuz tek örnektir. Tespit edilen kalkanların hepsi dairesel formdadır. Sadece birbirleri arasında şekilsel farklar görülmektedir (Res. 38).

Ostotek kapakları üzerinde tespit ettiğimiz 4 adet medusa başı kabartması ostotek kapaklarının alınlıkların ortasında görülmektedir (Res. 39). Medusa Antik Yunan mitosuna göre Tanrıça Athena tarafından cezalandırılan saçları yılan şeklinde olan Gorgonlardan biridir²²⁵. Efsaneye göre ona bakan kişileri taşa çevirmektedir²²⁶. Bu özelliği sebebiyle mezarları koruması için sevilerek kullanılan bir kabartmadır. 7, 9, 13ve 14 numaralı katalogda yer alan aslanlı ostotek kapakların da bu kabartmayı görmekteyiz. 14 Numaralı katalogun arka alınlığında diğer kapakların ise ön alınlığında görülmektedir.

5 Numaralı katalogda yer alan ostotek kapağının üzerinde yer alan kabartmalar nilüfer-lotus çiçeği olarak tanımlanmıştır²²⁷ (Res. 40). Farklı anlamlar taşıyan lotus çiçeğinin hayatın her alanında ve özellikle sanatın birçok dalında kullanıldığını görürüz. Hem coğrafi hem de zaman içinde yayılarak farklı anlamlar yüklenen lotus çiçeği Antik Yunanda olduğu gibi birçok kültürde ve öğretilerde önemli bir yere sahiptir. Mısır mitosunda Tanrıça İsis ve Tanrı Horus lotus çiçeği ile ilişkilendirilmiştir. Budizm ve Hinduizm öğretisinde de kutsal kabul edilen lotusun insan vücudunun enerji merkezlerini temsil ettiğine inanılır. Homeros, “Odysseia” adlı eserinde ve yine farklı anlatılarda Lotus Yiyenlerin yeri diye bir mekândan bahseder²²⁸. Bahsi geçen yerin Fas veya Libya çevresi olduğu söylenir²²⁹. Homerosun anlatısına göre lotusu yiyenler kendinden geçer ve ülkesinde geri dönme isteği yok olur. Çoğunlukla 12 taç yaprağından oluşan lotus çiçeği topraktan yetişmeyip su içinde yetişen bir bitkidir. Özellikle kirli suların ve bataklığın içinden tertemiz çıkıp güzelliğini sergilemesi kötülük içinde güzellik çıkabileceğini düşüncesini yansıtmaktadır. Güneş ışıklarının değmesi ile açılıp güneşin kaybolması ile kapanıp suya dönmesi ölümün ve yeniden doğuşun simgesi

²²⁵ Erhat 1997, 243.

²²⁶ Saltuk 1993, 70.

²²⁷ Nilüfer ve lotus çiçeği birbirlerine benzemektedir. Aralarındaki fark uzunluklarıdır.

²²⁸ Adalı 2014, 23.

²²⁹ Kitapta bahsi geçen yer kythera adalarıdır. Yer Yunanistan’ın güneyinde bulunmaktadır.

olmasını da sağlamıştır. 38 numaralı katalogdaki lotus kabartması aşınmış durumda olduğu için taç yaprağı sayısı belirgin değildir.

Ostotek kapakları üzerinde görülen simgelerden biri de kartal kabartmasıdır. Çalışmalar sırasında 4 adet ostotek kapağında kartal kabartması görülmüştür (Res. 41). Karada hayvanların kralı nasıl ki aslansa gökyüzünün hâkimi de kartallardır. Kartalların güçlü ve savaşçı yapıları ve çok yükseklere uçabilmeleri ona bu unvanı vermiştir. Kartalın bu özellikleri birçok medeniyetin ve tanrının simgesi haline gelmesini sağlamıştır. Çift başlı olarak tasvir edilen kartalların başları zıt yönde olup fani ve ölümlü dünyayı ya da doğu ve batıyı temsil ettiği düşünülmektedir. Antik Yunanda Zeus'un, Roma da ise Jüpiter'in simgesi olmuştur. Bölgede tespit ettiğimiz kabartmaların tanrıya bir atıfta bulunmak veya kartalın koruyucu özelliğinden yararlanmak için yapıldığı düşünülmektedir. 43, 48, 55²³⁰ ve 65 numaralı katalogda yer alan ostotek kapaklarında bu kabartmayı görmekteyiz. Kartalların başı sağa veya sola dönük olup kanatları ve bacakları iki yana açık pozisyonda betimlenmiştir. Kartallara saldırma durumunda heybetli bir görünüm kazandırılmaya çalışılmıştır.

Yıldız kabartması olarak tanımladığımız kabartmayı 7 adet ostotek kapağı üzerinde görmekteyiz (Res. 42). 16, 17, 48, 55, 57, 65 numaralı katalogta yer alan ostotek kapakları üzerinde yer alan yıldız kabartmaları bir daire üzerine işlenmişken 30 numaralı kapakta yer alan yıldız kabartması düz zemine işlenmiştir. Yıldız olarak tanımladığımız kabartmalar çiçeğini de andırmaktadır. Bu kabartmaların ne amaçla yapıldığı kesin olarak tanımlanamamıştır. Ama yıldızların astrolojideki yerleri önemlidir. Birçok yıldız adını mitolojiden almıştır. Yıldızlar yön bulmada da yardımcı oldukları gibi geceyi aydınlatmada yine yardımcı olmaktadır. Daire üzerine yapılmış olması da kalkan üzerine yapılmış bir süsleme olma olasılığını da akla getirmektedir.

Bölgede yapılan çalışmalarda anlamca birbirine yakın olabilecek 2 farklı kabartma tespit edilmiştir. Bu kabartmaların görünüşleri birbirinden farklı olsa da simgesel anlamlarının aynı olduğunu düşünmekteyiz. Bahsi geçen kabartmalar triskeles ve rüzgârgülü-çarkıfelektir. Triskeles dediğimiz triskelion kabartması merkezi bir çemberden çıkan kanca gibi bükülmüş üç insan bacağına koşar şekilde tasvir edilmesinden oluşmaktadır. Bu şekil birçok kültürde farklı varyasyonlarda karşımıza çıkmaktadır. Örneğin Kelt kültüründe üçlü sarmal diye adlandırılan figürde aynı şekildedir (Res. 43). Bazı örneklerde Apollo veya Medusa başı görülmektedir (Res. 44). Üç bacak şeklinde olduğu gibi 4 bacak şeklinde olan ve bacak dışında da sarmal örnekleri de mevcuttur (Res. 45-46). Sembol incelendiğinde gamalı haç-sivastika ile şekil itibari ile benzerlik gösterdiği görülmektedir. Triskelion'un gamalı haçın zamanla değiştirilmiş bir versiyonu olduğunu söyleyebiliriz. Çarkıfelek diye tanımladığımız

²³⁰ Dere Kasabasında yer alan ostotek kapağı Dibek antik Yerleşmesinden buraya getirilmiştir. (Yılmaz 2005, 93-95, Res. 35a, 35b, 35c; Baldıran 2014, 171, Res. 2.

kabartmalarda yine aynı orta merkezden çıkan kollardan oluşmaktadır (Res. 47-48). Bu sebeple şekil olarak farklı görünse de iki kabartmanın aynı anlama geldiğini söyleyebiliriz. Bu bağlamda incelediğimizde daha önce benzetdiğimiz yıldız kabartmalarının da aynı anlamı taşıdığını söyleyebiliriz. Ortak özellikleri merkezden gelişen ve dönen gibi görünen kolların, sonsuz ve kısır bir döngü çevresinde yine aynı noktaya gelindiğini göstermesidir. Kolların döngü yapması ile zaman kavramına vurgu yapılmakta ve zamana bağlı olarak da yaşam ve ölüme dikkat çekilmektedir. Motifin mezar taşlarına işlenmesi, topraktan gelenin toprağa döneceği şeklinde açıklanmasına neden olmuştur²³¹. Ancak yine de bu kabartmaların bölgelere göre anlamları büyük ölçüde farklılık gösterebilir. Bu anlamlar dini, siyasal veya idari anlamlarda içeri bilir.

Bölgede yaptığımız araştırmalar sırasında ostotek kapağı üzerinde triskeles ve çarkıfelek kabartması tespit edilmiştir (Res. 49). 15, 33 ve 50 numaralı katalogda yer alan ostotek kapaklarında ki triskelesler alınlıkların ortasına işlenmiştir. Bu kabartmalar dizden bükülmüş koşar pozisyonundaki üç bacadan oluşmaktadır. 1 ve 3 numaralı katalogda yer alan kabartmalarda aynı şekilde alınlıkların ortasına işlenmiştir, fakat triskeleslerin ara kısımlarında üçgen kollar yer almaktadır.

17 ve 47 numaralı katalogda yer alan ostotek kapaklarının alınlık kısmında işlenen kabartmalarda çarkıfelek kabartması olarak tanımlanmıştır. İkisi de şekil itibari ile birbirinden farklı olsa da ana tema olarak ikisi de merkezden çıkan bir noktadan kolların dönmesi ile oluşmuştur (Res. 50).

Bu simgelerin dışında erkek ve kadın figürlerini de aslanlı ostotek kapakları üzerinde de görmekteyiz. Bu kapaklar üzerinde ki erkek figürleri aslanın sağ ön pençesinin altında tasvir edilmiştir (Res. 51). Bazı örneklerde erkek figürü ayaklarını karnına doğru çekmiş ve ellerini yukarı doğru kaldırarak yardım ister gibi betimlenmiştir. Bazı örneklerde ise sağ bacağını sol bacağın üzerine atmış, sağ eli karnının üzerinde iken sol elinin üzerine yaslanmıştır. Aslanın insan figürünü pençesi altına alması düşmanı yenmiş izlenimi verse de bazı araştırmacılara göre betimlenen bu erkek figürü mezar sahibinin kendisidir. Buradaki figür ölen kişinin ruhu olup kötülöklere karşı aslanın koruyuculuğu altına alınmıştır²³². Kadın figürleri ise aslanın ön kısmında pençelerinin önünde ayakta giyimli bir şekilde durmaktadır (Res. 52). Kadın figürlerinin bu şekilde yapılışı mezarın bir kadına ait olduğunu belirtmek için mi yapıldı sorusunu aklımıza getirmektedir.

Ostotek kapakları üzerinde insan ve nesne tasvirleri dışında hayvan tasvirlerini de görmekteyiz. Bunlardan aslan tasviri bütün vücuduyla betimlenirken domuz, boğa ve keçinin sadece baş kısmı betimlenmiştir (Res. 53). Bilindiği gibi bahsi geçen hayvanlar güçlü kuvvetli

²³¹Danık 2006, 174.

²³²Yılmaz 2005, 28.

hayvanlardır. Aslan, ostotek kapaklarımızın tamamını kaplarken bahsi geçen diğer hayvanların sadece baş kısmı yapılmış ve aslanın pençelerinin altına konmuştur. Bunun yapılış amacı tamamen bir zafer göstergesi olmalıdır. Aslanın düşmanlarını yenerek pençesinin altında ezdiği izlenimi verilmeye çalışılmıştır.

Boğa birçok kültürde gücün ve kudretin simgesi olmuştur. Farklı mitolojilerde tanrıların simgesi ve hatta tanrı yerine konmuştur. Aynı şekilde domuzda güçlü gövdesi ve kendi has özellikleriyle birçok mitolojide yerini almıştır. Kalydon domuz avı ve erymantos yaban domuzu bu mitosların başında gelir. Keçinin ise kimsenin ulaşamayacağı sert kayalıklara kolaylıkla tırmanması, çevikliği, hızı mitolojide yer edinmesini sağlamıştır. Kimi zaman ise keçi hilekârlığı kötülüğü simgelemiştir. İşte bu hayvanların kendine has özellikleri mezar taşlarında yer almalarını sağlamıştır. Bahsi geçen hayvanlar kimi zaman gücü simgelemek için tasvir edilirken kimi zamanda farklı hayvanlarla güreşirken yenilmiş bir durumda gösterilirler. Aslında burada betimlenen başlar semboliktir. Asıl kastedilen belki bir kişi belki bir kent belki de bir medeniyeti kastetmekteydi. Bizim ostotek kapaklarında tespit ettiğimiz betimlemeler de sadece baş kısımları aslanın pençelerinin altında gösterilerek aslanın zaferi ve gücü vurgulanmıştır. Hayvan başları dışında bir insan başını da yine aslanın pençeleri altında görmekteyiz (Resim 54). Aynı şekilde insan başının aslan pençelerinin altında betimlenmesi aslanın zaferini göstermektedir. Belki de mezara zarar verecek kişilere başına gelecekleri aslanın koruyucu özelliği ile hatırlatılmaya çalışılmıştır.

Aslanlar bölgede tespit ettiğimiz kapaklar üzerinde en çok tasvir edilen hayvan betimlemesidir. Aslanlar kapağın tamamını kaplayarak üçgen alınlıklı bir çatı üzerine oturmaktadır. Aslanlar çoğunlukla oturur pozisyondadırlar. Bunun dışında ayakta duran, yayılmış bir şekilde olan ve sağ tarafına uzanan örnekleri de mevcuttur.

Aslanlar kedigiller familyasının en büyük üyelerinden biridir. Hızlı, çevik ve kuvvetli olan bu hayvan yeşellerinin de kattığı dehşetli görünümü ile ormanlar kralı olarak adlandırılmasını sağlamıştır. Bu özellikleri itibari ile antik dünyada ve günümüzde sevilerek kullanılan bir sembol olmuştur²³³. Araştırmalar sonucunda sanat alanında kullanımının Neolitik Döneme kadar gittiğini göstermiştir. En eski kullanımlarından biride Göbekli Tepe'de ki T harfi şeklinde ki dikilitaşlardır. Daha sonrasında seramikten plastik sanatlara, mimaride duvar resimlerinde ve daha birçok alanda aslan tasviri karşımıza çıkmaktadır. Antik Dönem mitoslarının çoğuna konu olan aslanlar birçok medeniyet ve kültürün de simgesi de olmuştur. Bu kadar sevilerek kullanılması insanoğlunun tarihin her döneminde ulaşamadığı korktuğu alt edemediği şeylere karşı duyduğu saygıdır²³⁴. Aslanlarında güçlü kuvvetli ve heybetli yapısı sanat alanında çokça kullanılmasına neden olmuştur. Birçok mitolojide farklı

²³³ Meral 2003, 21.

²³⁴ Meral 2003, 36.

şekilde karşımıza çıkan aslanların kullanım amaçları kullanıldıkları yere göre farklı anlamlar taşımaktadır. Tapınak veya kapı önlerine konularak koruyucu görevi üstlendirilmiştir. Bunun dışında kahramanlık gösteren veya ölen kişinin anısına yapılan anıtlarda ve mezarlarda kullanılarak kişiyi onurlandırmak için kullanılmış ve çoğu zamanda kent sembolü olarak sikkelerde yerini almıştır. Aslanlar bazen tanrılarla ilişkilendirilmiş bazen de Herakles gibi kahramanların simgesi olmuştur. Aslan figürünü birçok komutan devlet adamı ve imparatorlarında simge olarak kullandığını görmekteyiz. Fakat her nerede kullanılırsa kullanılsın asıl kullanım amacı gücünden ve kuvvetinden aldığı koruyuculuk özelliğidir.

Tespit ettiğimiz Aslanların ostotek kapakları üzerinde kullanılması bize aslanların koruyucu özelliğinden yararlanılmak istendiğini göstermektedir. Kükrer pozisyonundaki bu aslanlar özellikle mezar hırsızlarına karşı da alınmış bir önlemdir. Bu koruyucu özelliğinin ölüyü sadece fani dünyada ki kötülüklerden korumak olduğu düşünülmemelidir. Fani dünya dışında öteki dünyadaki kötü ruhlardan veya kötülüklerden de koruma amacı güdülmektedir. Sanat alanında görülen bu aslanların genellikle erkek aslan olduğu görülmektedir. Bahsi geçen ostotek kapaklarında ki aslanlarında tamamı erkek aslandır. Aslanlar sağa veya sola doğru bakmakta olup yeleleri ile oldukça heybetli bir görünüme sahiptir. Baktıkları yönlerin nekropol alanına giden yola doğru olduğunu söylemek yanlış olmayacaktır. Çünkü giriş yönüne bakarak gelenleri karşıladığını söyleyebiliriz. Fakat bunu kesin bir şekilde söylememiz insitu halinde bulunan örneklerimiz olmadığı için mümkün değildir.

Çoğunlukla sağa doğru bakan aslanlar ağızları açık kükrer bir şekilde oturur pozisyonda olup yeleleri boyunlarını kaplamaktadır. Bazı örneklerde pençelerinin altında hayvan veya insan başı konularak zaferi ve gücü vurgulanmak istenmiştir. Bazı örneklerde ise ön ayaklarının arasında yüksek kabartma şeklinde yapılmış ayakta giyimli kadın figürleri yer almaktadır.

Aslanların kuyrukları genellikle 2 şekilde belirginleştirilmiştir. 1.örnekte aslanın kuyruğu biraz yukarı doğru kaldırılıp sağ arka bacağın arkasından aşağı indirilmiştir. 2. Örnekte ise kuyruk arka bacakların arasından geçirilip sağ ayağın üzerinden sarkıtılmıştır. İsaoria bölgesindeki örneklerde aslanların kuyruğunun fırça şeklinde yapıldığı görülmektedir.

Genel olarak bakıldığında aslanlar diri, atılgan, atik, dinamik bir görünüme sahiptirler. Aslanlar genelde genç görünse de çoğu kırık ve aşınmış olduğu için yaşlı mı değil mi anlamak güçtür.

Ostotek kapakları üzerinde görülen bir diğer sembolik öge ise Hilal Kabartmasıdır. Çalışmalarımız sırasında tespit ettiğimiz kapaklar üzerinde sadece bir örnek üzerinde görülmektedir (Res. 55). Ay birçok mitolojide tanrı ve tanrıçaların atribütü olmuştur. Örneğin Yunan mitolojisinde ay, Selena, Artemis ve Hekate ile ilişkilendirilmiştir. Hilalin ilişkilendirildiği tanrı ise Tanrı Men'dir. Tanrı Men doğu dinlerinin önem kazanmasıyla

Roma İmparatorluk döneminde yaygın olarak kabul gören bir tanrıdır²³⁵. Tanrı Men yer altı dünyası ile ilişkilendirilmiş ve ölümlerin koruyucusu kabul edilmiştir. Bölgede Beyşehir, Fasıllar, Dereköy civarında ve Konya Alaaddin tepesinde Tanrı Men'e ithaf edilmiş yazıt ve kabartmaların bulunmaktadır. Yine şuan Konya Arkeoloji Müzesinde sergilenmekte olan iki aslan yontusu üzerinde yine Tanrı Men'e ithaf edilmiş yazıtlar bulunmaktadır²³⁶. Tanrı Men'e ithaf edilen kabartma ve yazıtların bölgede bulunması görmüş olduğumuz hilal kabartmasının da Tanrı Men'le ilişkilendirilmiş olabileceğini düşündürmektedir.

8 YAZITLI OSTOTEK KAPAKLARI

İnsanoğlunun yeryüzüne geldiği andan itibaren keşfettiği her şey ihtiyaçtan doğmuştur. Yazıda bu keşiflerin en önemlilerinden biridir.

Antik dünyanın aydınlatılmasında en önemli kaynaklardan biri yazıtlardır. Bu yazıtları heykeller, heykel kaideleri, seramikler, duvar resimleri mezar stelleri veya mimari bloklar gibi birçok yerin üzerinde görmek mümkündür. Bu yazıtlar sayesinde eserin sahibi, kime ait olduğu, ne amaçla kullanıldığı, Antik Dönem insanının neler yediği içtiği, siyasi ve ekonomik bilgiler gibi birçok konu hakkında bilgi edinmek mümkündür.

Antik yazıtlar içerik açısından çok çeşitli olup, en basiti hakaret, sevgi, aşağılama içerikli olanlarından, övgü, anı ve selamlama yazıtlarına değin geniş bir yelpazeye sahiptirler²³⁷.

Binlerce mezar yazıtı, mezarlara zarar vermeyi yasaklayan, ya da bunların izinsiz kullanılmaları durumunda öngörülen dinsel ve hukuki cezaları kaydeden ifadelerle doludur. Salt mezarları korumaya yönelik lanetleme yazıtları, imparatorluk dönemi düşüncesini yansıtmaları yönünden çok önemli bilgiler sunmalarının ötesinde, yöresel veya bireysel çeşitliliklerin saptanmasında dinsel ve dünyevi açıdan büyük öneme sahiptirler²³⁸.

Birçok amaçla yazılmış olabilen yazıtların mezarlar üzerine yazılmasının farklı amaçları bulunmaktadır. Genellikle mezarlar üzerinde mezar sahibi ile ilgili bilgiler yer almaktadır. Kime ait olduğu, cinsiyeti, mesleği gibi konular hakkında bilgi vermektedir. Bunun yanı sıra antik dünyada mezarların önemli bir yere sahip olması nedeniyle mezarlar üzerinde lanet yazıları da yer almaktadır. Lanet yazılarının yazılış amacı mezarları, mezar soyguncularına karşı korumak ve ölen kişinin huzurunu sağlamaktır.

Güney Lykaonia ve İsaoria bölgesinde yaptığımız yüzey araştırması sırasında 9 adet ostotek kapağı üzerinde yazıt tespit edilmiştir. Yazıtlar çoğunlukla tahrip edilmiş ve aşınmıştır. Antik dönemde ölen kişiler için yapılan bu mezar anıtlarının kişinin ölmeden önce

²³⁵ Baldıran 2013, 77.

²³⁶ Baldıran 2013, 77.

²³⁷ Robert 1961, 8.

²³⁸ Robert 1961, 9.

isteği üzerine de yapılması sebebiyle kişi ölmeden önce mi sonra mı yapıldığını anlamak konusunda yazıtlar bize yardımcı olmaktadır.

Araştırmalar sırasında bulunan ostotek kapaklarında ki yazıtlar, aslanın baktığı yöne doğru olan uzun kenarın alt kısmında yer almaktadır.

31, 32, 35, 51 ve 54 Numaralı katalogta yer alan ostotek kapakları üzerinde tek satır yazıt yer almaktadır. 58 ve 61 numaralı katalogta yer alan ostotek kapaklarında 2 satır, 17 ve 64 numaralı katalogta yer alan ostotek kapaklarında 4 satır yazıt yer almaktadır.

Yazıtların harf yükseklikleri 2,5-3,00 cm aralığında genişlikleri de aynı şekilde 2,5-3,00 cm ölçülerindedir. Grekçe yazılmış olan yazıtlarda 'C' harfinin kullanımı dikkat çeker. Bilindiği gibi bu harfin kullanımı M.S 2. Yüzyıldan sonra başlamaktadır. Bu da ostotek kapakları ile ilgili M.S 2-3 yüzyıl tarihlememizi desteklemektedir.

9 ASLANLARIN YELE TİPLERİ

Güney Lykaonia ve Isauria bölgesinde tespit etmiş olduğumuz aslanlı ostotek kapakları üzerinde görülen aslanların yelesi birbirinden farklılık göstermektedir. Sağlam olarak kabul ettiğimiz kapaklar üzerinde dört farklı forma ait yele tipi tespit edilmiştir. Bu dört tipe kendi içinde farklılıklar göstermektedir. Bunun sebebi de daha önce belirtmiş olduğumuz gibi usta ve atölyelerin farklılık göstermesidir. Bu tipler iç içe geçen yarım daireliler (Tip-a), spiral formlular (Tip-b), ucu kanca şeklinde olanlar (Tip-c) ve dalgalı yeledir (Tip-d). Yine bu tiplerde kendi içinde bazı farklılıklar göstermektedir.

Bunlardan Tip-a, iç içe geçen daireye yakın bir forma sahip olan aslan yeledir. Bu tipe sahip örneklerin bazıları tam bir daire oluştururken bazıları ise üst üste bindirilmiş ve iç içe geçirilmiş yarım daireye yakın yeleden oluşmaktadır (Res. 59). Bu örnekteki yeledir diğer tiplere göre daha özensiz ve yüzeyseldir. Yeleder üst üste bindirilmiş gruplar halindedir.

İkinci tip olan spiral formlu Tip-b daire formlu tipte olduğu gibi iç içe geçmiş yele tellerinden oluşmaktadır. Aynı şekilde üst üste bindirilmiş gruplardan oluşan yeleder dairesel formlulardan farkı yele tellerinin içe doğru kıvrılmış olmasıdır (Res. 60). Bu formu dairesel formlu örneklerde aslanların çene altında da görmekteyiz.

Tip-c grubuna giren örnekler diğer gruplara göre en az görülen tiptir. Bu örnekte yeleder sıralı işlenmiş lüleler şeklinde olup bazıları alttakilerin üstüne atılmıştır. Yüzü saran uzun alev şeklindeki yele lülelerin üst kısmı kalındır ve uca doğru uzayıp sivrilmiştir. Sivrililen uçlar ise kıvrılarak kanca benzeri bir form oluşturmaktadır (Res. 61).

Diğer tiplerde olduğu gibi Tip-d de de yeleder aslanın yüzünü çevreler ve sırtına kadar iner. Bu formdaki yele telleri 3, 4 ya da 5'li gruplar halinde "S" kıvrımı yapar şekilde aslanın başını ve sırtını çevrelemektedir. Yele telleri oldukça kısadır. Bu tipteki yeleder kendi içinde farklı özellikler göstermektedir. Bazı örnekler kabartma şeklindeyken bazı örnekler çizgisel olarak yapılmış ve yüzeyseldirler (Res. 62).

DEĞERLENDİRME VE SONUÇ

Anadolu'nun orta kısmında yer alıp merkezi bir konuma sahip olan Lykaonia Bölgesi birçok medeniyete ev sahipliği yapmıştır.

Orta Anadolu'nun güneyine konumlanmış olan Lykaonia'nın batısında, Phrygia Bölgesi; doğusunda, Kappadokia Bölgesi; kuzeyinde, Galatia Bölgesi sınır oluştururken güneyinde ise Toros Dağlarıyla çevrili olup İsaoria Bölgesi ile sınır komşusudur. Bölgesel lokalizasyonu sebebiyle önemli geçiş noktalarına sahip olan Lykaonia ve Isauria'nın sınırları zaman zaman değişmiştir.

Tezimin konusunu Selçuk Üniversitesi Arkeoloji Bölümü öğretim üyesi Prof. Dr. Asuman BALDIRAN başkanlığında Lykaonia bölgesi ile ilgili yapılan 2009 ile 2015 arası yılları kapsayan yüzey araştırmalarında bulunan aslanlı ostotek kapakları oluşturmaktadır.

Çalışmalar sırasında Konya'nın Ahırlı, Akören, Beyşehir, Bozkır, Çumra, Hadim, Seydişehir, Taşkent ve Yalnhüyük ilçeleri ve köyleri araştırılmıştır.

Güney Lykaonia ve Isauria Bölgesinde yer alan 2009 yılında gidilen Taşkent ve Seydişehir Çevresi: Yenice Köy, Asar Tepe (Amblada), Bostandere, Vasada Antik Kenti, Dikilitaş, Elvas Tepe, Ketenli, Taraşçı ve Seydişehir ilçe merkezi, 2010 yılında gidilen Taşkent ve Seydişehir çevresi: Seydişehir merkez, Akçalar, Gevrekli kasaba ve yaylası, İrmaklı, İncesu, Muradiye, Kesecik, Taşağıl, Vasada, 2011 yılında gidilen Taşkent ve Seydişehir Çevresi: Oduncu Kalesi, Dülgerler, Çatmakaya Köyü ve köyün yaylası Arvana Asarı, Gölyüzü, Kuran, Kumluca, Aşağıkaraören, Ortakaraören, Başkaraören, 2012 yılında gidilen Seydişehir ve çevresi: Karacaören, Aşağı Esence, Yukarı Esence, İrmaklı, Tol Köyü, Akkise, Balıklava Köyü, Yalnhüyük, Sarayköy, Arasöğüt, Ahırlı, Çukurçimen, Çatmakaya (ArvanaAsarı) ve Asar Tepe (Amblada), 2013 yılında gidilen Seydişehir çevresi: Büyüköz, Küçüköz, Bademli, Bozdam, Bağyurdu, Pınarcık, Tepearası, Karahisar, Fasıllar, Karabulak, Oğlakçı köyleri, Harmanpınar, Çamlık, Bayafşar kasabası, Dibektaş yaylası, 2014 yılında gidilen Bozkır ve çevresi: Dere, Üçpınar, Hamzalar, Hisarlık Kasabası, Sorkun, Kozağaç, Işıklar, Yazdamı, Yolören, Hacılar, İğdeören, Ulupınar, Söğüt ve Sarı oğlan köyleri, Sarıot, Tufan deresi yaylası, Kapını Mağarası, Merdiven gediği mevkii ve Tosuntaşı mevkii, 2015 yılında gidilen Bozkır ve çevresi: Aslantaş yaylası, Beşpınar, Kınık ve Aşağı eşenler mevkii tez konusu içinde yer alan bölgelerdir.

Yaptığımız araştırmalar sırasında özellikle Bozkır ilçesine ait köy ve yerleşim yerleri İsaoria Bölgesi olarak kabul edilmektedir. Bu bölgede tespit ettiğimiz yerleşim yerlerindeki ostotek kapakları Lykaonia Bölgesinde kilerle benzer özellikler göstermektedir. Bu bölgede tespit edilen bazı eserler bölgenin karakteristik özelliklerini yansıtmaktadır. Aslanların kuyruklarının fırça şeklinde yapılışı (Res. 56) veya aslanın pençeleri altında insan figürü

kabartmaları olması (Res. 57) Isauria Bölgesi ostotek kapaklarının özelliklerine örnek olarak verilebilir.

Bu iki bölgenin heykeltıraşlık eserleri benzerlik gösterdiği gibi iki bölgenin de ortak sorunu atölyelerdir. Bölgede yapılan çalışmaların yetersiz oluşu nedeniyle herhangi bir atölyenin varlığı kesin olarak kanıtlanmış değildir. Atölyelerin varlığı bölgenin ekonomik durumu ile yakından ilişkilidir. Atölye bulunan kentler gerek kendi vatandaşlarına gerekse başka kentlere bu hizmeti vererek kentin ekonomik açıdan gelişmesine ve tanınmasına yardımcı olmaktadır.

Bölgede tespit edilen yapılar büyük kentlere kıyasla oldukça ilkedir. Bu atölye sorunu ile ilgili olduğu gibi çoğunlukla kullanılan mermerin bölgede fazla olmayışı ile de ilgilidir. Bölgede ki atölye sorunu ve malzeme sıkıntısı nitelikli eserlerin ortaya çıkışını engellemiş ve malzeme olarak sıklıkla yerel taşların kullanılmasına neden olmuştur. Tosuntaşı ve dibektaş gibi mevkilerde yoğun bir şekilde malzeme bulunuşu buralarda bir atölye olduğu düşüncesini akla getirmektedir. İsaurada bulunan Astra kentinin kuzeyinde tespit edilen taş ocakları ve bu ocakların çevresinde tam işlenmemiş stel ve ostotek kapaklarının bulunması da bölgede atölye varlığını destekler niteliktedir.

Antik dünyada kullanılan ostotekler genellikle ölünün küllerini koymak için yapılmış lahitten daha küçük boyutlu sandukalardır. Genellikle dikdörtgen formlu olan ostoteklerin vazo formlu örnekleri de mevcuttur. Ostotekleri taşınabilir ve taşınamaz olarak ikiye ayrılmaktadır. Bölgede tespit ettiğimiz ostotek gövdeleri çoğunlukla taşınabilir örneklerdir. Bunları da kendi içlerinde dört farklı tipe ayırabiliriz: içi derin oyuklular, yarı oyuklular, oyuksuz olanlar ve kapak ile tek parça olanlar. Bölgedeki ostotek gövdelerinde ölü yemeği sahnesi, süvariler, ayakta giyimli kadınlar ve erkekler, av sahneleri ve çift sürme sahneleri gibi konular işlenmiştir. Tezimin ana konusunu kapaklar oluşturduğu için gövdelerle ilgili detaylara girilmemiştir.

Konya ve ilçelerinde yaptığımız çalışmalar sırasında tespit ettiğimiz ostotek kapaklarının klineli, üçgen alınlıklı ve aslanlı olmak üzere üç farklı tipte yapıldığı görülmüştür. Konumuzu oluşturan aslanlı ostotek kapaklarında 65adeditez konum içerisinde işlenmiştir.

Bu örnekler içerisinde bir kısmının evlerin duvarlarında, çeşmelerde veya çeşitli yerlerde devşirme malzeme olarak kullanılması, defineciler ve doğal şartlardan dolayı tahrip görmesi ve kırılması nedeniyle yeterli inceleme yapılamamış ve bilgi edinilememiştir. Bölgedeki ostotek kapakları normal ostotek kapaklarına oranla daha büyük boyutludurlar. Bu sebeple bu ostotek kapaklarının çocuk lahdi mi oldukları sorusunu akla gelmektedir. Fakat bazı örneklerde gövdelerin iç kısmının derin yapılmamış olması ve bazı örneklerdeki yazıtlar bunların çocuk lahdi olmadığını göstermektedir. Kapakların gövde kısımlardan ayrı ve uzakta

bulunması, çoğunda yazıt bulunmaması, insitu halinde örnekler olmaması mezarın bir kadına mı yoksa bir erkeğe mi ait olduğuna dair kesin bilgi vermemize engel olmaktadır.

Tezimin başlığını oluşturan ostotek kapakları üçgen alınlıklı bir çatı üzerine uzanmış şekilde aslan bulunması nedeniyle aslanlı ostotek kapakları ismi verilmiştir. Bölge de en çok görülen bu tipteki ostotek kapaklarının çevre bölgelerde benzer örneklerine rastlanmaktadır.

Araştırmamızı yaptığımız bu iki bölgedeki ostotek kapaklarının üzerinde işlenen konular aynı fakat işleniş yönünden farklılıklar göstermektedir. Bu da bu kapakların farklı ustaların elinden çıktığını ve farklı atölyelerin varlığını göstermektedir.

Aslanlı ostotek kapaklarında aslanlar üçgen alınlık bir çatı üzerinde uzanmış, başı sağa veya sola bakar şekilde yapılmıştır. Alınlık kısımları boş bırakılan örnekler olduğu gibi, kartal, yonca, medusa, nilüfer, kalkan ve triskeles kabartmalarının işlendiği örneklerde bulunmaktadır. Çatıyı kaplamış şekilde bulunan aslanlar birbirinden farklı şekilde duruşlar sergilemiştir. Bazı örneklerde aslanlar yarı oturur şekilde kükrer pozisyondadır. Bazı örneklerde ise sol yana doğru iyice yayılmış rahat bir pozisyondadırlar. Nadir örneklerde ise arka ayaklarını da öne doğru uzatır şekilde bütün çatıyı kaplamışlardır. Tespit ettiğimiz ve tek örnek olan OK61’te ise aslan ayakta durmaktadır. Arka bacakları kırık şekilde olsa da ön ayaklarının gergin duruşu nedeniyle aslanın ayakta durduğunu söyleyebiliriz.

Bölgede tespit edilen kapakların üzerine işlenmiş aslanlar, genellikle güçlü ve kaslı bir görünüme sahip olsa da çok özenli örneklerin az olması, kapakları işleyen kişilerin nitelikli ustalar olmadığını düşündürmektedir. Bunda kullanılan malzemenin etkisi de yadsınamaz. Yeleri genellikle birbirinin üstüne bindirilmiş yarım daire şeklinde ki çizgilerden, dalgalı üst üste bindirilmiş ve buklelerden ve yine üst üste bindirilmiş U harfli kabartmalardan oluşmaktadır. Yüz kısmını açık bırakan yeleler boynun tamamını kaplamaktadır. Bazı örneklerde bıyıklarının işlendiği görülse de genellikle yüz kısımları kırıktır. Kırık olmayan aslanların tamamının ağzı açıktır. Diş kısımları genelde kırıktır.

Ostoteklerin her ne kadar ölen kişi için sonradan yapıldığı düşünülse de yapımının kolay olmadığı hesaba katılırsa bunların önceden yapılmış olma ihtimali vardır. Gövde ve kapakların birbirinin tekrarı şekilde yapılması ve çoğunun kişiye özel olduğunu gösteren yazıtların bulunmaması bu ihtimali güçlendirmektedir. Olasılıkla ustalar bunları kalıptan çıkmışçasına hazır tutmakta ve ölen kişinin yakınları tarafından satın alındığı takdirde kişiye özel özellikler eklenmekteydi. Civlese yaylasından getirilen, şuan Yağcılar ilköğretim okulunda bulunan bir aslanlı ostotek kapağı üzerinde ki yazıtta bu kanıyı güçlendirmektedir. Kapak üzerinde ki yazıtta “... Akli başında ve hayatta iken bu mezarı kendisi için yaptırdı” yazmaktadır.

Ostotek kapaklarının bir kısmı yerleşim yerlerinin uzağında nekropol olabilecek alanlarda bulunmaktadır. Kapakların çoğunluğu toprak üstündedir. Sarı hacı köyüne bağlı

ören yerinde bulunan ostotek kapaklarının bazıları ise toprak altında kalmıştır. Çevrede bu tarz örneklerin çoğunluğu ve mezar anıtlarının bulunması bu alanın nekropol alanı olma olasılığını güçlendirmektedir. Kapakların bir kısmı ise köy meydanlarında, okul ve cami avlularında park ve bahçelerde, evlerin duvarlarında devşirme malzeme olarak kullanılmıştır. Bu tarz alanlarda yer alan ostotek kapaklarının bir kısmı araştırmacılar tarafından yayınlanmıştır. Bu yayınlar sayesinde bu kapakların nasıl geldiği ile ilgili bilgiler edinilebilmektedir.

Araştırmalarımız sırasında kayıt altına aldığımız 54 numaralı katalogda yer alan ostotek kapağından, Selçuk Üniversitesi Arkeoloji Bölümü öğretim üyesi Yrd. Doç. Dr. Mustafa YILMAZ 1956 yılın da Harmanpınar (Meyre)'dan getirilerek Bozkır kütüphanesinin bahçesine konduğunu "Bozkır Çevresinin Antik Tarihi ve Eserleri" adlı kitabında bahsetmiştir. Aslanlı tipte olan ostotek kapağının aslanın baş kısmı kırıktır (Resim 85). Yelesinin çok az bir kısmı korunmuş olup çizgilerle belirtilmiştir. Arka bacakları arasından geçirilerek sağ arka bacağın üzerinden aşağı sarkıtılan kuyruğunun fırça-tarak şeklinde oluşu İsauria Bölgesi ostotek kapağı özelliğidir. Aynı ostotek kapağını farklı araştırmacılar lahit kapağı olarak tanımlamıştır.

Aslantaş yaylasında bulunan ve duvarda devşirme olarak kullanılan OK63'ün alınlık kısımları duvar içinde kaldığı için alınlıkta işlenen kabartma tarafımızca görülmemektedir. Ancak daha önce yapılan araştırmalarda ön alınlık içinde kartal kabartması yer aldığı yazmaktadır.

Dere kasabasında belediye bahçesinde bulunan OK55 ve OK56'nın 1968 yılında Dibektaş Antik Yerleşmesinden buraya getirildiği söylenmektedir. Aslanlı ostotek kapağı olan OK55 ve OK56 bahçenin dış kapısına karşılıklı olarak yerleştirilmiştir.

Hamzalar kasabası belediye bahçesi önünde duran OK58 numaralı ostotek kapağı 1973 yılında Hamzalar kasabası Kışla mevkiiden buraya getirilmiştir. Kapağın altında ostotek gövdesi bulunmaktadır. Kapak ve gövdenin aynı yerde bulunduğu ve kapağın gövdenin orijinal kapağı olduğu söylenmektedir (Res. 58)

Hadim çay bahçesinde sergilenen OK57 numaralı ostotek kapağı gerek aslanın duruş şekli gerek bezemesi ile diğer ostotek kapaklarından farklılık göstermektedir. Kuyruğunun fırça-tarak şekli ile İsauria Bölgesi aslanı olduğu anlaşılan ostotek kapağının benzer örneği Hadim otogarda bulunmuştur. Bir birine oldukça benzer özellikler gösteren bu ostotek kapakları aynı usta elinden çıkmış gibidir. Ön alınlıkta bulunan üç yapraklı yonca kabartması farklı araştırmacılar tarafından üçlü rozet-yıldız kabartması olarak tanımlanmıştır. Bazı araştırmacılar ise lahit kapağı olarak tanımlamıştır.

Taşkent'in Avşar kasabasında ki parkta sergilenen OK23 ve OK24 numaralı ostotek kapaklarının bölgeye yakın olan Kayadibi mevki'den buraya getirildiği söylenmektedir.

Parkın girişin sağında bulunan OK24'nin sağ tarafında ki tabula ansata içinde dört satırlık yazıt yer aldığı söylenmektedir. Ancak günümüzde bu yazıtı net bir şekilde okumak tahribat nedeniyle mümkün değildir. Araştırmalarımızda üzerinde meander ve defne yaprağı süsü bulunan tek örnek olan OK23'ün üzerinde ki benzer süslemeleri Civlese Yaylasından getirilerek Yağcılar İlk Öğretim Okulunun bahçesine konan ostotek kapağı üzerinde görmekteyiz. Kapak üzerindeki aslan özenli ve kabarık işlenmiş yelesi Klasik Dönem saç buklelerini anımsatmaktadır. Bu stil özellikleri Hadrian Dönemi klasistik akımı anımsattığı için kapağı M.S 2. Yy tarihlememiz yanlış olmayacaktır. OK24 ise vücudun orantısızlığı yüzeysel işleniş ve yelelerin şekli ile M.S 3. Yüzyıl'a tarihleyebiliriz. Bu ostotek kapağını bazı araştırmacılar aslan heykeli olarak tanımlamış olsa da bölgedeki diğer kapaklarla benzerliği ostotek kapağı olduğunu göstermektedir.

Gövde ile kapağın tek parça olduğu iki adet örneğimiz bulunmaktadır. Bunlardan OK8 daha sade bir yapıdadır. Daha önceki araştırmalarda sol uzun yüzünde iki satır yazıt olduğundan bahsedilmiştir. Ancak şuan bu yazının tahrip olması nedeniyle görmek mümkün değildir. Bazı araştırmacılar bu eseri lahit olarak tanımlamışlardır. Eseri stil özellikleri sebebiyle M.S 2yy'ın sonu 3 yy'ın başına tarihleyebiliriz. Bir diğer yekpare örneğimiz olan OK65 stellerde bulunan figür özellikleri ile benzerlik göstermektedir. Bölgede tespit ettiğimiz en ünik örneklerden biri olan OK65'i figürlerin stil özellikleri sebebiyle M.S 3-4. Yy'a tarihlemekteyiz.

Konumuzu özetleyecek olursak tezimizi 2009 ve 2015 yılları arasında Konya ili ve ilçelerinde yaptığımız yüzey araştırmalarında tespit ettiğimiz aslanlı ostotek kapakları oluşturmaktadır. Araştırmalarımız sırasında tespit ettiğimiz ostotek kapaklarını aslanların duruş şekilleri yelelerin işlenişleri tarzları, figürlerin biçimleri, bölgedeki steller üzerindeki figürlerin benzerliği, mimari bloklar gibi çevrede bulunan diğer eserlerle paralellik göstermesi ve bölgede çalışma yapan araştırmacılarından da yola çıkarak M.S 2-3 yy tarihlemekteyiz.

KISALTMALAR

AA: Archologischer Anzeiger

AJA: American Journal of Archaeology

AM: Mitteilungen des Deutschen Archologischen Instituts, Athenische Abteilung

AMS: Asia Minor Studien

Anadolu Konf: Anadolu Medeniyetleri Müzesi Konferansları

AnadoluYıl: Anadolu Medeniyetleri Müzesi Yıllığı

Anodos: Studies of Ancient World

AnSt: AnatolianStudies

AST: Araştırma Sonuları Toplantısı

Bkz.: Bakınız

Cm.: Santimetre

Env. No: Envanter Numarası

Fig.: Figr

Har.: Harita

Ist Mitt: Istanbuler Mitteilungen

JdI: Jahrbuch des Deutschen Archologischen Instituts

JHS: The Journal of Hellenic Studies

K: Kabartma

Kat. No: Katalog Numarası

KST: Kazı Sonuları Toplantısı

M.: Metre

MAMA: Monumenta Asiae Minoris Antiquae . Publications of the American Society for Archaeological Research in Asia Minor

MdI: Mitteilungen des Deutschen Archologischen Instituts

No: Numara

O: Ostotheke

Res.: Resim

Taf.: Tafel

Vb.: ve benzeri

Vd.: ve devamı

TTK: Türk Tarih Kongresi

TTKY: Türk Tarih Kurumu Yayınları

TBA-Ar: Türkiye Bilimler Akademisi Arkeoloji Dergisi

KAYNAKÇA

- Adalı 2014 B. Adalı, *Odysseia Destanı*, İstanbul, 2014.
- Adkins-Adkins 2005 L. Adkins, Roy A. Adkins, *Handbook to life in Ancient Greece*, London, 2005
- Alföldi-Rosenbaum1980 E. Alföldi-Rosenbaum (1980), *The Necropolis of Adrassus (Balabolu) in Rough Cilicia (Isauria)*, Wien, 1980.
- Akşit 1985 Roma İmparatorluk Tarihi (M.Ö.27-M.S.395), İÜEF Yayınları, No: 2052, İstanbul, 1985.
- Akurgal 2003 E. Akurgal, *Anadolu Uygarlıkları*, İstanbul, 2003.
- Akyurt 1998 M. Akyurt, M.Ö. II. Binde Anadolu'da Ölü Gömme Adetleri, Ankara, 1998.
- Alp 1984 A. Alp, "Konya Arkeoloji Müzesindeki Roma Çağı Mezar Stelleri", Ankara. 1984.
- Araboğlu 1975 S. Araboğlu, *Konya Arkeoloji Müzesi Lahitleri Kataloğu*, İstanbul, 1975
- Arıhan 2007 S. A. Karagöz, *Karia bölgesi ölü gömme adetleri (Yüksek Lisans Tezi)* Ankara, 2007.
- Arslan 2000 M. Arslan, *Antikçağ Anadolu'sunun Savaşçı Kavmi Galatlar*, İstanbul, 2000
- Aydın 2004 M, Aydın, *Anadolu'da Hristiyan Türkler*", SÜ. Fen Edeb. Fak. Sos. Bilim. Derg, S 11, 1-28, 2004.
- Bahar 1991 H. Bahar, *İsauria Bölgesi Tarihi*, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Konya, 1991.
- Bahar 1994 H. Bahar, *Takkeli Dağ (Kevele Kalesi) ve Konya Tarihi Bakımından Önemi*", SÜSBE Dergisi, 1994, S 3, 313-333, Konya.
- Bahar 1996 Hasan Bahar – G. Karauğuz – Ö. Koçak, *Eskiçağ Konya Araştırmaları I (Phrygia Paroreus Bölgesi: Anıtlar, Yerleşmeler ve Küçük Buluntular)*, İstanbul.,1996
- Bahar-Bizbirlik 1997 H. Bahar – A. Bizbirlik, *Tahrir Defterlerine Göre Akşehir-*

- Ilgın Çevresindeki Osmanlı Yerleşmelerinin Arkeolojik Metotlarla Lokalizasyonu üzerine Bir Deneme, Ata Dergisi, S VII, 251-288, Konya 1997.
- Bahar 1998 H. Bahar, Konya Araştırmaları-III: Lykaonia (Konya Merkez Bölgesi)", SÜFEFE Dergisi, S 12,197-206, 1998, Konya.
- Bahar 1999a H. Bahar, Konya ve Çevresi Yüzey Araştırmaları 1997", AST-XVI-2, 23-54, 1999a Ankara.
- Bahar 1999b H. Bahar, 1999b; "The Konya Region in The Iron Age and its Relations with Cilicia, AS-49, 1-10, Ankara-London.
- Bahar 2001 H. Bahar, İlk Çağda Çumra, Uluslararası Çatalhöyük'ten Günümüze Çumra Kongresi (15-16 Eylül 2000), 15-30, 2001, Konya.
- Bahar 2004 H. Bahar-Ö. Koçak, Eskiçağ Konya Araştırmaları-2, 2004, Konya.
- Bahar 2005 H. Bahar, Eskiçağ Tarihi (Ders Notları), 2005, Konya.
- Bahar 2006 H. Bahar, Bozkır Çevresinin Erken Çağları, SÜ Edebiyat Dergisi, S 15, 1-7, 2006, Konya.
- Bahar 2007 H. Bahar, Erken Dönemlerde Bozkır ve Çevresi, Bokır'ın Dünü ve Bugünü Sempozyumu, 1-45, Konya, 2007.
- Baldıran 2002 A. Baldıran- B. Söğüt, Lykaonia Bölgesi'ndeki Kybele Kültü: Beyşehir ve Seydişehir İlçeleri, S.Ü. Edebiyat Dergisi 14, 45-70-2002.
- Baldıran 2005a A. Baldıran, 2005 yılı Taşkent (Konya) yüzey araştırması, 25. AST 1. Cilt, 27-42, Çanakkale, 2007.
- Baldıran 2005b A. Baldıran, Taşkent-Avşar Ostotekleri, Hacettepe Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi, C 22, S 2, 67-86, Ankara, 2005.
- Baldıran 2006 A. Baldıran, The Arms and Armours on There Lieffrom the Region of Lykaonia, ANODOS, Studies of the Ancient World, 4-5/2004-2005, 9-16, Tmava, 2006.
- Baldıran 2007 A. Baldıran, Taşkent İlçesi ve Civarı 2007 Yılı Yüzey

- Araştırması Raporu, 26. AST, C 1, 313-332, Ankara, 2008.
- Baldıran 2008 Baldıran, A., "Taşkent-Seydişehir 2008 Yılı Yüzey Araştırması", 27. AST., C I, 121-134, Denizli.
- Baldıran 2009a A. Baldıran, Beyşehir ve Civarı Heykeltraşlık Eserleri, Konya, 2009.
- Baldıran 2009b A. Baldıran, Taşkent-Seydişehir 2009 Yılı Yüzey Araştırmaları, 28. AST. C I., 221-230, Ankara, 2010.
- Baldıran 2010 A. Baldıran, Taşkent-Seydişehir 2009 Yılı Yüzey Araştırması, 29. AST. C I, 69-90, Malatya, 2011.
- Baldıran 2011a A. Baldıran- A. Büyüközer-Z. G. Büyüközer, Taşkent-Seydişehir 2011 Yılı Yüzey Araştırması, 30. AST., C I., 85-96, Çorum, 2012.
- Baldıran 2011b A. Baldıran, An Ostrotech with Hunting Scene in Çumra – Sırçalı Höyük, ANADOS 10/2010, 9-16, Tyana, 2011.
- Baldıran 2012 A. Baldıran, "Yeni Araştırmaları Işığında Lykaonia Bölgesi Kültürleri", Stratonikea'dan Laginaya Ahmet Adil Tırpan Armağanı, (ed. Bilal Söğüt), 2012, 73-81.
- Baldıran 2013 A. Baldıran, Seydişehir 2013 Yılı Yüzey Araştırması, 32. AST., C I, 385-398, Gaziantep, 2014.
- Baldıran 2014 A. Baldıran, Konya İli Bozkır İlçesi ve Çevresi 2014 Yılı Yüzey Araştırması, 33. AST., C 2, 165-176, Erzurum, 2015.
- Baldıran 2017 A. Baldıran, A Settlement in Isauria Region: Tosuntaşı, ANADOS, Studies of the Ancient World, 13/2013, 25-34, Tyana, 2017.
- Ballance 1962 M. Ballance, Monuments from Lycaonia, The Pisido-Phrygian Borderland, Aphrodisias, with: M.H. BALLANCE and M.R.E. GOUGH, MAMA-VIII, 1962, Manchester.
- Bardaz 1973 J. Bardaz, Current Research in the Neolithic of South Central Turkey: Suberde, Erbaba and Their Chronological Implications, *Ajof*, Vol.77, No. 3, pp.282-288. 1973.
- Baykara 1985 Tuncer Baykara, Türkiye Selçukluları Devrinde Konya, 1985, Ankara.
- Baytak 2008 İ. Baytak, Lykaonia Bölgesi Kaya Mezarları (Yüksek Lisans Tezi), 2008, Konya.
- Bean-Mitford 1970 G. E. Bean-T. B. Mitford (1970), *Journeys In Rough Cilicia 1964-1968*, ETAM.3, 1970, Wien.

- Beaufort 1818 F. Beaufort, Karamanya, Küçük Asya'nın Güney Kıyıları ve Antik Kalıntıların Kısa Bir Tanıtımı (Tugamiral Sir-Londra), Çev: Ali Neyzi, Dogan Türker, AKMED, 1818, Antalya.
- Belke-Restle 1984 K. Belke – M. Restle, Galatienund Lykaonien , TIB 4, Wien, 1984.
- Broughton 1975 T.R.S. Broughton, "Roman Asia Minor" An Economic Survey of Ancient Rome-IV, Ed. Tenney FRANK, Octagon Boks, New York, 1975.
- Brown 2000 P. Brown, Geç Antikçagda Roma ve Bizans Dünyası, Çev: Turhan Kaçar, İstanbul, 2000.
- Bryce 1992 T. R. Bryce, "Lukka Revisited", Journal of Near Eastern Studies, 5, 121-130, 1992
- Bosch 1967 C. E. Bosch, Quellen zur Geschichte der Stadt Ankara im Altertum, Ankara, 1967.
- Bottero 1987 W. Bottero, Mezopotamia, 1987.
- Bayladı 1998 D. Bayladı, Dinler Kavsagı Anadolu, İstanbul. 1998;
- Calder-Bean 1958 W.M. Calder,- G.E. Bean, A Classical Map of Asia Minor, London, 1958.
- Civelek 2007 A. Civelek, Roma Cenaze Törenleri ve Gömme Gelenekleri, Arkeoloji ve Sanat 124, 61-70, 2007.
- Colder-Cormek 1962 W. M.-Calder, J.M.R. Cormack; Monuments from Lycaonia, The Pisido-Phrygian Borderland, Aphrodisias, with: M.H. Ballance and M.R.E. Gouch, Mama-VIII, Manchester, 1962.
- Cohen 1970 H.R. Cohen, The Palaeoecology of South Central Anatolia at the End of the Pleistocene and the Beginning of the Holocene, Anatolian Studies Vol. 20, s. 119-137, Ankara, 1970.
- Cramer 1971a J.A. Cramer, A Geographical and Historical Description of Asia Minor-I (with a map), At the University Press, MDCCCXXXII, Oxford, Amsterdam, 1971a.
- Cramer 1971b J.A. Cramer, A Geographical and Historical Description of Asia Minor-II (with a map), At the University Press, MDCCCXXXII,

- Oxford, Amsterdam, 1971b.
- Çelgin 1990 V. Çelgin, Termessos Kenti Nekropolleri, Doktora Tezi, İstanbul, 1990
- Çetinkaya 2012 H. Çetinkaya, Roma ve Bizans İmparatorluklarında Ölüm Algısı ve Mezar Türleri, Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi Dergisi-3, İstanbul, 2012.
- Çimen 2011 M. Çimen, Lykaonia Bölgesi Süvari Betimlemeleri, Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Konya, 2011.
- Danık 2006 E. Danık, “Harput Kalesi”, Anadolu Selçukluları ve Beylikler Dönemi Uygarlığı (Mimarlık ve Sanat), Kültür ve Turizm Bakanlığı yayını, C. 2, 233-238, Ankara, 2006.
- Demircioğlu 1975 M. Demircioğlu, Konya Abidelerinde Sütun Başlıkları ve Kemerler, (İÜEF Mezuniyet Tezi), 1975, İstanbul.
- Dinçol 1982 A. M. Dinçol,; “Hititler Öncesinde Anadolu”, Anadolu Uygarlıkları-1, s: 11-16, GATA Yayınları, 1982a, İstanbul.
- Diodoros 1888 Diodoros (Siculus), Bibliotheka Historika. F. Vogel (Ed.) 1888.
- Doğanay 2005 O. Doğanay, – G. Karauğuz, ve H. Kunt, İsauria Bölgesinde Bir Kale Kent: Pharax (Fariske), Konya, 2005.
- Doğanay 2009 O. Doğanay, İsauria Bölgesi Kaya Mezarları ve Ölü Gömme Gelenekleri, Konya, 2009.
- Doğanay 2010 O. Doğanay, , “Isauria Bölgesi Ölü Gömme Adetlerine Genel Bir Bakış”, Arkeoloji ve Sanat Dergisi, S 133, 39-57, İstanbul, 2010.
- Doğanay 2012 O. Doğanay, “Zengibar Kalesi (Bozkır/Konya) 2010 Yılı Yüzey Araştırması”, 29. AST-3, 403-422, Malatya, 2012.
- Doğanay 2013 Doğanay, Osman, “Zengibar Kalesi (Bozkır/Konya) 2011 Yılı Yüzey Araştırması”, 30. AST-2, 97-104, Çorum, 2013.
- Doğanay 2015 O. Doğanay,–S. Sunay–E. Köker, “Zengibar Kalesi (Bozkır/Konya) 2013 Yılı Yüzey Araştırmaları”, 32. AST-1, 431-436, Gaziantep, 2015.
- Doğanay 2016 O. Doğanay, – E. Köker, - A. Yılmaz, S. Altun, “Zengibar Kalesi (Isaura) 2014 Yılı Yüzey Araştırmaları”, 33. AST- 2, 207-216, Erzurum, 2016.

- Doğanay 2016 O. Doğanay, “Zengibar Kalesi (İsaura) 2010-2015 Yılları Yüzey Araştırmaları: İlk Sonuçlar ve Düşünceler”, İdil 5. 21, 390-403. 2016.
- Doğanay 2017 O. Doğanay,-S. Altun, -Ö. Altun, “Zengibar Kalesi (Bozkır/Konya) 2015 Yılı Yüzey Araştırmaları”, 34. AST, C. 2, 443-466, Edirne, 2017.
- Doğanay 2018 O. Doğanay, – M. Kurt, – M. Aydaş, ve H. Eraslan, “Zengibar Kalesi (Bozkır/Konya) 2016 Yılı Yüzey Araştırmaları”, 35. AST- 2, 319-330, Bursa, 2018.
- Dülgerler 1984 O. N. Dülgerler, “Konya’nın Dünü ve Bugünü”, Konya Tarihi, 9-14/I-IX, Ankara, 1984.
- Erhat 1997 A. Erhat, Mitoloji Sözlüğü, İstanbul 1997.
- Erzen 1940 A. Erzen, Kilikienbis zum Ende der Perserherrschaft, Leipzig:
Spezial betriebe für Dissertations von Robert Noske in Borna-Leipzig, 1940.
- Esin 1979 E. Ufuk, İlk Üreticiliğe Geçiş Evresinde Anadolu ve Güneydoğu Avrupa (G.Ö. 10500 – 7000 Yılları Arası) Kùltürler Sorunu, İstanbul, 1979.
- Felton 2007 D. Felton, , “ The Dead “, A companion to Greek religion, ed. David Ogden, Malden-Oxford.
- Garland 1985 Garland Robert, The Greek way of death, Ithaca-New York, 1985.
- Gillies 1820 J. Gillies, Laranda, The History Of Ancient Greece, London 1820.
- Garstang 1910 J. Garstang, The Land of The Hittites, An Account of Recent Explorations and Discoveries in Asia Minor, Constable and Company Ltd., London.
- Gür 2007 S. Gür, İlk İnsandan Selçuklu’ ya Anadolu Uygarlıkları ve Antik Şehirler, İstanbul, 2007.
- Halıcı 1984 F. Halıcı, “Konya Üzerine”, Konya Tarihi, 1-5, Ankara, 1984.
- Hall 1972 A.S. Hall, New Light of the Capture of Isaura Vetus by Servilius Vatia, Akten VI. Inter. Kongr.Ger. Lat. Epigr., München, 1972.

- Hamilton 1842a W. J. Hamilton, *Researches In Asia Minor, Pontus and Armenia, Vol-I*, 1984-Georg Olms Verlag, Hildesheim-Zürich-New York-London, 1842a.
- Hamilton 1842b W. J. Hamilton, *Researches In Asia Minor, Pontus and Armenia, Vol-II*, 1984-Georg Olms Verlag, Hildesheim-Zürich-New York-London, 1842b.
- Head 1911 B.V. Head, *Historia Numorum a Manuel of Grek Numismatics*, Oxford: Oxford University Press. 1911
- Hierocles Hierocles, *Synecedemos*.
- Hild-Hellenkemper 1990 F. Hild-H. Hellenkemper, *Kilikien und Isaurien, TIB 5*, Wien: Verlag der Österreichischen Akademie der Wissenschaften, 1990.
- Honigmann 1925 E. Honigmann, "Studien zur Notitia Antiochena", *Byz 25*, 60-88, 1925.
- Hooff 2004 A. J.L. Hooff, "Ancient Euthanasia: 'Good Death' and the Doctor In The Graeco-Roman World" *Social Science & Medicine*, 58, 2004.
- Hunger 1984 H. Hunger, *Tabula Imperi Byzantini*, Wien, 1984.
- Işık 2019 N. Işık-M. Kadioğlu, *Dini ve Milli Sembolizme Giriş*, İstanbul, 2019.
- Jones 1937 A.H.M. Jones 1937; *The Cities of the Eastern Roman Provinces*, At the Clarendon Press, Oxford, 1937.
- Karauğuz 2002 G. Karauğuz, *Boğazköy ve Ugarit Çivi Yazılı Belgelerine Göre Hitit Devletinin Siyasi Antlaşma Metinleri*, Konya, 2002.
- Karauğuz-Kunt-Doğanay 2004 G. Karauğuz – H. Kunt – O. Doğanay, *Lykaonia Bölgesi Kaya Mezarları*, Konya, 2004.
- Karauğuz 2005 G. Karauğuz, *Arkeolojik ve Filolojik Belgeler Işığında M.Ö. II. Binde Orta Anadolu'nun Güney Kesimi*, Konya, 2005.
- Kaya 2011 M. A Kaya, Mehmet Ali. *Anadolu'da Galatlar ve Galatya Tarihi*, Konya, 2011.
- Koçak-Şahin 2002 K. Özdemir-Ş. Hamdi, 2002; *Eskiçağ Tarihi Araştırmalarında Jeopolitiğin Yeri (Prof. Dr. Arif Müfid Mansel Anısına)*, *An Ar-XVI*, 337-380, İstanbul.

- Koşay 1951 H. Z. Koşay, Short Guidesforthe Sights and Monuments of Anatolian, Konya and Vilayet, İstanbul, 1951.
- Kurt 2010 Kurt, M., “Konya Adının Kökeni ve Kaynakları”, KTO, İpekyolu Dergisi, S 251, Ocak, Konya, 2009.
- Kurtz-boardman 1971 D. C. Kurtz – J. Boardman, Greek Burial Customs, 1971.
- Kyle 1998 G. D. Kyle, 1998 Spectacle of Death in Ancient Rome, Routledge, London- New York, 1998.
- Levick 1967 B. Levick, Roman Colonies In Southern Asia Minor, Oxford University At the Clarendon Pres, Oxford, 1967.
- Mac Donald 1977 J.Mac Donald, “Pagan Religion and Burial Practices in Roman Britain”, Burial in the Roman World. (ed. R. Reece), 35-38, London, 1977.
- Magie 1950 D. Magie, Roman Rule in Asia Minor, 516-539, 1950.
- Mellart 1978 J. Mellaart, The Archaeology of Ancient Turkey, The Bodley Head Archaeologies London, 1978.
- Mellaart 1959 J. Mellaart, “Archaeological Survey of the Konya Plain”, Anatolian Studies, S 9, 31-33, 1959.
- Meral 2003 M. Korkmaz, İonya Aslanları, (Doktora Tezi), Erzurum, 2003.
- Morris 1986 I.Morris, Burial and Ancient Society The Rise of the Greek City-State, Cambridge University Press, New York, Melborne, Sydney, 1987.
- Önalın 1982 A.Önalın, Phrygler Devri’nde Ölü Gömme Adetleri Tümülsler-Anıt Mezarlar, (Yayımlanmamış Lisans Tezi İÜEF), İstanbul, 1982.
- Önder 1950 M. Önder, Tarihi ve Turistik Konya Rehberi, Konya, 1950.
- Özbay 2005 Ö. Murat, Bilim ve Kültür Aktarıcısı Olarak Yazı, Hacettepe Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları (HÜTAD), Ankara2005
- Özsait 1982a M. Özsait, “Anadolu’da Hellenistik Dönem”, Anadolu Uygırlıkları GATA-II, İstanbul, 1982a.
- Özsait 1982b M. Özsait, “Anadolu’da Roma Egemenliği”, Anadolu Uygırlıkları GATA-II, İstanbul, 1982b.
- Özsait 1985 M. Özsait, Hellenistik ve Roma Devrinde Pisidya Tarihi, İÜEF, İstanbul, 1985.
- Pehlivan 2018 E. Pehlivan, Lykaonia ve İsauria Bölgelerinde Bulunan

- Girlandlı Ostotek Kapakları (Doktora Tezi), Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Arkeoloji Anabilim Dalı, Konya, 2018.
- Plinius G. Plinius Secundus, *Naturalis Historiae*, çev. H. R. Rackham W.H.S. Jones, D.E. Eichholz, *Pliny Natural History, Withan English Translation, (TheLoebClassical Library)*, Mass.- London1938-1971.
- Polybius 1923 Polybius, *The Histories (Historiai)*, InSix Volumes-III, Book: V-VI-VII-VIII, Çev. W. R. Paton. London, William Heinemann. New York, G. P. Putnam's Sons, The Loeb Classical Library, 1923.
- Polybius 1954 Polybius, *The Histories(Historiai)*, InSix Volumes-V, Çev: W. R. Paton. London, William Heinemann. New York, G.P.Putnam's Sons, The Loeb Classical Library, 1954.
- Ptolemaios Ptolemaios, *Geographia*, ed.Nobbe, Lipsiae, 1845.
- Ramsay 1960a W. M. Ramsay, *The Historical Geography of Asia Minor (Anadolu Tarihi Coğrafyası)*, Çev. M. Pektaş, İstanbul, 1960.
- Ramsay 1960b W. M. Ramsay, "Iconium", *The Exposition 7th Series 1*, 351-369, 1906.
- Ramsay 1960 W. M. Ramsay, *Anadolu'nun Tarihi Coğrafyası*, (Çev. M. Pektaş), İstanbul, 1960.
- Ramsay 1967 W. M. Ramsay, *The Social Basis of Roman Power Asia Minor*, Amsterdam, 1967.
- Ransom 1905 C. L. Ransom, *Couches and Beds of theGreeks, Etruscans and Romans*, 1905.
- Ruge 1910-1935 *Paulys Realencyclopädie Der Classischen Altertums wiisen schaft, Neue Bearbeitung, Begonnen Von Georg Wissowa, Unter Mitwirkung Zahireicher Fachgenossen Herausge Geben Von Wilhelm Kroll, Seuchs und zwanzigster Halbband Lokroibis Lysimachides, J.B. Metzlersche Verlags buch hand lung Stuttgart.*
- Saltuk 1993 S. Saltuk, *Arkeoloji Sözlüğü*, 1993.
- Sancaktar 2012 Sancaktar, H., "Pisidia, Kilikia ve Lykaonia Bölgelerindeki Roma Koloni Kentleri Sikke Tipolojisi", *Uluslararası Genç*

Bilimciler Buluşması I: Anadolu Akdenizi Sempozyumu Bildirileri, 371-384, İstanbul 2012.

- Sarre 2002 F. Sarre,; Küçük Asya Seyahati-1985 (Reise In Kleinasien, Summer-1985), Çev. Dara Çolakoglu, Asya Eyaleti 1985 Yazı, Selçuklu Sanatı ve Ülkenin Coğrafyası Üzerine Araştırmalar, İstanbul, 2002.
- Schultze 1926 V. Schultze, Altchristliche Städte und Landschaften II.Kleinasien, 1926.
- Sevin 1997 V. Sevin, Anadolu Arkeolojisi, İstanbul,1997.
- Sevin 2001 V. Sevin, Anadolu'nun Tarihi Coğrafyası, Ankara, 2001.
- Sevin 2003 V. Sevin, Anadolu Arkeolojisi, İstanbul, Der Yayınevi.
- Solecki 1964 R. S. Solecki, "An Archaeological Reconnaissance in the Beyşehir Suğla Area of South Western Turkey", Türk Arkeoloji Dergisi, 13/1, 129-140, 1964.
- Sterret 1888a J. R. S. Sterret, An Epigraphical Journey in Asia Minor, during the summer of 1884, Boston: Papers of the American School at Athens, 1888a.
- Sterret 1888b J. R. S Sterret, The Wolfe Expedition to Asia Minor Vol-III, 1884-1885, AJA, Boston, 1888b.
- Strabon Strabon, Geographika, (Antik Anadolu Coğrafyası, Kitap XII, XIII, XIV), Çev. A. Pekman, Arkeoloji ve Sanat Yayınları, İstanbul, 1987.
- Swoboda 1935 H. Swoboda, Keil, Josef vd., Denkmäler aus Lykaonien, Pamphylien und Isaurien, Wien, 1935.
- Şahin 1996 N. Şahin, "Beyaz Lekythoslar Işığında Klasik Devirde Atina'da Ölüm İkonografisi ve Ölü Kültü ", Ege Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Arkeoloji Dergisi IV.
- Temple 2013 Ç. Temple Konya/ İkonion ve Çevresinde Bulunan Bizans Dönemi Taş Eserleri, Doktora Tezi, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sanat Tarihi Anabilim Dalı, Ankara. 2013.
- Texier 2002 C. Texier, Küçük Asya Coğrafyası, Tarihi ve Arkeolojisi II, Çev. A. Suat, Ankara, 2002.
- Tomaschek 1975 Tomaschek, Wilhelm, Zur historischen Topographie von Kleinasien im Mittelalter, Wien: Verlag von Tempsky, 1975.

- Tonybe 1971 J. M. C. Toynbee, Death and Burial in the Roman World, 1971.
- Tood 1976 I. A. Tood,; Çatalhöyük in Perspective, Brandeis University, 1976.
- Tood 1980 I. A. Tood; The Prehistory of Central Anatolia-I:The Neolithic Period, Studies In Mediterranean Archaeology, Vol-LX, Göteborg, 1980.
- Turan 2004 O. Turan, Selçuklular Zamanında Türkiye, İstanbul, 2004
- Umar 1982 B. Umar, Türkiye Halklarının İlkçağ Tarihi-I, İzmir, 1982.
- Umar 1993 B. Umar, Türkiye'deki Tarihsel Adlar, Türkiye'nin Tarihsel Coğrafyası ve Tarihsel Adları Üzerine Alfabetik Düzendeki Bir İnceleme, İstanbul, 1993.
- Umar 1999 B. Umar, Karia Bir Tarihsel Coğrafya Araştırması ve Gezi Rehberi, İstanbul, 1999.
- Yıldız 1982 İ. Yıldız, D. Hakkı, "Bizans Tarihi", Anadolu Uygarlıkları-3, 487-565, İstanbul, 1982.
- Yıldız 2004 N. Yıldız, "Seydişehir ve Civar Köylerdeki Heykeltıraşlık Eserleri", (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Konya, 2004.
- Yılmaz 1995 M. Yılmaz, Heykeltıraşlık Açısından İsauria Bölgesi Figürlü Mezar Anıtları, (Doktora Tezi, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Arkeoloji ve Sanat Tarihi Anabilim Dalı Arkeoloji Bilim Dalı), Konya, 1995.
- Yılmaz 2005 M. Yılmaz, 2005; Bozkır Çevresinin (Hadim-Ahırlı-Yalıhüyük) Antik Tarihi ve Eserleri "Isaura", SÜ Basımevi, Konya.
- Zgusta 1964 Ladislav Zgusta,; Anatolische Personen namen sippen, Dissertatione orientales, Vol-II, Prag, 1964.
- Zoroğlu 1984 L. Zoroğlu, Konya Adının Kaynağı Hakkındaki Dökümanlar, 137-140, Ankara,1984
- Smith 1854 W. Smith, Dictionary of Greek and Roman Geography, Boston: Little, Brown, And Company, 1854.

KATALOGLAR

Katalog Numarası : OK-1
Eserin Türü : Ostotek Kapağı
Tipi : Aslanlı
Bulunduğu Yer : Kızılcaköy
Malzemesi : Yerel Kireçtaşı

Ölçüler **Yük:** 37 cm
Kısa kenar uz: 62 cm
Uzun kenar uz: 32 cm

Tanımı: Ostotek kapağının sadece arka kısma ait yarı kısım korunabilmiştir. Korunan parçada sadece aslanın arka bacaklarına ait kısım görünmektedir. Aslan bacaklarını iki yana açmış ve alınlığın üzerinde oturmuş durumdadır. Arka kısma ait alınlıkta akroterlerin işlenmiş olduğu görülmektedir ancak köşe akroterleri kırıktır. Alınlığın ortasında triskeles kabartması yer almaktadır.

Katalog Numarası : OK-2
Eserin Türü : Ostotek Kapağı.
Tipi : Aslanlı
Bulunduğu Yer : Kızılcaköy
Malzemesi : Yerel Kireçtaşı

Ölçüler **Yük:** 32 cm
Kısa kenar uz: 40 cm
Uzun kenar uz: 36 cm

Tanımı: Aslanlı ostotek kapağının sadece arka bacakların yer aldığı gövde kısmı korunmuştur. Aslan bacaklarını iki yana açarak çatı üzerine oturmuştur. Kuyruğu sağa doğru yönelmiştir. Alınlık kısmında akroterlerin işlendiği görülmektedir. Ancak oldukça aşınmış durumdadırlar. Alınlığın ortasında kabartma olup olmadığı aşınmadan dolayı belli değildir.

Katalog Numarası : OK-3
Eserin Türü : Ostotek Kapağı
Tipi : Tip 3(Aslanlı)
Bulunduğu Yer : Kızılcaköy (Hüseyin Yalçın'ın Evinin Bahçesi)
Malzemesi : Yerel Kireçtaşı

Ölçüler **Yük:** 60 cm
Gen: 64 cm
Uz: 113 cm

Tanımı: Aslan bacaklarını iki yana doğru açarak kapağın üzerine doğru uzanmıştır. Sol ön pençesi alınlığın tepesi üzerindedir. Başı sağa doğru dönük olan aslanın yüz kısmı kırıktır. Yeleleri belinin yarısına kadar ve dalgalı bir şekilde kabaca işlenmiştir. Kuyruğu bacaklarının arasından geçirilerek sağ arka ayağını üzerine atılmıştır. Alınlık üzerinde köşe ve tepe akroterleri işlenmiştir. Ön alınlığın sağ köşesi kırıktır. Alınlığın ortasında triskeles kabartması yer almaktadır. Arka alınlığın akroterleri aşınmış olup alınlığın ortasında rozet kabartması yer almaktadır.

Referans: Baldıran 2008, 123, Resim 5.

Katalog Numarası : OK-4
Eserin Türü : Ostotek Kapağı
Tipi : Aslanlı
Bulunduğu Yer : Kızılcaköy
Malzemesi : Yerel Kireçtaşı

Ölçüler **Yük:** 48-68 cm
Gen: 55 cm
Uz: 145 cm

Tanımı: Aslan bacaklarını iki yana doğru açarak kapağın üzerine doğru uzanmıştır aslanın baş kısmı, Arka ayaklarının bir kısmı ve alınlıkların bir kısmı kırıktır. Gövdesine kadar işlenmiş olan yeleleri dalgalı şeklinde ve kabaca işlenmiştir. Sol ön pençesinin altında boğa başı yer almaktadır. Sadece ortaları korunmuş olan alınlıkların ortasında dört yapraklı yonca kabartması yer almaktadır.

Katalog Numarası	: OK-5	Ölçüler	Yük: 63 cm
Eserin Türü	: Ostotek Kapağı	Kısa kenar uz: 55 cm	
Tipi	: Aslanlı	Uzun kenar uz: 116 cm	
Bulunduğu Yer	: Yeniceköy		
Malzemesi	: Yerel Kireçtaşı		

Tanımı: Ostotek kapağı duvarda blok taşı olarak kullanılmıştır. Sadece ön kısa yüz ve alt kısmı görülmektedir. Sola doğru bakan aslanın yüzü tahrip olmuştur. Yeleri dalgalı kabartmalar şeklinde kabaca işlenmiştir. Kapağın alınlık kısmında akroterler işlenmiş ancak tahrip olmuştur. Alınlığın ortasında çiçek (Güneş?) kabartması yer alır. Kabartmanın yüzeyi tahrip olmuştur. Kapağın alt kısmında gövde üzerine oturtulması için dikdörtgen formulu düzlem yer alır.

Katalog Numarası	: OK-6	Ölçüler	Yük: 60 cm
Eserin Türü	: Ostotek Kapağı	Kısa kenar uz: 51 cm	
Tipi	: Aslanlı	Uzun kenar uz: 102 cm	
Bulunduğu Yer	: Seydişehir Belediye Parkı (Amblada'dan Getirilmiştir)		
Malzemesi	: Yerel Kireçtaşı		

Tanımı: Aslan bacaklarını iki yana açık şekilde kapağın üzerine oturarak kapağı kaplamıştır. Başı sağa doğru dönük olan aslanın ağzı açık kükrer pozisyonundadır. Yüz hatları aşınmadan dolayı belirgin değildir. Yeleleri dalga şeklinde kabaca işlenmiştir. Aslanın parmakları oldukça uzundur ve tırnakları işlenmiştir. Bacakları kaslı bir şekilde yapılmıştır. Kuyruğu bacaklarının arasından geçirilerek sağ arka ayağın üzerine atılmıştır. Kapak kısmının etrafı ve ön alınlık kısmı kırıktır. Arka alınlığın köşeleri kırıktır. Tepe akroteri işlenmiştir. Alınlığın ortasında çiçek ve yonca kabartması yer alır.

Katalog Numarası : OK-7
Eserin Türü : Ostotek Kapağı
Tipi : Aslanlı
Bulunduğu Yer : Seydişehir Belediye Parkı (Vasada'dan Getirilmiştir)
Malzemesi : Yerel Kireçtaşı

Yük: 58 cm
Ölçüler **Kısa kenar uz:** 40 cm
Uzun kenar uz: 118 cm

Tanımı: Aslan bacaklarını iki yana açık şekilde kapağın üzerine oturarak kapağı kaplamıştır. Başı sola doğru dönük olan aslanın ağız kısmı kırıktır. Yeleleri dalgalar şeklinde kabaca işlenmiştir. Aslanın yüzeyi oldukça aşınmıştır. Kapağın çevresi ve arka alınlık kırıktır. Tepe akroteri işlenmiş olan ön alınlığın köşeleri kırıktır. Alınlığın ortasında medusa başı kabartması yer alır. Hemen altında yılan kabartması bulunmaktadır.

Katalog Numarası : OK-8
Eserin Türü : Ostotek Gövdesi ve Kapağı
Tipi : Aslanlı
Bulunduğu Yer : Seydişehir Belediye Parkı
Malzemesi : Yerel Kireçtaşı

Yük: 52 cm
Ölçüler **Kısa kenar uz:** 42 cm
Uzun kenar uz: 102 cm

Tanımı: Ostotek gövdesi ve kapağı tek parça halinde işlenmiştir. Aslan ön ayaklarını ileri doğru arka ayaklarını geriye doğru uzatmış ve iki yana açarak kapağın üzerine uzanmıştır. Aslan başını sola doğru çevirmiş ve kapağın üzerine yaslamıştır. Ağız hafif açık olan aslanın yüzü aşınmıştır. Yeleleri aşınmadan dolayı belirgin değildir. Ayak ve karın altındaki tüyleri de belirtilmiştir. Sağ ön pençesinin altında bir insan başı yer alır. Yüzü aşınmış olmasına rağmen kaşlarının dışarı çıkık olduğu görülmektedir. Aslanın kuyruğu bacaklarının arasından geçirilerek sol tarafa yönlendirilmiştir. Aslanın üzerinde bulunduğu kapaktan gövdeye doğru geçişte silmeler yer alır. Silmeler kapağın etrafını çevrelemektedir. Gövdenin uzun yüzlerinde

herhangi bir kabartma yer almamaktadır. Kısa ön yüzünde kılıç ve kalkan kabartması yer almaktadır. Kalkan üst üste iki daireden oluşmaktadır. Kılıç kalkanın arkasında çapraz şekilde yerleştirilmiştir. Arka kısa yüzde üst kısımda üçgen alınlık yer alır. Alınlıkta akroter yer almamaktadır. Ortası ise boş bırakılmıştır. Alt kısımda da herhangi bir kabartma veya bezeme bulunmamaktadır.

Referans: Baldıran 2006, 9, figür 1; Baldıran 2010, 70, resim1;Baldıran 2016a, 121. Yılmaz 2006, 147, resim 1-2

Katalog Numarası : OK-9

Eserin Türü : Ostotek Kapağı

Tipi : Aslanlı

Bulunduğu Yer : Seydişehir Belediye Parkı

Malzemesi : Yerel Kireçtaşı

Yük: 83 cm

Ölçüler Kısa kenar uz: 68 cm

Uzun kenar uz: 140 cm

Tanımı: Aslan bacaklarını iki yana açarak kapağın üzerini kaplamıştır. Yarı oturur pozisyonundaki aslanın başı yukarı doğru kalkık sağa dönük ve ağzı açıktır. Yüz hatları aşınmadan dolayı belirgin değildir. Yeleleri gövdenin ortasına kadar dalgalı kabartmalar şeklinde kabaca işlenmiştir. Sağ ön ve arka ayakları kırıktır. Sol ön pençesinin altında bir kabartma yer almaktadır. Ancak kırık olduğu için belirgin değildir. Kuyruğu bacaklarının arasından geçirilerek sağa doğru yönlendirilmiştir. Birkaç yerden alçı ile restore edilmiş olan kapağın etrafını silmeler çevrelemektedir. Ön alınlığın tepe ve köşe akroterleri kırıktır. Alınlığın ortasında medusa başı bulunmaktadır. Medusanın yüzü ve çenesi dolgundur. Saçları ortadan ikiye ayrılmış ve uçları yukarı doğru betimlenmiştir. Arka alınlığın tepe akroteri korunmuş ancak köşe akroterleri kırıktır. Alınlığın ortasında çiçek kabartması yer alır.

Katalog Numarası : OK-10
Eserin Türü : Ostotek Kapağı
Tipi : Aslanlı
Bulunduğu Yer : Seydişehir Belediye Parkı
Malzemesi : Yerel Kireçtaşı

Ölçüler **Yük:** 39 cm
Kısa kenar uz: 24 cm
Uzun kenar uz: 92 cm

Tanımı: Ostotek kapağının sadece aslana ait kısmı korunmuştur. Yüzü tahrip olan aslanın başı sağa doğru bakmaktadır. Yeleleri gövdeye kadar uzamaktadır. Dalgalar şeklinde işlenmiş yeleler aşınmış durumdadır. Bacak kısımları kırıktır. Kuyruğu bacaklarının arasından geçirilerek sağa doğru yönlendirilmiştir.

Katalog Numarası : OK-11
Eserin Türü : Ostotek Kapağı
Tipi : Aslanlı
Bulunduğu Yer : Seydişehir Belediye Parkı (Amblada'dan getirilmiş)
Malzemesi : Yerel Kireçtaşı

Ölçüler **Yük:** 48 cm
Kısa kenar uz: 23 cm
Uzun kenar uz: 55 cm

Tanımı: Aslana ait baş ve boyun kısmı korunmuştur. Başı sağa doğru bakmakta ve ağzı açık durumdadır. Yüz hatları ve yeleleri aşınmadan dolayı belirgin değildir.

Katalog Numarası	: OK-12	Ölçüler	Yük: 41 cm
Eserin Türü	: Ostotek Kapağı	Kısa kenar uz: 24 cm	
Tipi	: Aslanlı	Uzun kenar uz: 91 cm	
Bulunduğu Yer	: Seydişehir Belediye Parkı		
Malzemesi	: Yerel Kireçtaşı		

Tanımı: Ostotek kapağının sadece aslana ait kısmı korunmuştur. Yüzü tahrip olan aslanın başı sağa doğru bakmaktadır. Yeleleri gövdeye kadar uzanmaktadır. Dalgalar şeklinde işlenmiş yeleler aşınmış durumdadır. Bacak kısımları kırıktır. Kuyruğu bacaklarının arasından geçirilerek sağa doğru yönlendirilmiştir.

Katalog Numarası	: OK-13	Malzemesi	Yerel Kireçtaşı
Eserin Türü	: Ostotek Kapağı	Yük: 66 cm	
Tipi	: Aslanlı	Ölçüler	Kısa kenar uz: 69 cm
Bulunduğu Yer	: Akçalar (Atatürk Parkı)	Uzun kenar uz: 130 cm	

Tanımı: Aslan bacaklarını iki yana açmış ve kapağı kaplayacak şekilde yarı oturur pozisyonundadır. Sağa doğru bakan aslanın başının bir kısmı kırıktır. Beline kadar uzanan yelesi çengel ucu şeklinde kabaca yapılmıştır. Pençeleri ve tırnakları belirgindir Aslanın sol ön pençesinin altında boğa başı yer alır. Kuyruğu bacaklarının arasından geçirilerek sağ arka ayağının üzerinden atılmıştır. Ostotek kapağının ön alınlığının Tepe ve sağ köşe akroteri kırıktır. Alınlığın ortasında medusa başı kabartması yer alır. Saçları ikiye ayrılarak aşağı doğru indirilmiştir. Yüz hatları aşınmıştır. Akroterleri kırık ve aşınmış olan arka alınlığın ortasında ise dört yapraklı yonca yer alır. Yoncanın yaprakları kalp şeklindedir.

Katalog Numarası : OK-14
Eserin Türü : Ostotek Kapağı Parçası
Tipi : Aslanlı
Bulunduğu Yer : Akçalar Köy Merkezi
Malzemesi : Yerel Kireçtaşı

Ölçüler **Yük:** 44 cm
Kısa kenar uz : 41 cm
Uzun kenar uz: 59 cm

Tanımı: Aslanın arka yarısının bulunduğu kısım korunmuştur. Bacaklarını iki yana açarak kapağın üzerine oturmuş aslanın sol arka bacağı kırıktır. Kuyruğu bacaklarının arasından sağa doğru yönlendirilmiştir. Sağ yan yüzünde yatay şekilde bir hilal kabartması yer almaktadır. Arka alınlığın sol köşe akroteri kırıktır. Alınlığın ortasında medusa başı kabartması yer alır. Kabartma aşınmış durumdadır.

Katalog Numarası : OK-15
Eserin Türü : Ostotek Kapağı
Tipi : Aslanlı
Bulunduğu Yer : Bay Afşar (Merve Camii)
Malzemesi : Yerel Kireçtaşı

Ölçüler **Yük:** 50 cm
Kısa kenar uz: 46 cm
Uz kenar uz: 115 cm

Tanımı: Aslan kapağın üzerine bacaklarını açmış yarı oturur pozisyonundadır. Sağa doğru bakan aslanın başının büyük kısmı kırıktır. Yeleleri kabaca işlenmiştir. Aslanın sol ön pençesinin altında bulunan obje aşınmadan dolayı belirgin değildir. Kuyruğu sol tarafa doğru yönlendirilmiştir. Etrafında kırıklar bulunan kapağın ön alınlığının az bir kısmı korunmuştur. Korunan kısımda triskeles kabartması yer almaktadır. Arka alınlığın ise köşe akroterleri kırılmıştır. Korunan tepe akroteri ise işlenmemiştir. Alınlığın ortasında dört yapraklı yonca yer alır. Kalp şeklinde işlenen yapraklardan biri kırıktır.

Katalog Numarası : OK-16
Eserin Türü : Ostotek Kapağı
Tipi : Aslanlı
Bulunduğu Yer : Gevrekli
Malzemesi : Yerel Kireçtaşı

Ölçüler **Yük:** 54 cm
Kısa kenar uz: 49 cm
Uzun kenar uz: 84 cm

Tanımı: Aslan bacaklarını iki yana açarak kapağın üzerine uzanmış ve kapağı kaplamıştır. Ön ve arka bacaklarını ileri doğru uzarmıştır. Başı sağa doğru bakan aslanın yüz kısmı kırıktır. Yeleleri boyun kısmına kadar kabaca işlenmiştir. Üzeri aşındığı için vücut hatları belirgin değildir. Karın kısmından ikiye ayrılmış olan aslan alçı ile restore edilmiştir. Kuyruğu sağa doğru yönlendirilmiştir. Kapağın etrafında kırıklar bulunmaktadır. Ön alınlığın orta kısmı korunmuştur. Korunan kısımda daire içinde altı kollu yıldız bulunur. Arka alınlıkta köşe akroteri kırılmış tepe akroteri korunmuş durumdadır. Alınlığın ortasında yaprakları kalp şeklinde dört yapraklı yonca kabartması işlenmiştir.

Katalog Numarası : OK-17
Eserin Türü : Ostotek Kapağı
Tipi : Aslanlı
Bulunduğu Yer : Dülgerler (İ.Ö.O. bahçesinde bulunmaktadır)
Malzemesi : Yerel Kireçtaşı

Ölçüler **Yük:** 112 cm
Kısa kenar uz: 51 cm
Uzun kenar uz: 102 cm

Tanımı: Üçgen alınlıklı çatı üzerinde oturur şekilde duran aslanın başı sağa doğru dönüktür ve ağzı açıktır. Ağzının bir kısmı kırık ve yüzü aşınmıştır. Yeleleri iç içe geçmiş yarım dairelerden oluşmaktadır. Kuyruğu sağa ve yukarı doğru yönlendirilmiştir. Ön sağ ayağının önünde ayakta giyimli bir kadın yer alır. Kadın uzun bir elbise giymiş ve başı örtülüdür. Sağ eli göğsünün üzerinde iken sol eli ile de kıyafetini tutmaktadır. Üçgen alınlıkların akroterleri işlenmiş ancak aşınmıştır. Ön alınlıkta daire içinde altı kollu yıldız, arka alınlıkta ise rüzgârgülü-çarkı felek işlenmiştir. Kapağın sağ yüzünde boydan boya 4 satır yazıt yer almaktadır.

Yazıt: NESTWR KAI LONGEINOS OI KASTOROS AN EQHKAN KASTORA[.....]

[...]PAGHA [.]AI [.]RANTIAS KAI OU EGONEIS AUTWN KAI KALLA TAN[.....]
[...]PAULOUKAIBANGEROI EI LOPASEI NAI KA[.] AUTWN KAI QEINEW[.....]
[...]KAI [.]A[.]ANKAI[.]AATAN KAI MAS OU AN TASADELFAS AUTWN [.....]

Katalog Numarası : OK-18

Eserin Türü : Ostotek Kapağı

Tipi : Aslanlı

Bulunduğu Yer : Dülgerler

Malzemesi : Yerel Kireçtaşı

Ölçüler **Yük:** 66 cm

Kısa kenar uz:--

Uzun kenar uz: 92 cm

Tanımı: Evin duvarında blok taşı olarak kullanılmış olan ostotek kapağına ait parçanın sadece aslanın ön gövde kısmına ait bölümü korunmuştur. Aslan oturur vaziyette sağa doğru bakmaktadır. Yeleleri iç içe geçmiş yarım dairelerden oluşmaktadır. Duvar içinde kaldığı için ayrıntılı olarak tanımlanamamıştır.

Katalog Numarası : OK-19 52 (OK52)

Eserin Türü : Ostotek Kapağı

Tipi : Tip 3 (Aslanlı)

Bulunduğu Yer : Akçaalan Mevkii

Malzemesi : Yerel Kireçtaşı

Ölçüler **Yük:** 85 cm

Kısa kenar uz: 45 cm

Uzun kenar uz: 114 cm

Tanımı: Aslan kapağın üzerinde oturur pozisyonundadır. Baş kısmı kırık olan aslanın yeleleri iç içe geçmiş yarım dairelerden oluşmaktadır. Kalçasının üst kısmı kırıktır. Kuyruğu bacaklarının arasından geçirilerek sağ arka bacağının üzerine atılmıştır. Üçgen alınlıkları kabaca işlenmiş ve içleri boş bırakılmıştır. Kapağın alt kısmında gövde üzerine oturtulması için dikdörtgen düzlem yer almaktadır.

Katalog Numarası : OK-20
Eserin Türü : Ostotek Kapağı
Tipi : Aslanlı
Bulunduğu Yer : Akkise
Malzemesi : Yerel Kireçtaşı

Ölçüler **Yük:** 27 cm
Kısa kenar uz: 36 cm
Uzun kenar uz: 112 cm

Tanımı: Kapağın sadece aslan kısmı korunmuştur. Baş kısmı kırık olduğu için hangi yöne baktığı, bacakları kırık olduğu için duruş şekli hakkında bilgi edinilememiştir. Yeleleri iç içe ve üste bindirilmiş çizgilerle belirtilmiştir. Karın kısmında kaburga kemikleri çizgiler halinde belirtilmiştir.

Katalog Numarası : OK-21
Eserin Türü : Ostotek Kapağı
Tipi : Aslanlı
Bulunduğu Yer : Akkise
Malzemesi : Yerel Kireçtaşı

Ölçüler **Yük:** 36 cm
Kısa kenar uz: 38 cm
Uzun kenar uz: 72 cm

Tanımı: Aslan sol ayaklarının üzerine doğru uzanarak kapağı kaplamıştır. Başı sağa doğru bakmakta ve ağzı açıktır. Aslanın yüzeyi oldukça aşınmış durumda olduğundan ayrıntılar görülmemektedir. Ön ve arka alınlıkların çok az bir kısmı korunmuştur. Alt kısmında gövde üzerine oturması için dikdörtgen formu düzlem yer alır.

Katalog Numarası : OK-22
Eserin Türü : Ostotek Kapağı
Tipi : Aslanlı
Bulunduğu Yer : Akkise
Malzemesi : Yerel Kireçtaşı

Ölçüler **Yük:** 44 cm
Kısa kenar uz: 41 cm
Uzun kenar uz: 72 cm

Tanımı: Aslan bacaklarını iki yana açıp ostotek kapağını kaplayacak şekilde yarı oturur pozisyonundadır. Baş kısmı kırıktır. Üzeri aşındığı için ayrıntılar belli değildir. Kuyruğu sağ arka bacağın üzerine doğru yönlendirilmiştir. Ön alınlığı kırık, arka alınlığın ise çok az bir kısmı korunmuştur. Alt kısmında gövde üzerine oturması için yapılmış dikdörtgen formulu düzlem yer alır.

Katalog Numarası : OK-23
Eserin Türü : Ostotek Kapağı
Tipi : Aslanlı
Bulunduğu Yer : Avşar Kasabası (Taşkent)
Malzemesi : Yerel Kireçtaşı

Ölçüler **Yük:** 110 cm
Kısa kenar uz : 46 cm
Uzun kenar uz: 135 cm

Tanımı: Aslan yarı oturur şekilde kapağı kaplamış durumdadır. Başı sağa dönük ve yukarı doğru kalkıktır. Yüz hatları aşınmış olduğundan belirgin değildir. Boynu kaplamış olan yeleler üst üste binmiş dairesel helezonlardan oluşmaktadır. Cinsel organı işlenmiş olan aslanın ön ayakları anatomiye uygun olmayıp geometrik hatlarla belirtilmiştir. Pençeleri ve tırnakları belirgindir. Aslanın ön ayaklarının arasında tepe akroteri yerine ayakta giyimli bir kadın figürü yer alır. Kadının başı örtülü khiton üzerine himation giymiştir. Sağ eli göğsünün üzerinde sol eli ise karın hizasındadır. Ön alınlığın köşe akroterlerinin yerinde aslanın pençesi yer alır. Alınlığın ortasında ise daire formulu kalkan kabartması yer alır. Arka alınlık ise tahrip

olmuştur.

Referans: Baldıran 2005b, 68. Baldıran 2005b, 84.

Katalog Numarası : OK-24
Eserin Türü : Ostotek kapağı
Tipi : Aslanlı
Bulunduğu Yer : Avşar Kasabası (Taşkent)
Malzemesi : Yerel Kireçtaşı

Ölçüler **Yük:** 170 cm
Kısa kenar uz: 68 cm
Uzun kenar uz: 148 cm

Tanımı: Yarı oturur pozisyondaki aslan kapağı tamamen kaplamıştır. Başı sağa doğru bakan aslanın yüz hatları aşınmadan dolayı belirgin değildir. Tel tel işlenmiş kabarık ve heybetli bir görünüm kazandıran yeleleri boyundan sırta kadar uzanmaktadır. Ön bacakların arkasındaki tüyler de işlenmiştir. Aslanın bacakları ve kalçaları oldukça güçlü görünümündedir. Kuyruğu bacaklarının arasından geçirilerek sağ arka bacağına üzerinden aşağı doğru sarkıtılmıştır. Ostotek kapağının sağ uzun yüzünde al kısımda kırık bulunmaktadır. Kırığın hemen üstünde içinde 4 satırlı yazıtın bulunduğu tabula ansata yer alır. Tabula ansatanın tam karşısına gelecek karşı yüzde daire formlu bir delik yer alır. Üçgen alınların akroterleri işlenmiş ve ortalarında daire formlu kalkan kabartmalı yapılmıştır. Alınlığın hemen alt kısımdaki silmede çift sıra defne yaprağı sırası dar ve sağ kısa kenarı çevrelemektedir. Hemen alttaki silmede ise meander süslemesi aynı şekilde kapağın etrafını çevrelemektedir.

Referans : Baldıran 2005b, 68; Baldıran 2005a, 30, resim 9; Baldıran 2005b, 83, resim 28-31; Bean-Mitford, 1970,138; Baldıran 2005a, 30, resim 10;Baldıran 2005b, 85, resim 32-35; Bahar 1991, 59, resim .5.

Katalog : OK-25

Numarası

Eserin Türü : Ostotek Kapağı

Tipi : Aslanlı

Bulunduğu Yer : Oduncu Kalesi

Malzemesi : Yerel Kireç Taşı

Ölçüler **Yük:** 35 cm
Kısa kenar uz: 40 cm

Uzun kenar uz: 77 cm

Tanımı: Büyük kısmı kırık olan kapak 4 parçadan oluşmaktadır. Korunan kısımda aslanın oturur pozisyonda olduğu anlaşılmaktadır. Yelelerine ait korunmuş kısımda yelelerin çizgiler halinde olduğu görülmektedir. Kuyruğu bacaklarının arasından sağ arka ayağın üzerine atılmıştır. Ön alınlık kırıktır. Arka alınlığın sol köşe akroteri korunmuştur. Alınlığı ortasında daire formu kalkan kabartması işlenmiştir.

Katalog Numarası : OK-26

Eserin Türü : Aslan Figürlü Kapak

Tipi : Aslanlı

Bulunduğu Yer : Oduncu Kalesi

Malzemesi : Yerel Kireçtaşı

Ölçüler **Yük:** 29 cm

Kısa kenar uz: 58 cm

Uzun kenar uz: 109 cm

Tanımı: Kapak ikiye ayrılmıştır. Aslan sol ayaklarının üzerine uzanarak kapağı kaplamıştır. Baş kısmı kırıktır. Korunan kısımdan başını kapağa yasladığı ve sağa doğru baktığı anlaşılmaktadır. Sol ön ayağı başının altından, arka ayağı karnının altından sağa doğru geçirilmiştir. Kuyruğu bacaklarının arasından geçirilerek sağ arka ayağının üzerinden sarkıtılmıştır. Kuyruğun ucu püsküllüdür. Alınlıkların akroterleri işlenmiş ancak tahrip olmuşlardır. Ön ve arka alınlığında ortalarında daire formu kalkan yer alır. Sağ uzun yüzünde silme kısmında boydan boya iki satır yazı bulunmaktadır.

Katalog Numarası : OK-27
Eserin Türü : Ostotek Kapağı
Tipi : Aslanlı
Bulunduğu Yer : Oduncu Kalesi
Malzemesi : Yerel Kireçtaşı

Ölçüler **Yük:** 75 cm
Kısa kenar uz: 53 cm
Uzun kenar uz: 100 cm

Tanımı: Kapağın büyük kısmı kırıktır. Kapağın üzerine oturmuş olan aslan sağa doğru bakmaktadır. Başına ait sadece alt çene korunmuştur. Yeleleri iç içe geçmiş yarım dairelerden oluşmaktadır. Karın kısmından gerisi kırıktır. Ön kısımda alınlığa ait çok az bir kısım görülmektedir.

Katalog Numarası : OK-28
Eserin Türü : Ostotek Kapağı
Tipi : Aslanlı
Bulunduğu Yer : Oduncu Kalesi
Malzemesi : Yerel Kireçtaşı

Ölçüler **Yük:** 64 cm
Kısa kenar uz: 53 cm
Uzun kenar uz: 91 cm

Tanımı: Aslanın ön gövdesine ait kısım korunmuştur. Kapağın üzerine oturur pozisyonundadır. Baş kısmı kırıktır. Boyun kısmından sağa doğru baktığı anlaşılmaktadır. Yeleleri iç içe geçmiş yarım dairelerden oluşmaktadır. Görülen sağ ön pençesi oldukça uzundur. Parmak boğumları belirgindir. Ön alınlığın tepe akroteri işlenmiştir. Köşe kısımları kırıktır. Alınlık kısmı kazıma çizgi ile çerçevelenmiştir. Ortası boş bırakılmıştır.

Katalog Numarası : OK-29
Eserin Türü : Ostotek Kapağı
Tipi : Aslanlı
Bulunduğu Yer : Oduncu Kalesi
Malzemesi : Yerel Kireçtaşı

Ölçüler **Yük:** 53 cm
Kısa kenar uz: 52 cm
Uzun kenar uz: 86 cm

Tanımı: Aslanın ön gövdesine ait kısım korunmuştur. Kapağın üzerinde oturur pozisyonundadır. Yelelere ait çok az bir kısım görülmektedir. Görünen kısımda yelesinin dalgalı çizgilerden oluştuğu görülmektedir. Sağ el pençesi sağlamdır. Pençesi dolgun ve iridir. Ön alınlığın tepe akroteri işlenmiştir. Köşeleri kırıktır. Alınlığın ortasında kalkan kabartası yer almaktadır. Alınlığın altında silme yer alır. Silme üzerinde inci-paye (Boncuk) dizisi yer alır.

Katalog Numarası : OK-30
Eserin Türü : Ostotek Kapağı
Tipi : Aslanlı
Bulunduğu Yer : Ahırlı Belediyesi
Malzemesi : Yerel Kireçtaşı

Ölçüler **Yük:** 46 cm
Kısa kenar uz: 45 cm
Uzun kenar uz: 64 cm

Tanımı: Aslanın üst gövdesinden sonrası korunmuştur. Sol tarafına doğru uzanmış ve sağa doğru bakmaktadır. Yüz kısmı aşınmış durumda olduğu için belirgin değildir. Yeleleri iç içe geçmiş “U” harfi şeklindedir. Kapağın uzun yüzünde sarmal dal ve aralarında palmet motifinin bulunduğu bezeme sırası yer alır. Ön alınlığın köşeleri kırıktır. Tepe akroteri işlenmiştir. Akroterin sağından ve solundan aşağı doğru sarmal dal bezeme yer alır. Dalın ucundaki yapraklar kalp şeklindedir. Alınlığın ortasında altı kollu yıldız kabartması yer alır. Alınlığın altında kademeli olarak daralan silmeler kapağın etrafını çevrelemektedir. Alt kısmında gövde üzerinde oturması için yapılmış dikdörtgen düzlem yer alır.

Katalog Numarası : OK-31
Eserin Türü : Ostotek Kapağı
Tipi : Aslanlı
Bulunduğu Yer : Ahırlı-Ahmet Özbek Parkı
Malzemesi : Yerel Kireçtaşı

Ölçüler **Yük:** 84 cm
Kısa kenar uz: 48 cm
Uzun kenar uz: 101 cm

Tanımı: Aslan yarı oturur pozisyonda kapağı kaplamaktadır. Başı sağa doğru bakmakta olan aslanın yüz hatları aşınmış durumda olduğu için belirgin değildir. Boynunu kaplayan yeleleri iç içe geçmiş yarım dairelerden oluşmaktadır. Aslanın ön ayakları ile doğru uzatılmıştır. Arka ayaklarının üzerine oturmuştur. Sağ bacakları güçlü ve özenli işlenmiş olan aslanın arak yüzde kalan sol bacakları daha düzensiz ve basit işlenmiştir. Alınlıkların tepe ve köşe akroterleri işlenmiştir fakat aşınmışlardır. Her iki alınlığın da ortasında daire formu kalkan kabartması işlenmiştir. Etrafı çevreleyen silmenin ön yüzünde tek satırlık yazıt bulunmaktadır.

Yazıt: [....]MAN[.]ASIOOU [..]RAS HTANIRO[.]WNO[.....]

Katalog Numarası : OK-32
Eserin Türü : Ostotek Kapağı
Tipi : Aslanlı
Bulunduğu Yer : Ahırlı-Ahmet Özbek Parkı
Malzemesi : Yerel Kireçtaşı

Ölçüler **Yük:** 61 cm
Kısa kenar uz: 46 cm
Uzun kenar uz: 102 cm

Tanımı: Kapağı kaplamış olan aslan oturur pozisyonundadır. Başı sağa doğru bakan aslanın yüz hatları aşınmış durumda olduğu için belirgin değildir. Yeleleri iç içe geçmiş dairelerden oluşup boynunu kaplamıştır. Çenesinin altında yelesi karşılıklı volüt oluşturmuştur. Bacakları oldukça basit ve kabaca işlenmiştir. Kuyruğu sağ arka kalçasının üzerinden aşağı doğru sarkıtılmıştır. Üçgen alınlıkların akroterleri işlenmiş fakat aşınmış durumdadırlar. Alınlıkların ortası boş bırakılmıştır. Kapağın alt kısmındaki silmede tek satırlık yazıt yer alır.

Katalog Numarası : OK-33
Eserin Türü : Ostotek Kapağı
Tipi : Aslanlı
Bulunduğu Yer : Çukur çimen
Malzemesi : Yerel Kireçtaşı

Ölçüler

Yük: 97 cm
Gen: 48 cm
Uz: 37 cm

Tanımı: Oldukça tahrip olmuş ostotek kapağında aslanın baş kısmı kırıktır. Korunan kısımda sağa doğru baktığı anlaşılmaktadır.

Katalog Numarası : OK-34
Eserin Türü : Ostotek Kapağı
Tipi : Aslanlı
Bulunduğu Yer : Arasöğüt Köyü
Malzemesi : Yerel Kireçtaşı

Ölçüler

Yük: 55 cm
Kısa kenar uz: 44 cm
Uzun kenar uz: 99 cm

Tanımı: Oturur pozisyonundaki aslan kapağı kaplamış durumdadır. Baş kısmı kırıktır. Yeleleri iç içe geçmiş daireler ve çengellerden oluşmaktadır. İleri doğru uzatılmış ön kollar şişkin ve dolgun yapılmıştır. Pençeleri düzensiz ve kabaca işlenmiştir. Kalça kısmının gövdeden ayrılığı belirgindir. Köşe ve tepe akroterleri işlenmiş alınlıkların ortası boş bırakılmıştır.

Katalog Numarası : OK-35
Eserin Türü : Ostotek kapağı
Tipi : Aslanlı
Bulunduğu Yer : Yalihüyük
Malzemesi : Yerel Kireçtaşı

Ölçüler **Yük:** 55 cm
Kısa kenar uz: 36 cm
Uzun kenar uz: 80 cm

Tanımı: Arasöğüt' ten getirilmiş olan kapağın üzerinde aslan oturur pozisyonundadır. Kapak duvarda blok taşı olarak kullanılmıştır. Ön alınlık ve baş kısmı kırıktır. Yeleleri spiral şekilde işlenmiştir. Kuyruğu bacaklarının arasından geçirilerek sağ arka bacağının üzerinden sarkıtılmıştır. Arka yüzü duvar hizasına sığması için tıraşlanmıştır. Arka alınlık kısmı duvarın içinde kaldığı için ayrıntısı anlaşılammaktadır. Ön yüzdeki silmede tek satırlık yazıt yer alır.

Yazıt: [.....]JOU APIA W[.....]JK KAPITO[.....]

Referans: Baldıran 2012, 37, OL1 (Fig. 16).

Katalog Numarası : OK-36
Eserin Türü : Ostotek Kapağı
Tipi : Aslanlı
Bulunduğu Yer : Yalihüyük Belediyesi
Malzemesi : Yerel Kireçtaşı

Ölçüler **Yük:** 46 cm
Kısa kenar uz: 41 cm
Uzun kenar uz: 61 cm

Tanımı: Aslana ait arka kısım korunabilmiştir. Korunan kısımda aslanın oturur pozisyonda olduğu görülmektedir. Oldukça aşınmış durumda olduğundan hatları belirgin değildir. Arka alınlık kırıktır. Alt kısmında gövdeye oturması için yapılmış düzlem yer alır.

Katalog Numarası : OK-37
Eserin Türü : Ostotek Kapağı
Tipi : Aslanlı
Bulunduğu Yer : Yalühyük Belediyesi
Malzemesi : Yerel Kireçtaşı

Ölçüler **Yük:** 40 cm
Kısa kenar uz: 38cm
Uzun kenar uz: 53 cm

Tanımı: Aslanın sadece arka kısmına ait kısım korunmuştur. Korunan sol bacağından oturur pozisyonda olduğu anlaşılmaktadır. Kapağın büyük bir kısmı kırık olduğu için detaylı bilgi edinilememiştir.

Katalog Numarası : OK-38
Eserin Türü : Ostotek kapağı parçası
Tipi : Aslanlı
Bulunduğu Yer : Költe Mevki
Malzemesi : Yerel Kireçtaşı

Ölçüler **Yük:** 27 cm
Gen: 44 cm (Ölçülebilir)

Tanımı: Aslana ait sadece baş kısmı korunmuştur. Korunan kısımda sadece yeleleri görülmektedir. Yeleleri dalgalar ve iç içe geçmiş yarım dairelerden oluşmaktadır.

Katalog Numarası : OK-39

Eserin Türü : Ostotek Kapağı Parçası

Tipi : Aslanlı

Bulunduğu Yer : Költe Mevki

Malzemesi : Yerel Kireçtaşı

Ölçüler **Yük:** 32 cm
Gen: 48 cm

Tanımı: Aslana ait baş ve sırtına ait çok az bir kısmı korunmuştur. Korunan kısımda yelelerinin işlenmiş olduğu görülmektedir. Yeleleri iç içe geçmiş yarım dairelerden oluşmaktadır.

Katalog Numarası : OK-40

Eserin Türü : Ostotek Kapağı Parçası

Tipi : Aslanlı

Bulunduğu Yer : Költe Mevki

Malzemesi : Yerel Kireçtaşı

Ölçüler **Yük:** 20 cm
Gen: 32 cm

Tanımı: Kapağın sadece aslana ait başının bir parçası korunmuştur. Korunan kısımda aslanın kulağı ve yeleleri görülmektedir. Yeleleri dalgalı çizgilerden oluşmaktadır.

Katalog Numarası : OK-41
Eserin Türü : Ostotek kapağı
Tipi : Aslanlı
Bulunduğu Yer : Költe Mevki
Malzemesi : Yerel Kireçtaşı

Yük: 33,5 cm
Ölçüler **Kısa kenar uz:** 38 cm
Uzun kenar uz: 78 cm

Tanımı: Kapak üzerinde aslana ait sadece ön kollar korunmuştur. Pençeleri oldukça düzensiz ve kabaca yapılmıştır. Ön tarafta görünen üçgen alınlığın tepe akroteri işlenmiş köşe kısımları ise kırıktır. Alınlığın ortasında daire formulu kalkan kabartması bulunur. Alt kısmında gövde üzerine oturması için yapılmış düzlem yer alır.

Katalog Numarası : OK-42
Eserin Türü : Ostotek Kapağı Parçası
Tipi : Aslanlı
Bulunduğu Yer : Yenice
Malzemesi : Yerel Kireçtaşı

Yük: 24 cm
Ölçüler **Kısa kenar uz:** 38 cm
Uzun kenar uz: 75 cm

Tanımı: Aslanın baş ve gövdesine ait az bir kısmı korunmuştur. Yeleleri dalgalar şeklinde kabaca işlenmiştir Çok az bir kısmı korunduğu için detaylı bilgi edinilememiştir.

Katalog Numarası : OK-43

Eserin Türü : Ostotek Kapağı
Tipi : Aslanlı
Bulunduğu Yer : Çamlık kasabası
Malzemesi : Kireç Taşı

Ölçüler **Yük:** 70 cm
Kısa kenar uz: 55 cm
Uzun kenar uz: 99 cm

Tanımı: Köy çeşmesinin duvarının üzerinde bulunmaktadır. Aslan bacaklarını iki yana açmış kapağın üzerinde oturur pozisyonundadır. Başının büyük kısmı kırık olan aslanın korunan kısımdan sağa doğru baktığı anlaşılmaktadır. Yeleleri dalgalar şeklinde kabaca işlenmiştir. Ayak parmakları oldukça uzun işlenmiş aslanın sol ön pençesinin altında boğa başı bulunmaktadır. Boğanın yüzü aşınmış durumdadır. Kuyruğu bacaklarının arasından geçirilerek sağ arka ayağının üzerinden sarkıtılmıştır. Ön alınlığın sol köşe akroteri işlenmiştir. Sağ köşe ve tepe akroteri kırıktır. Ortasında kartal kabartması yer alır. Kartalın başı sağa doğru dönük bacakları ve kanatları iki yana açıktır. Arka alınlığın akroterleri işlenmiş fakat kırık ve aşınmış durumdadırlar. Alınlığın ortasında triskeles kabartması yer almaktadır.

Katalog Numarası : OK-44
Eserin Türü : Ostotek Kapağı
Tipi : Aslanlı
Bulunduğu Yer : Çamlık kasabası
Malzemesi : Yerel Kireçtaşı

Ölçüler **Yük:** 26 cm
Kısa kenar uz: 31 cm
Uzun kenar uz: 74 cm

Tanımı: Çeşme duvarında bulunan kapağın aslana ait gövde kısmı korunmuştur. Baş kısmı sağa doğru dönük olan aslanın yüz hatları aşınmıştır. Yeleleri dalgalar şeklinde kabaca yapılmıştır. Ön bacakları kırıktır. Arka bacakların ise sadece baldır kısımları sağlamdır.

Katalog Numarası : OK-45

Eserin Türü : Ostotek Kapağı **Yük:** 67 cm
Tipi : Aslanlı **Ölçüler** **Kısa kenar uz:** 55 cm
Bulunduğu Yer : Küçük Sülek Mevkii (Dibek) **Uzun kenar uz:** 90 cm
Malzemesi : Yerel Kireçtaşı

Tanımı: ostotek kapağı çeşme duvarı üzerine konmuştur. Kapak üzerinde bulunan aslan kapağı kaplayacak şekilde oturmaktadır. Başının bir kısmı kırıktır. Korunan kısımdan sağa doğru baktığı anlaşılmaktadır. Sağ ön pençesinin altında bir figür kabartması yer alır. Ancak aşınmadan dolayı belirgin değildir. Ön tarafındaki üçgen alınlığın akroterleri işlenmiş ancak aşınmış ve kırılmıştır. Alınlığın ortasında yer alan kabartma aşınmadan dolayı belirgin değildir. Aynı şekilde arka alınlığında akroterleri işlenmiş fakat aşınmıştır. Alınlığın ortasında çiçek motifi yer alır.

Katalog Numarası : OK-46 **Yük:** : 41 cm
Eserin Türü : Ostotek Kapağı **Ölçüler** **Kısa kenar uz:** 43 cm
Tipi : Aslanlı **Uzun kenar uz:** 100cm
Bulunduğu Yer : Dibektaş **Malzemesi** : Yerel Kireçtaşı

Tanımı: Kapağın büyük bir kısmı toprağın altında kalmıştır. Görünen yüzde aslanın oturur pozisyonda kapağı kapladığı anlaşılmaktadır. Pençeleri insan eli şeklindedir. Arka alınlığın akroterleri işlenmiştir. Alınlığın orta kısmı boş bırakılmıştır. Kapağın alt kısmında gövde üzerinde oturması için dikdörtgen düzlem yer alır.

Katalog Numarası : OK-47

Eserin Türü : Ostotek Kapağı
Tipi : Tip 3 (Aslan)
Bulunduğu Yer : Harmanpınar
Malzemesi : Yerel Kireçtaşı

Yük: 61 cm
Ölçüler **Kısa kenar uz:** 48cm
Uzun kenar uz: 96 cm

Tanımı: Ostotek kapağının üzerinde bulunan aslan oturur pozisyonundadır. Baş kısmı kırık olduğu için hangi yöne baktığı anlaşılmamaktadır. Yeleleri iç içe geçmiş yarım dairelerden oluşmaktadır. Pençeleri ve tırnakları işlenmiştir. Alınlıkların akroterleri işlenmiştir. Köşe akroterlerin uçları volütlüdür. Ve uzun kenardan da görünmektedir. Ön alınlığın ortasında iç içe geçmiş çizgilerden oluşmuş rüzgâr gülü-çarkıfelek kabartması yer alır. Arka alınlıkta ise dört yapraklı yonca kabartması yer almaktadır.

Katalog Numarası : OK-48
Eserin Türü : Ostotek Kapağı
Tipi : Aslanlı
Bulunduğu Yer : Harmanpınar
Malzemesi : Yerel Kireçtaşı

Yük: 80 cm
Ölçüler **Kısa kenar uz:** 60 cm
Uzun kenar uz: 111 cm

Tanımı: Oturur pozisyonundaki aslan kapağın üzerini kaplamıştır. Sağa doğru bakmaktadır. Yüz hatları aşınmadan dolayı belirgin değildir. İç içe geçmiş çengel şekilde olan yeleleri boynunu kaplamaktadır. Aslanın pençeleri insan eline benzemektedir. Kuyruğu sağ kalçasının üzerinden aşağı doğru sarkıtılmıştır ve oldukça uzundur. Alınlıkların akroterleri işlenmiş ancak aşınmış durumdadırlar. Ön alınlığın ortasında kartal kabartması yer alır. Kartal kanatlarını iki yana açmıştır. Aşınmış durumda olduğundan ayrıntılar belirgin değildir. Arka alınlığın ortasında daire için de altı kollu yıldız kabartması bulunur.

Katalog Numarası : OK-49
Eserin Türü : Ostotek Kapağı Parçası-1
Tipi : Aslan
Bulunduğu Yer : Tosuntaşı
Malzemesi : Yerel Kireçtaşı

Ölçüler **Yük:** 24 cm
Kısa kenar uz: 52 cm
Uzun kenar uz: 56 cm

Tanımı: Kapağa ait çok az bir parça korunabilmiştir. Korunan kısımda aslana ait son kol kısmı korunmuştur. İnsan elini andırın patisinin parmak boğumları işlenmiştir. Üçgen alığın bir kısmı sağlamdır. Sol köşe akroterinin işlenmiş olduğu görülür. Sağ ve tepe akroteri kırıktır. Alınlığın ortası boş bırakılmıştır.

Referans:

Katalog Numarası : OK-50
Eserin Türü : Ostotek Kapağı
Tipi : Aslanlı
Bulunduğu Yer : Çamlık Kasabası

Malzemesi : Yerel Kireçtaşı
Ölçüler **Yük:** 42 cm
Kısa kenar uz: 57 cm

Tanımı: Ostotek kapağının sadece üçgen alınlık kısmı korunmuştur. Kapak duvarda blok taş olarak kullanılmıştır. Sol üst köşede aslanın Pençesinin kalıntısı görülmektedir. Tepe ve köşe akroterleri işlenmiş ancak köşe akroterleri kırıktır. Alınlığın ortasında triskeles kabartması yer almaktadır.

Katalog Numarası : OK-51
Eserin Türü : Aslanlı Ostotek Kapağı
Tipi : Aslanlı
Bulunduğu Yer : Tosuntaşı

Malzemesi : Yerel Kireçtaşı
Ölçüler **Yük:** 58 cm
Kısa kenar uz: 54.5 cm
Uzun kenar uz: 98 cm

Tanımı: Ostotek kapağı üzerindeki aslan oturur pozisyonundadır. Baş kısmı ve kalça kısmı kırıktır. Yeleleri dalgalı çizgiler şeklinde işlenmiştir. Pençelerinin parmak boğumları işlenmiştir. Sağ ön pençesinin altında uzanmış pozisyonda bir erkek figürü yer alır. Figür oldukça uzundur. Çıplak olan figürün baş kısmı kırıktır. Sağ eli karının üzerindedir. Sol eli ise başına doğru yönlendirilmiştir. Figür sağ bacağına diz hizasından sağ bacağın üzerine atmıştır. Figürün altındaki silmede tek satırlık bir yazıt bulunmaktadır. Korunan ön üçgen alınlığın akroterleri işlenmiştir. Alınlığın ortasında bulunan kabartma aşınmadan dolayı belirgin değildir. Kapağın alt kısmında gövde üzerine oturması için yapılmış dikdörtgen düzlem bulunmaktadır.

Yazıt: [.....]NES THSENPPAWNAGAI[.....]

Katalog Numarası : OK-52
Eserin Türü : Ostotek Kapağı Parçası
Tipi : Tip 3 (Aslanlı)
Bulunduğu Yer : Tosun Taşı
Malzemesi : Yerel Kireçtaşı

Ölçüler **Yük:** 60 cm
Gen: 40 cm

Tanımı: Sadece aslanın başına ait bir parça korunmuştur. Yüzünün büyük bir kısmı tahrip olduğu için belirgin değildir. Yeleleri dalgalı çizgiler ve iç içe geçmiş yarım dairelerden oluşmaktadır.

Katalog Numarası : OK-53
Eserin Türü : Ostotek Kapağı
Tipi : Aslanlı
Bulunduğu Yer : Bozkır (Kütüphane Bahçesi)
Malzemesi : Yerel Kireçtaşı

Ölçüler **Yük:** : 66 cm
Kısa kenar uz: 52 cm
Uzun kenar uz: 103 cm

Tanımı: Aslan kapağın üzerinde oturur pozisyonundadır. Başı sağa doğru dönüktür. Yüz kısmı tamamen kırıktır. Çizgiler halinde üst üste bindirilmiş yarım dairelerden oluşan yeleleri boynu kaplamaktadır. Aslanın erkeklik organı işlenmiştir. Kaburga kemikleri belirgindir. Sadece sağ arka bacağı korunmuştur. Pençeleri insan elini andırmaktadır. Pençenin parmak boğumları da belirgindir. Ön ve arka alınlık kısmı kırıktır.

Katalog Numarası : OK-54
Eserin Türü : Ostotek Kapağı
Tipi : Tip 3 (Aslanlı)
Bulunduğu Yer : Bozkır Kütüphanesi
Malzemesi: Yerel Kireçtaşı
Ölçüler **Yük:** 53 cm
Kısa kenar uz: 47 cm
Uzun kenar uz: 93 cm
Tanımı: Aslan oturur pozisyonda kapağı kaplamaktadır. Baş kısmı kırıktır. Yeleleri dalgalı çizgiler ve iç içe geçmiş yarım daire çizgilerden oluşmaktadır. Kuyruğu bacaklarının arasından geçirilerek sağ ayağının üzerinde aşağı sarkıtılmıştır. Pençeleri kabaca işlenmiştir. Sağ ön pençesinin altında bir insan figürü yer alır. Figür erkektir ve uzanmış pozisyonundadır. Yüz hatları aşınmış olan figürün elleri yukarı doğru kalkıktır. Ayakları karnına doğru çekilmiştir. Ostotek kapağının ön alınlık kısmı kırıktır. Arka alınlığın köşe ve tepe akroterleri işlenmiştir. Alınlığın orta kısmı boş bırakılmıştır. Kapağın silme kısmında tek satır yazıt yer almaktadır.

Yazıt: [..]PA AGRIOS [.]OU IOSO[.]AN LEI[.]BANES[.....]

Katalog Numarası : OK-55
Eserin Türü : Ostotek Kapağı
Tipi : Aslanlı

Ölçüler **Yük:** : 83 cm
Kısa kenar uz: 54 cm

Bulunduğu Yer : Dere Kasabası (Belediye Bahçesi)

Uzun kenar uz: 100 cm

Malzemesi : Yerel Kireçtaşı

Tanımı: Aslan kapağın üzerinde oturur pozisyonundadır ve kapağı kaplamıştır. Baş kısmı kırıktır. Boynunu kaplayan yeleleri iç içe geçmiş spirallerden oluşmaktadır.Kuyruğu sağ kalçasının üzerinden aşağı doğru sarkıtılmıştır ve oldukça uzundur. Pençeleri insan eline benzemektedir. Sağ ön pençesinin altında erkek figürü yer almaktadır. Sol eli aşınmış durumdaki başının üstündedir. Sağ eli ise aslanın elinin üzerindedir. Sağ bacağı diz hizasının üzerinde sol bacağın üzerine atmıştır. Ön ve arka alınlığın akroterleri işlenmiştir. Köşe akroterleri volütler şeklindedir. Ön alınlığın ortasında kartal kabartması yer alır. Kartalın başı sağa doğru bakmaktadır. Kanatlarını ve bacaklarını iki yana doğru açmaktadır. Kuyruğu sola doğru yönlendirilmiştir. Arka alınlık kısmında ise daire içinde altı kollu yıldız kabartması bulunur.

Katalog Numarası : OK-56

Eserin Türü : Ostotek Kapağı

Tipi : Aslanlı

Bulunduğu Yer : Dere Kasabası Belediye Bahçesi Giriş Kapısı Önü

Malzemesi : Yerel Kireçtaşı

Tanımı: Aslan kapağın üzerinde oturur pozisyonundadır ve kapağı kaplamıştır. Alçı ile restore edilmiş olan baş kısmı sağa doğru bakmaktadır. Yüz hatları ve yeleleri aşınmadan dolayı belirgin değildir. Kuyruğu sağ kalça üzerinden aşağı doğru sarkıtılmıştır. Sağ ön pençesinin altında erkek figürü yer alır. Figür oldukça büyük boyuttadır. Ellerini yukarı doğru kaldırmış bacaklarını ise karnına doğru çekmiştir. Alınlıkların akroterleri işlenmiş fakat kırık ve aşınmış durumdadırlar. Alınlıkların ortası boş bırakılmış veya aşınmadan dolayı belirgin değildir.

Yük: 87 cm

Ölçüler Kısa kenar uz: 51 cm

Uzun kenar uz: 103.7cm

Katalog Numarası : OK-57

Eserin Türü : Ostotek Kapağı

Tipi : Aslanlı

Bulunduğu Yer : Hadim (Bolat Yaylasından Getirilmiş)

Malzemesi : Yerel Kireçtaşı

Tanımı: Aslan sol tarafına doğru uzanmış pozisyonda kapağı kaplamıştır. Ön sol ayağı başının altından sol arka bacağı karnının altından geçirilmiştir. Başı sağa doğru bakmakta ve ağzı açıktır. Yüz hatları ve yeleleri aşınmıştır. Kuyruğu bacaklarının arasından geçirilerek sağ ayağının üzerinden sarkıtılmıştır. Alınlıkların akroterleri işlenmiştir fakat akroterler kırık ve aşınmış durumdadır. Ön alınlığın ortasında üç yapraklı yonca işlenmiştir. Arka alınlığın ortasında ise daire içinde altı kollu yıldız kabartması yer alır. Ön uzun yüzde iki köşe akroteri arasında bitkisel süsleme yer alır. Süsleme sarmaşık dallardan ve ok ucu şeklindeki yapraklardan oluşmaktadır.

Yük: 48cm

Ölçüler Kısa kenar uz:54.5 cm

Uzun kenar uz: 88 cm

Referans: Yılmaz 2005, 229, resim 123;Scarborough 1991, 348, resim 99;Yılmaz 2005, 230, resim

Katalog Numarası : OK-58 91 (OK91)

Eserin Türü : Ostotek Kapağı

Tipi : Tip 3 (Aslanlı)

Bulunduğu Yer : Hamzalar Kasabası (Kışla ören Yeri)

Malzemesi : Yerel Kireçtaşı

Tanımı: Oturur durumdaki aslan her an ayağa kalkmaya hazır durumdadır. Kapağı kaplamış durumdadır. Aslanın bulunduğu zemin düzdür. Başı sağa doğru bakmakta ve açık vaziyettedir. Gözleri oldukça iri ve badem şeklindedir. Boynu kaplayan yeleleri dalgali ve iç içe geçmiş yarım daire çizgilerden oluşmaktadır. Erkeklik organı işlenmiş olan aslanın kuyruğu bacaklarının arasından geçirilerek sağ ayağının üzerinden sarkıtılmıştır. Akroterleri işlenmiş olan alınlıkla aşınmıştır. Aşınmadan dolayı alınlıkların ortasında kabartma olup olmadığı anlaşılammaktadır. Ön uzun yüz de arka ve ön akroterlerin arasındaki silmede iki satır yazıt bulunur.

Referans: Doğanay 2010, 44.

Yük:103.5 cm

Ölçüler Kısa kenar uz: 51cm

Uzun kenar uz: 108cm

Katalog Numarası : OK-59

Eserin Türü : Ostotek Kapağı

Tipi : Tip 3 (Aslanlı)

Bulunduğu Yer : Hacı Köyüne Bağlı Ören Yeri

Tanımı: Aslanın ön gövdesine ait parçalar korunmuştur. Baş kısmı kırık olan aslanın yeleleri dalgali çizgiler şeklinde tutam tutam işlenmiştir sol ön bacağın sadece üst kısmı görülmektedir.

Malzemesi Yerel Kireçtaşı

Yük:65 cm

Ölçüler Gen: 114 cm

Uz: 47 cm

Katalog Numarası : OK-60
Eserin Türü : Ostotek Kapağı
Tipi : Aslanlı
Bulunduğu Yer : Sarı Hacı Köyüne Bağlı Ören Yeri
Malzemesi : Yerel Kireçtaşı
Ölçüler : **Yük:** 27 cm
kısa kenar uz: 80 cm
Uzun kenar uz: 16 cm
Tanımı: Büyük kısmı toprağa gömülüdür. Boyun kısmı görülen aslanın baş kısmı kırıktır. Yeleleri çizgiler halinde gruplandırılmıştır.

Katalog Numarası : OK-61
Eserin Türü : Ostotek Kapağı
Tipi : Aslanlı
Bulunduğu Yer : Sarıot Yaylası
Malzemesi : Yerel Kireçtaşı
Ölçüler : **Yük:** 103 cm
Kısa kenar uz: 52 cm
Uzun kenar uz: 92cm
Tanımı: Ayakta duran aslanın çoğunluğu ön gövdeye ait kısmı korunmuştur. Başının büyük kısmı kırıktır. Korunan kısımdan sağa doğru baktığı anlaşılmaktadır. Boynunu kaplayan yeleleri dalgalı çizgiler halinde işlenmiştir. Kaburga kemikleri belirgindir. Ayakları güçlü bir şekilde betimlenmiştir. Sağ ön ayağının altında çıplak erkek figürü kabartması bulunmaktadır. Figürün belden aşağısı korunmaktadır. Figür sağ bacağına diz hizasından sol bacağın üzerine atmıştır. Figürün hem altında yer alan silmede iki satırlık yazıt yer alır. Ön ve arka alınlık kısımları kırıktır.

Katalog Numarası : OK-62
Eserin Türü : Ostotek Kapağı
Tipi : Aslanlı
Bulunduğu Yer : Tufan Deresi Çeşme

Malzemesi Yerel Kireçtaşı
Yük:70 cm
Ölçüler **Kısa kenar uz:** 64cm.
Uzun kenar uz: 112cm

Tanımı: Aslan çeşme duvarında süsleme olarak kullanılmış durumdadır. Oturur pozisyonundaki aslan sağa doğru bakmaktadır. Yüz kısmı kırıktır. Yeleleri iç iç geçmiş yarım daireler şeklindedir. Aslanın ön sağ pençesinin altında bir erkek figürü yer alır. Baş kısmı aşınmış olan figür ellerini yukarı doğru kaldırmış ayaklarını ise karnına doğru çekmiştir. Hemen altında silmede tek satırlık yazıtın çok az bir kısmı korunmuştur. Aslanın kuyruğu sağ kalçasının üzerinden aşağı sarkıtılmıştır. Ön ve arka alınlık duvar içinde kaldığı için ayrıntısı bilinmemektedir.

Katalog Numarası : OK-63
Eserin Türü : Ostotek Kapağı
Tipi : Aslanlı
Bulunduğu Yer : Aslantaş yaylası

Malzemesi Yerel Kireçtaşı
Yük: 74 cm
Ölçüler **Uzun kenar uz:** 103 cm

Tanımı: Duvar da blok taşı olarak kullanılmış olan kapağın üzerindeki aslan oturur pozisyonundadır. Sadece uzun ön yüzü görülmektedir. Başı sağa doğru bakmakta ve ağzı açık şeklindedir. Boynu kaplayan yeleleri spiraller şeklinde işlenmiştir. Pençeleri oldukça kabaca işlenmiştir. Ön sağ pençesinin altında erkek figürü kabartması bulunmaktadır. Figürün baş kısmı aşınmıştır. Sağ eli karnının üzerinde sol eli ise başına doğru götürülmüştür. Figür sağ bacağı diz hizasından sol bacağının üzerine atmıştır. Arka alınlığın kösesi kırıktır. Ön alınlığın köşe akroterinin işlendiği görülür.

Katalog Numarası : OK-64
Eserin Türü : Ostotek Kapağı
Tipi : Aslanlı
Bulunduğu Yer : Aşağı eşenler
Malzemesi : Yerel Kireçtaşı

Ölçüler **Yük:** 92 cm
Kısa kenar uz: 48 cm
Uzun kenar uz: 94 cm

Tanımı: Aslan oturur pozisyonda kapağı kaplamış durumdadır. Başı sağa dönük ve ağzı açıktır. Gözleri badem şeklinde ve iridir. Boynu kaplayan yeleleri yarım daire şeklindeki iç içe geçmiş çizgilerden oluşmaktadır. Kalça kısmı kırık olan aslanın kuyruğunun bacaklarının arasından geçirilip sağ arka ayağının üzerinden atıldığı görülmektedir. Kuyruğun ucu püsküllüdür. Sağ uzun yüz deki silmede alt alta yazılmış 4 satır yazıt yer alır. Akroterleri işlenmiş olan alınlığın orta kısmı boş bırakılmıştır.

Katalog Numarası : OK-65

Eserin Türü : Ostotek Kapağı

Tipi : Aslanlı

Bulunduğu Yer : Çumra Sırçalı höyük (Hadim İnce Köyü)

Malzemesi : Yerel Kireçtaşı

Yük: 148 cm

Ölçüler Kısa kenar uz: 32 cm

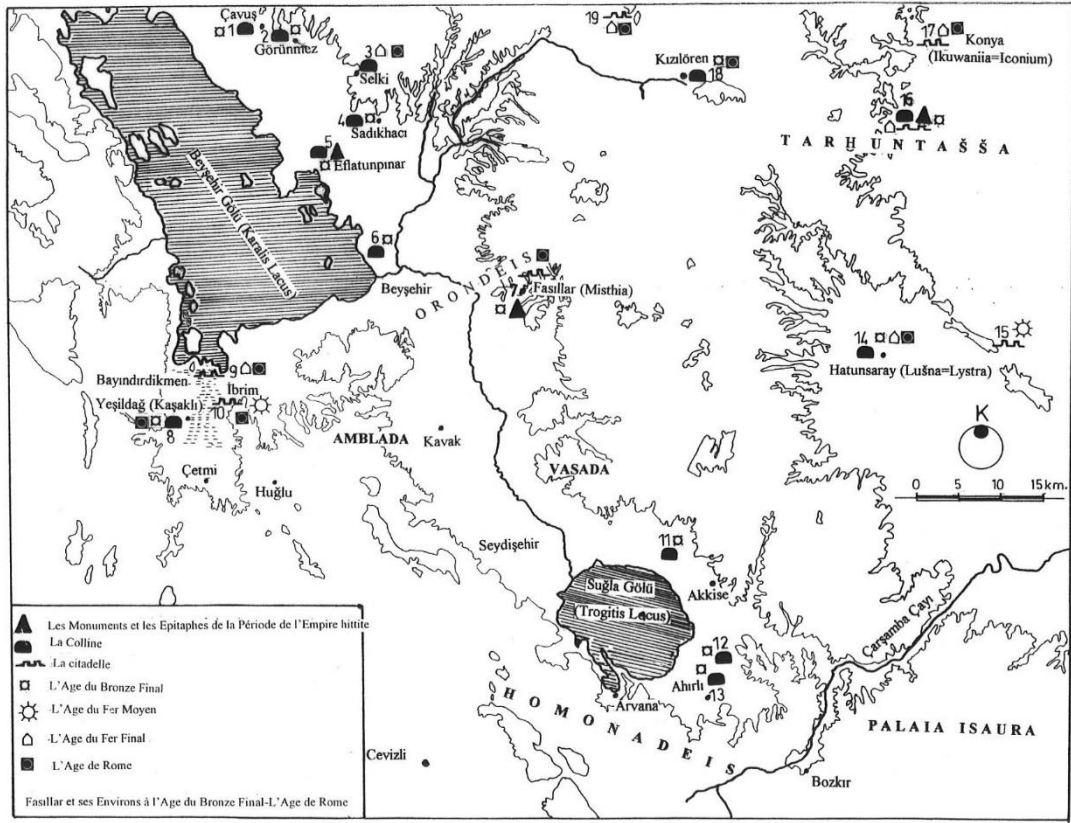
Uzun kenar uz: 122 cm

Tanımı: Ostotek kapağı gövde ile birlikte işlenmiş tek parça bloktan oluşmaktadır. Aslan kapağı kaplayacak şekilde oturmuştur. Baş hafif sola doğru dönük olan aslanın ağzı açıktır. Dişlerinin işlendiği görülmektedir. Yüz hatları aşınmıştır. Beline kadar uzanan yeleleri iç içe geçmiş yarım dairelere ve kanca şeklinde ki çizgilerden oluşmaktadır. Pençeleri ayrıntılı şekilde işlenmiş ancak gerçekçi değildir. Erkeklik organı da işlenmiştir. Aslanın sol ön pençesinin altında insan başı kabartması sağ ön pençesinin altında domuz veya boğaya ait hayvan başı kabartması yer alır. İnsan başı kabartmasında figürün saçları geriye doğru taranmıştır. Gözleri oldukça büyüktür ve göz bebeği işlenmiştir. Burnu dikdörtgen bir şekil de betimlenmiş ve ağzı küçük yapılmıştır. Kapakla gövdeyi organ-giyos bezemesinin yer aldığı silme ayırır. Gövde kısmında Domuz avı sahnesi işlenmiştir. Sahne köşelerde ki ion sütunlarıyla sınırlandırılmış orta yer alan iki kadın figürü ile de iki ye bölünmüştür.

Sahneyi bölen iki kadın figürü ayakta giyimli ve başları örtülüdür. Elleri göğüslerinin üzerindedir. Soldaki figürün üzerinde kime ait olduğu belli olmayan bir el bulunur. Sol sahnede atlı bir süvari bulunur. Süvarinin sağ elinde mızrak sol elinde kalkan ve belinde kılıcı yer alır. At adım atar pozisyonundadır. Yeleleri işlenmiştir. Atlının arkasında poyum üzerinde ayakta giyimli bir erkek figürü yer alır. Aynı sahne diğer tarafta tekrar eder. Fakat burada süvari domuz avındadır. Arkasındaki figür ise yine bir podyum üzerinde ve kement atmaya çalışmaktadır. Sahnenin hemen altındaki silmede 3 satır Grekçe yazıt yer alır. Kapağın kısa ön yüzünde akroterleri işlenmiş alınlığın ortasında kartal kabartması yer almaktadır. Baş hafif sola dönük olan kartalın ağzında çelenk bulunmaktadır. Kanatlarını ve bacaklarını iki yöne açmıştır. Kuyruğu sağa doğru yönelmiştir. Hemen altında dört daire ve içerisinde eşkenar dörtgen süslemesi yer alır. Arka alınlığın da aynı şekilde akroterleri işlenmiştir. Orta kısmında rüzgâr gülü-çarkifelek kabartması yer bulunur. Alınlığın altında daireler içinde altı kollu yıldız bezemeleri iç içe geçmiş şekilde yapılmıştır.

Referans: Baldıran 2011b, 16.

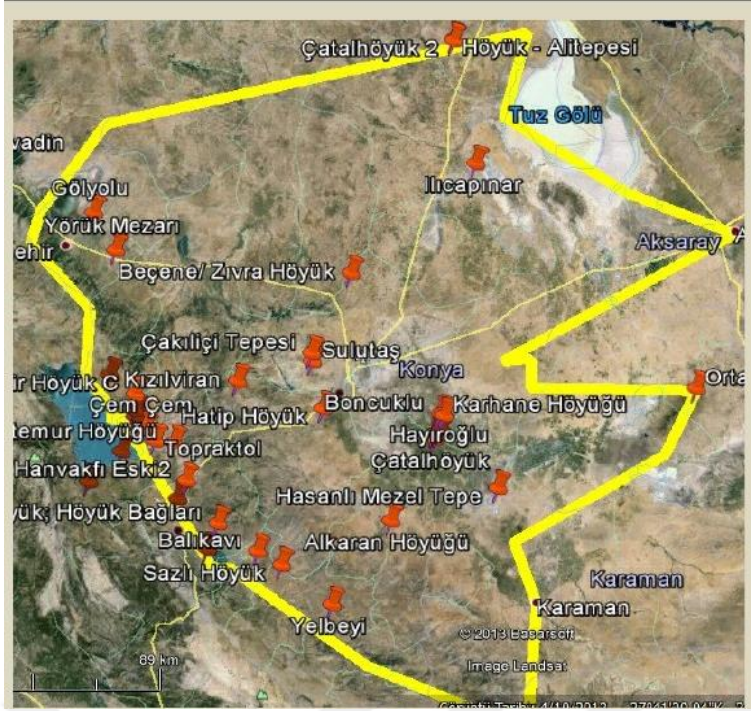
HARİTALAR

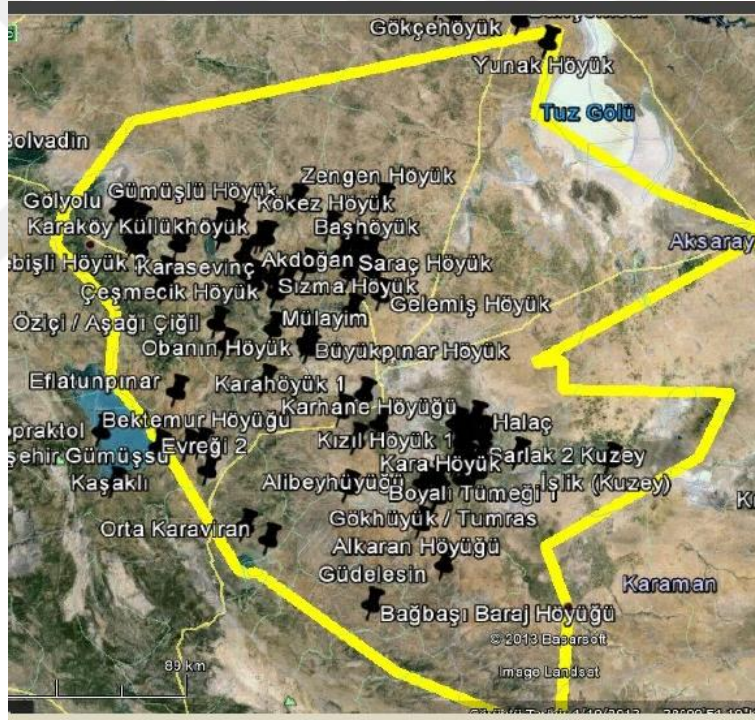
Harita 1: Suğla Gölü ve Çevresi

Harita 2: Konya'nın Konumu

Harita 3: Konyada yer alan antik yerleşim alanları

Harita 4: Konyada yer alan antik yerleşim alanları

Harita 8: Antik Lykaonia

Harita 9: Antik Lykaonia Kentleri

Harita 10: Antik dönemde Anadolu

Harita 11: Antik dönemde Anadolu

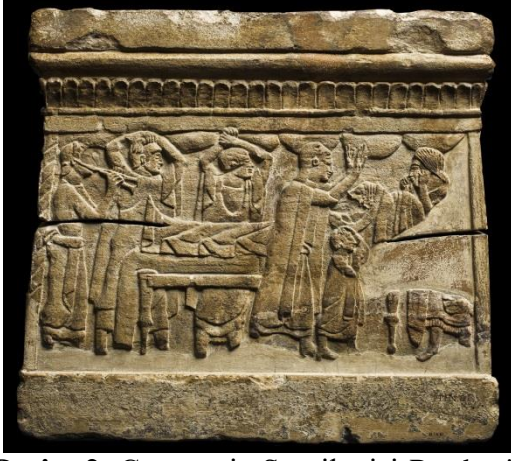

Harita 12: Antik dönemde Lykaonia bölgesinin komşuları

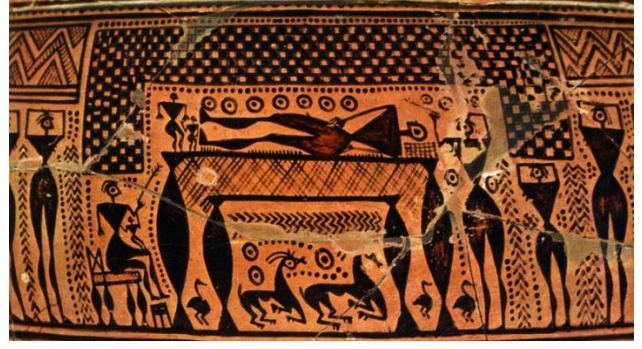
RESİMLER

Resim 1: Cenazenin Sergilenişi-Prothesis Sahnesi

Resim 2: Cenazenin Sergilenişi-Prothesis Sahnesi

Resim 3: Cenazenin Sergilenişi-Prothesis Sahnesi

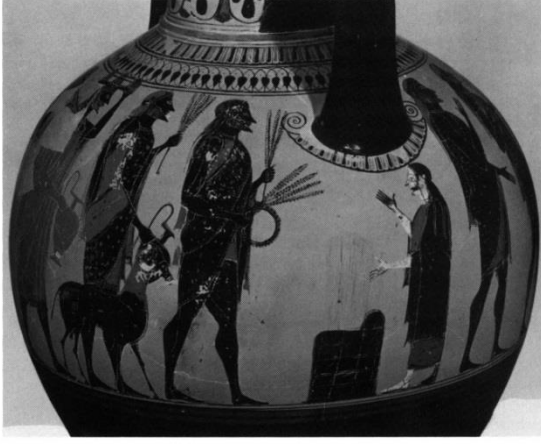

Resim 4: Cenazenin Taşınışı-Ekphora Sahnesi

SACRIFICIAL VICTIMS IN PROCESSION.—(From the original in the British Museum.)

Resim 5: Kurban Sahnesi

Resim 6: Veda Konuşması

Resim 7: Kharon Ölüler Taşırken

Resim 8: Taşınabilir Ostotek örneği

Resim 9: Taşınamaz Ostotek örneği

Resim 10: Aslanlı Ostotek Kapağı örneği

Resim 11: Aslanlı Ostotek Kapağı örneği

Resim 12: Aslanlı Ostotek Kapağı örneği

Resim 13: Tek parça halinde yapılmış ostotek kapağı örneği

Resim 14: Kül koyma kısmı olmayan ostotek gövdesi örneği

Resim 15: Kül koymaya müsait ostotek gövdesi örneği

Resim 16: Kül koymaya müsait ostotek gövdesi örneği

Resim 17: Kül ve mezar hediyesi koymaya müsait ostotek gövdesi örneği

Resim 18: Ayakta duran aslan örneği

Resim 19: Sola doğru bakan aslan örneği

Resim 20: Mono blok ostotek örneği

Resim 21: Gövde kısmında kabartma olan mono blok ostotek örneği

Resim 22: Kapak üzerine yayılmış aslanlı ostotek kapağı örneği

Resim 23: Kapak üzerine yayılmış aslanlı ostotek kapağı örneği

Resim 24: Kabaca işlenmiş ostotek kapağı örneği

Resim 25: Üçgen alınlıklı çatı örnekli ostotek kapağı

Resim 26: Başa sağa doğru bakan kapak örneği

Resim 27: Yarı oturur pozisyondaki aslan örneği

Resim 28: Yarı oturur pozisyondaki aslan örneği

Resim 29: İnci-paye süslemesi olan ostotek kapağı parçası

Resim 30: Duvarda devşirme olarak kullanılan ostotek kapağı

Resim 31: Harmanpınarda havuz süsü olarak kullanılmış örnek

Resim 32: Harmanpınarda havuz süsü olarak kullanılmış örnek

Resim 33: Çeşme üzerinde süs olarak kullanılmış örnek

Resim 34: Alçı ile restore edilmiş kapak örneği

Resim 35: Boya izi olabilecek örnek

OK 4

OK 9

OK 13

OK 15

OK 16

OK 47

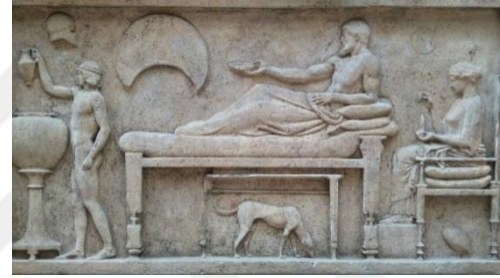

OK 57

Resim 36: Ostotek Kapaklarında Görülen Yonca Kabartmaları

Brygos Ressaına Ait Krater

Taşoz Mezar Steli

Resim 37: Seramik Ve Steller Üzerinde Kalkan Motifi

OK 23

OK 24

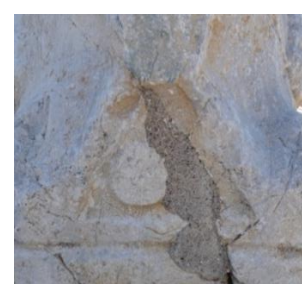
OK 25

OK 26

OK 29

OK 31

Resim 38: Ostotek Kapaklarında Görülen Kalkan Kabartmaları

OK 7

OK 9

OK 13

OK 14

Resim 39: Ostotek Kapakları Üzerinde Görülen Medusa Başı Kabartmaları

Resim 40:(OK 38) Ostotek Kapakları Üzerinde Görülen Lotus kabartmaları

OK 43

OK 48

OK 55

Resim 41: Ostotek Kapakları Üzerinde Görülen Kartal Kabartmaları

OK 16

OK 30

OK 48

OK 57

Resim 42: Ostotek Kapakları Üzerinde Görülen Yıldız-Çiçek Kabartmaları

Resim 43: Kelt sikkesi üzerinde triskeles betimlemesi

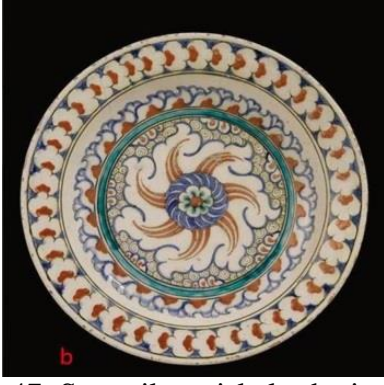
Resim 44: Triskeles betimlemesi içinde Apollo

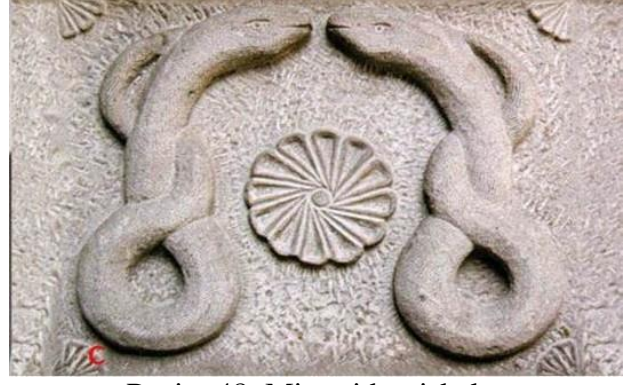
Resim 45: Likya sikkesi üzerinde 4'lü triskeles

Resim 46: Triskeles betimlemeli Likya sikkesi

Resim 47: Seramikte triskeles betimlemesi

Resim 48: Mimaride triskeles

OK 1

OK 3

OK 15

OK 33

OK 50

Resim 49: Ostotek Kapakları Üzerinde Görülen Triskeles Kabartmaları

OK 17

OK 47

Resim 50: Ostotek Kapakları Üzerinde Görülen Çarkıfelek Kabartmaları

OK84

OK87

OK88

OK89

OK94

OK96

Resim 51 Ostotek Kapakları Üzerinde Görülen Erkek Figürleri

OK50

OK56

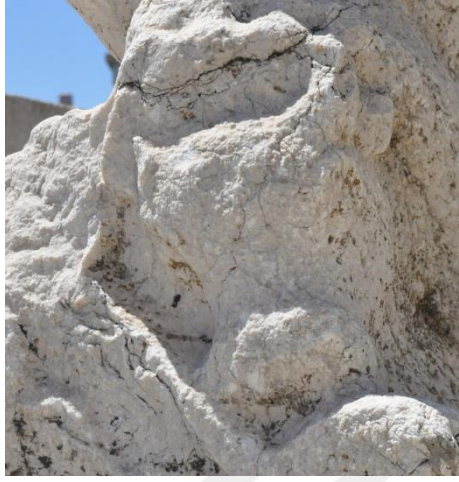
Resim 52 Aslanlı Ostotek Kapaklarının Ön kısmında Görülen Kadın Figürleri

OK37

OK46

OK76

OK88

Resim 53 Aslanlı Ostotek Kapaklarının Üzerinde Görülen Boğa ve Keçi Başları

OK41

OK98

Resim 54 Aslanlı Ostotek Kapaklarının Üzerinde Görülen İnsan Başları

Resim 55 OK 47 Üzerinde Görülen Hilal Kabartması

OK88

OK91

Resim 56Aslanların Kuyruk Detayı

Resim 57 Bozkır Kütüphane bahçesinde yer alan ostotek kapağı

Resim 58 OK58 Ostotek kapağı ve gövdesi

Resim 59: Tip-a yele örnekleri

Resim 60: Tip-b yele örnekleri

Resim 61: Tip-c yele örnekleri

Resim 62: Tip-d yele örnekleri

TABLolar

KATALOG	BULUNDUĞU YER	ÖN ALINLIK	ARKA ALINLIK	DURUŞ ŞEKLİ
1	Kızılcaköy	Triskeles	Kırık	Yarı oturur
2	Kızılcaköy	Kırık	Aşınmış	Yarı oturur
3	Kızılcaköy	Triskeles	Rozet	Yarı oturur
4	Kızılcaköy	Yonca	Yoncca	Yarı oturur
5	Yeniceköy	Çiçek-Güneş	-	Yarı oturur
6	Seydişehir Belediye Parkı	Kırık	Kırık	Yarı oturur
7	Vasada	Medusa	Boş	Yarı oturur
8	Vasada	-	Çiçek	Yayılan
9	Vasada	Medusa	Kırık	Yarı oturur
10	Vasada	Kırık	Kırık	-
11	Amblada	Kırık	Kırık	-
12	Amblada	Kırık	Kırık	-
13	Akçalar Atatürk Parkı	Medusa	Yonca	Yarı oturur
14	Akçalar	Kırık	Medusa	Yarı oturur
15	Bayafşar	Triskeles	Yonca	Yarı oturur
16	Gevrekli	Altı kollu yıldız	Yonca	Yayılan
17	Dülgerler	Altı kollu yıldız	Çarkıfelek	Yarı oturur
18	Dülgerler	-	-	Yarı oturur
19	Akçaalan	Boş	Boş	Yarı oturur
20	Akkise	Kırık	Kırık	-
21	Akkise	Kırık	Kırık	Yarı oturur
22	Akkise	Kırık	Kırık	Oturur
23	Avşar-taşkent	Kalkan	Aşınmış	Oturur
24	Avşar-taşkent	Kalkan	Aşınmış	Yarı oturur
25	Oduncu kalesi	Kırık	Kalkan	Yarı oturur
26	Oduncu kalesi	Kalkan	Kalkan	Yarı oturur
27	Oduncu kalesi	Kırık	Kırık	Yarı oturur
28	Oduncu kalesi	Boş	Kırık	Yarı oturur
29	Oduncu kalesi	Kalkan	Kırık	Yarı oturur
30	Ahırlı	Altı kollu yıldız	Kırık	Yarı oturur
31	Ahırlı Ahmet Özberk parkı	Kalkan	Kalkan	Yarı oturur
32	Ahırlı Ahmet Özberk parkı	Boş	Boş	Yarı oturur
33	Çukur Çimen	Kırık	Kırık	Yarı oturur
34	Arasöğüt	Boş	Boş	Yarı oturur
35	Yalılıhöyük	Kırık	-	Yarı oturur
36	Yalılıhöyük	Kırık	Kırık	Yarı oturur
37	Yalılıhöyük	Kırık	Kırık	Yarı oturur
38	Költe	-	Boş	-
39	Költe	-	Boş	-
40	Költe	-	Boş	-
41	Költe	Kalkan	Kırık	Yarı oturur
42	Yenice	boş	Boş	-
43	Çamlık Kasabası	Kartal	Triskeles	Yarı oturur
44	Çamlık Kasabası	-	-	-
45	Küçük Sülük Dibek	Aşınmış	Çiçek	Yarı oturur

46	Dibektaş	Kırık	Boş	Yarı oturur
47	Harmanpınar	Çarkıfelek	Yonca	Yarı oturur
48	Harmanpınar	Kartal	Yıldız	Yarı oturur
49	Tosuntaşı	Boş	Kırık	Yarı oturur
50	Çamlık	Triskeles	-	Yarı oturur
51	Tosuntaşı	Kırık	Kırık	Yarı oturur
52	Tosuntaşı	Boş	Boş	-
53	Bozkır kütüphane bahçesi	Kırık	Kırık	-
54	Bozkır kütüphane bahçesi	Kırık	Boş	Yarı oturur
55	Dere kasabası	Kartal	Yıldız	Yarı oturur
56	Dere kasabası	Boş ?	Boş	Yarı oturur
57	Hadim bolat yaylası	Yonca	Yıldız	Yayılan
58	Hamzalar	Aşınmış	Aşınmış	Yarı oturur
59	Hacı köyüne bağlı ören	-	-	-
60	Hacı köyüne bağlı ören	-	-	-
61	Sarıot yaylası	Kırık	Kırık	Ayakta
62	Tufan deresi çeşme	-	-	Yarı oturur
63	Aslantaş yaylası	-	-	Yarı oturur
64	Aşağı eşenler	Boş	Kırık	Yarı oturur
65	Çumra-hadim ?	kartal	Çarkıfelek	Yarı oturur